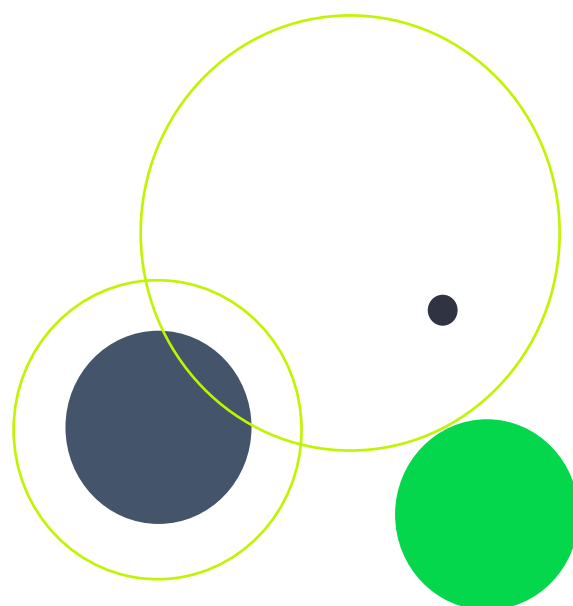

**ПЛАН РАЗВОЈА
ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ
2022-2029.**

Уводна реч председника општине

Поштовани грађани, инвеститори, донатори,

План развоја општине Власотинце за период 2022-2029. најважнији је документ развојног планирања чији је циљ да усмери процес унапређења квалитета живота грађана.

Полазну основу за његово формулисање представљају правци развоја Републике Србије дефинисани низом националних и локалних докумената, јавних политика и програма.

Овај дугорочни документ дефинише развојне правце наше општине, тежи одрживом коришћењу природних ресурса, убрзава и олакшава системске промене, подстиче економски развој и тежи очувању културног наслеђа.

На њему су, осим стручних људи у Центру за развој Јабланичког и Пчињског округа, радиле радне групе чији су чланови укључени у готово све области живота и рада у нашој општини, са циљем да се што обухватније сагледа план развоја Власотинца у будућем периоду.

Иако су последњих година, у нашој општини, у току интензивни инфраструктурни радови, морам да нагласим да нису запостављене друге области живота и рада – напротив. Као одговорни људи, у континуитету бринемо о томе да равномерно развијамо Власотинце и околину.

У нади да ћемо све испланирано спровести у дело, позивам вас да заједно улажемо сталне напоре у то да Власотинце буде уређено, лепо и пријатно место за живот.

*председник општине
Братислав Петровић*

Садржај

Листа скраћеница.....	4
1. УВОД.....	5
2. МЕТОДОЛОГИЈА	6
2.1 Контекст израде плана развоја.....	6
2.2 Процес израде плана развоја	9
3. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА.....	12
3.1.1 Природни ресурси	13
3.1.2 Становништво и демографија.....	14
3.2 Економски развој.....	20
3.2.1 Привреда	20
3.2.2 Пољопривреда и рурални развој	29
3.2.3 Туризам.....	33
3.2.4 SWOT анализа - Економски развој	37
3.3 Друштвени развој и инфраструктура.....	39
3.3.1 Јавна инфраструктура и услуге	39
3.3.2 Образовање и васпитање	43
3.3.3 Здравствена и социјална заштита	45
3.3.4 Спорт и млади	49
3.3.5 Култура.....	50
3.3.6 Локална самоуправа.....	51
3.3.7 SWOT анализа - Друштвени развој и инфраструктура	54
3.4 Животна средина и урбани развој	56
3.4.1 Животна средина	56
3.4.2 Урбанизам и комунална инфраструктура	58
3.4.3 SWOT анализа - Урбани развој и заштита животне средине	61
4. ВИЗИЈА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ.....	64
5. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА	64
6. ПРЕГЛЕД И ОПИС МЕРА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА РАЗВОЈА	74
7. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ И ПРАЋЕЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА.....	89
Прилози.....	91

Листа скраћеница

АПР	Агенција за привредне регистре
ЕД	Електро дистрибуција
ГП	Генерални план
ГУП	Генерални урбанистички план
ЕУ	Европска унија
ИКТ	Информационо-комуникационе технологије
ИПА	Инструмент за претприступну помоћ
ИПА II	Инструмент за претприступну помоћ II (2014-2020)
ИПА III	Инструмент за претприступну помоћ III (2021-2027)
ИПАРД	Инструмент претприступне помоћи за рурални развој
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЈПП	Јавно приватно партнерство
КЛЕР	Канцеларија за локални економски развој
МЗ	Месна заједница
МСП	Мала и средња предузећа
МСПП	Мала и средња предузећа и предузетници
НВО	Невладина организација
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ОЕЦД	Организација за економски развој и сарадњу
ОУ	Општинска Управа
ОЦД	Организација цивилног друштва
ПКС	Привредна комора Србије
ПСС	Пољопривредна саветодавна и стручна служба
РГЗ	Републички геодетски завод
РЗС	Републички завод за статистику
РПГ	Регистровано пољопривредно газдинство
РС	Република Србија
СВС	Прекогранична сарадња (енг.Cross-border cooperation)
GIZ	Немачка организација за међународну сарадњу
SWOT	Анализа снага, слабости, могућности и претњи

1. УВОД

Дугорочни концепт одрживог развоја подразумева стални економски раст који осим економске ефикасности, технолошког напретка, иновативности целог друштва и друштвено одговорног пословања обезбеђује смањење сиромаштва, боље коришћење ресурса, унапређење здравствених услова и квалитета живота и смањење загађења уз очување биодиверзитета. План развоја општине Власотинце за период 2022-2029. (у даљем тексту: План развоја) је свеобухватни дугорочни документ развојног планирања општине Власотинце који дефинише приоритетне циљеве развоја и мере којима ће се ти циљеви постићи. Сврха овог документа је да препозна развојне проблеме општине, дефинише развојне циљеве и мере узимајући у обзир оптимално коришћење постојећих ресурса и потенцијала који ће омогућити уравнотежен, одрживи и квалитетнији развој општине као целине. План развоја представља дугорочни документ развојног планирања најширег обухвата и највишег реда и као такав представља основу за касније доношење развојних документа за појединачне области планирања, програма, концепата политика, акционих планова и осталих планских докумената предвиђених законским оквиром. Процес израде Плана развоја потпуно је усклађен са одредбама Закона о планском систему Републике Србије ("Службени гласник РС", број 30/2018.), као и подзаконским актима који прописују процес развоја јавних политика и планова развоја јединица локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС). План развоја је припремљен за период од седам година и омогућава ЈЛС да реално сагледа и опише постојеће стање у погледу проблема и развојних шанси, као и да утврди приоритетне циљеве развоја. Садржина Плана развоја општине Власотинце је утврђена у складу са одредбама Уредбе о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 107/2020.) која ближе уређује и прописује обавезне елементе плана развоја ЈЛС. У складу са наведеном уредбом, План развоја садржи преглед и анализу постојећег стања, визију односно жељено стање, приоритетне циљеве развоја који се желе постићи, као и преглед и кратак опис одговарајућих мера које се даље разрађују документима јавних политика и средњорочним планом јединице локалне самоуправе (илустрација испод). План развоја усваја Скупштина ЈЛС, а на предлог надлежног извршног органа ЈЛС. Предложене мере се детаљније разрађују средњорочним планом и документима јавне политике ЈЛС. Истеком сваке треће календарске године од доношења, општинско веће ЈЛС утврђује предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја, који подноси на усвајање Скупштини ЈЛС, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока. Приликом израде Плана развоја водило се рачуна о његовој усклађености са смерницама, циљевима и задацима који проистичу из докумената вишег нивоа као и са постојећим важећим локалним планским документима узимајући у обзир и шири друштвени, политички, фискални и институционални оквир.

Илустрација 1. Обавезни елементи Плана развоја општине Власотинце

План развоја општине Власотинце је настао уз консензус свих заинтересованих актера и обухвата економски и друштвени аспект, али и аспекте заштите и унапређења животне средине. План развоја садржи податке о стању природних ресурса, инфраструктуре, образовања, социјалне заштите, привреде, пољопривреде, културе, туризма и других области важних за живот и рад на простору јединице локалне самоуправе. За сваку од приоритетних области (економија, друштво и животна средина), урађена је посебна SWOT анализа, односно утврђене су и анализирани снаге и слабости заједнице, односно могућности и опасности којима је заједница изложена, а све у циљу добијања адекватне полазне основе за идентификовање кључних изазова и дефинисање приоритетних циљева. План развоја омогућава суочавање са најважнијим развојним изазовима који се не могу превазићи без националне и спољне подршке.

С тим у вези важност Плана развоја се огледа у стварању предуслова за доследно и потпуно коришћење средства развојних иницијатива националног или европског карактера са циљем побољшања социјално економских услова општине Власотинце. Прецизно припремљени и разрађени пројекти и мере нису само основа за планирање и коришћење финансијских средстава општине, него и добра основа за приступ екстерним изворима финансирања, попут републичког буџета, али и Инструмента за претприступну помоћ (IPA II/III) програма Европске уније и других међународних или билатералних донатора. За општину Власотинце, наредни период, који је обухваћен Планом развоја, биће период мобилизације ресурса, успостављања институционалних структура, учења и спровођења кључних активности као и изградње капацитета свих друштвених актера локалне заједнице како би били спремни за апсорпцију развојних средстава. Предуслов за квалитетно и правовремено спровођење Плана развоја јесте препознавање њеног значаја од стране целе локалне заједнице (јавни, приватни и невладин сектор) и виших нивоа власти, као и успостављање механизма за његову реализацију. Ово је задатак који општини Власотинце заједно са другим актерима у локалној заједници, предстоји у наредном периоду. План развоја припремио је Координациони тим, уз техничку, стручну и методолошку подршку акредитоване Регионалне развојне агенције Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа Лесковац. Кључну улогу у изради Плана развоја имали су тематске радне групе и канцеларија за локални економски развој (КЛЕР) која је координирала учешће радних група, свих стручних служби општинске управе, јавних установа и институција и других институционалних, друштвених и привредних актера који су учествовали у изради Плана развоја дајући свој допринос приликом дефинисања развојних потреба, ограничења, потенцијала и праваца будућег развоја. Овим путем се захваљујемо свима њима на уложеном труду и доприносу у изради овог свеобухватног и квалитетног планског развојног документа.

2. МЕТОДОЛОГИЈА

2.1 Контекст израде плана развоја

Основ за израду плана развоја: Закон о планском систему Републике Србије ("Службени гласник РС", број 30/2018.) је усвојен са циљем успостављања ефикасног, транспарентног, координисаног и реалистичног система планирања, које покрива све кључне аспекте социјалне и економске развојне политике и регионалног и просторног развоја, уз оптимално коришћење буџетских средстава, обезбеђење одрживог раста и развоја Републике Србије и спровођење процеса приступања Европској унији. Закон се односи и на ЈЛС и дефинише оквире за управљање системом јавних политика, врсте и садржину планских документа, њихову међусобну усклађеност и средњорочно планирање, значење специфичних појмова и начела која се морају поштовати приликом израде планских докумената, односно све неопходне елементе планског система ЈЛС. Општина Власотинце је приступила изради Плана развоја по смерницама и методологији дефинисаној Законом о планском систему и подзаконским актима који ближе уређују ову област, превасходно Уредба о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика ("Службени гласник РС", број 8/2019.) и Уредба о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 107/2020.). У складу са чланом 34. наведеног Закона Скупштина општине Власотинце је донела Одлуку о приступању изради плана развоја општине Власотинце за период од 2021. до 2028. године ("Службени гласник града Лесковца" број 10/2021), након чега је јавност обавештена о почетку процеса израде Плана развоја, а сви заинтересовани актери позвани да се активно укључе и дају свој допринос креирању Плана развоја. Израда Плана развоја је први ниво успостављања планског система општине Власотинце. План развоја је платформа и кровни документ који обухвата период од 7 година и дефинише визију, кључне области и приоритетне циљеве развоја, као и мере које ће даље бити разрађене на наредном нивоу планског система. Други ниво планирања обухвата разраду секторских планова кроз адекватне стратегије економског и друштвеног развоја, заштите и унапређења животне средине и њихове међусобне усклађености који ће обухватати период од минимум 5 година. Обавезни саставни део ових стратегија су и акциони планови за њихову реализацију.

Трећи ниво планирања су оперативни, средњорочни планови, који ће се радити на период од 3 године и који представљају разраду модалитета финансирања мера и активности дефинисаних релевантним стратегијама и њиховим акционим плановима.

Начела израде плана развоја: У поступку израде Плана развоја примењена су начела прописана Законом о планском систему, а пре свега начело јавности и партнерства, које подразумева да се јавне политике утврђују у оквиру транспарентног и консултативног процеса, односно да се током израде и реализације планских докумената спроводи транспарентан процес консултација са свим заинтересованим странама и циљним групама, укључујући и пословну заједницу, удружења и друге организације цивилног друштва, научно-истраживачке и друге организације. Начело партнерства и партиципативан приступ реализовани су кроз јавни дијалог и интердисциплинарну сарадњу широког круга актера из различитих сектора, професионалних поља и сегмената управе и њиховом активном партиципацијом у процесу консултација приликом креирања Плана развоја. Начело реалистичности и поузданости уважени су кроз примену приступа који је заснован на чињеницама и карактеристикама општине Власотинце и који подразумева уважавање економских, друштвених, културних, просторних, еколошких, регионалних, административних и других могућности и ограничења приликом планирања. Подаци на основу којих се планира, анализирају ефекти и прати спровођење планског документа прикупљени су из различитих релевантних и поузданих извора. Првенствено они су производ истраживања, партиципативне анализе и консултације са заинтересованим странама као и њиховог потврђивања од стране кључних представника јавног, приватног и цивилног сектора. Поред наведених начела, План развоја се темељи и на начелу интегралности и одрживог раста и развоја, као и социјалне укључености, једнакости и недискриминације. Интегралност и одрживи раст и развој, као начело интегрисања економски аспект и аспект заштите животне средине, док начело социјалне укључености, једнакости и недискриминације подразумева једнаке могућности за све и једнакост у смислу дефинисања потреба и интереса социјално маргинализованих група становништва.

Усклађеност Плана развоја: У поступку израде плана развоја ЈЛС је дужна да води рачуна о његовој усклађености и са планским документима донетим на републичком нивоу, имајући у виду изворне надлежности јединице локалне самоуправе у домену планирања, прописане Уставом Републике Србије и Законом о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС" број 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018). Наведени закон прописује да ЈЛС сарађују и удружују се ради остваривања заједничких циљева, планова и програма развоја као и да преко својих органа делују у областима: 1) Креирање локалног развоја и унапређење оквира за привређивање; 2) Политика јавних финансија; 3) Просторно и урбанистичко планирање и земљишна политика; 4) Инфраструктурно опремање локација за инвестирање; 5) Комунална политика, комуналне делатности и заштита природних ресурса; 6) Оснивање установа и организација; 7) Културна, социјална и образовна политика; 8) Људски ресурси у јавној управи. Поред Закона о локалној самоуправи, закони од значаја за рад локалне самоуправе су и Закон о планском систему, Закон о финансирању локалне самоуправе, Закон о буџетском систему, Закон о планирању и изградњи, Закон о територијалној организацији Републике Србије, Закон о локалним изборима, Закон о јавној својини и сл. Ови закони су највећим делом у складу са европским законодавством, и њима су проширене ингеренције градовима и општинама чиме је знатно појачана финансијска база, неопходна за подстицање локалног одрживог развоја и привлачење капитала, инвестиција и нових пројеката. За планирање локалног одрживог развоја најзначајније су надлежности које градови и општине имају у погледу просторног и урбанистичког планирања, уређивања грађевинског и пољопривредног земљишта, уређивања обављања комуналних делатности, управљања пословним простором, доношење програма и акционих планова унапређења стања животне средине, као и надлежности у вези са локалном инфраструктуром и друштвеним делатностима. Поред тога што је то законска обавеза, важан разлог за припрему и доношење Плана развоја је потреба да се у циљу унапређења локалног одрживог развоја обезбеди синхронизована и координисана планска активност на различитим нивоима општине. На овај начин ЈЛС обезбеђује развој и константно унапређивање привредног и институционалног амбијента за привлачење инвестиција и јачање локалне економије, друштвени развој, просторно-планско планирање и изградњу инфраструктуре и заштиту животне средине.

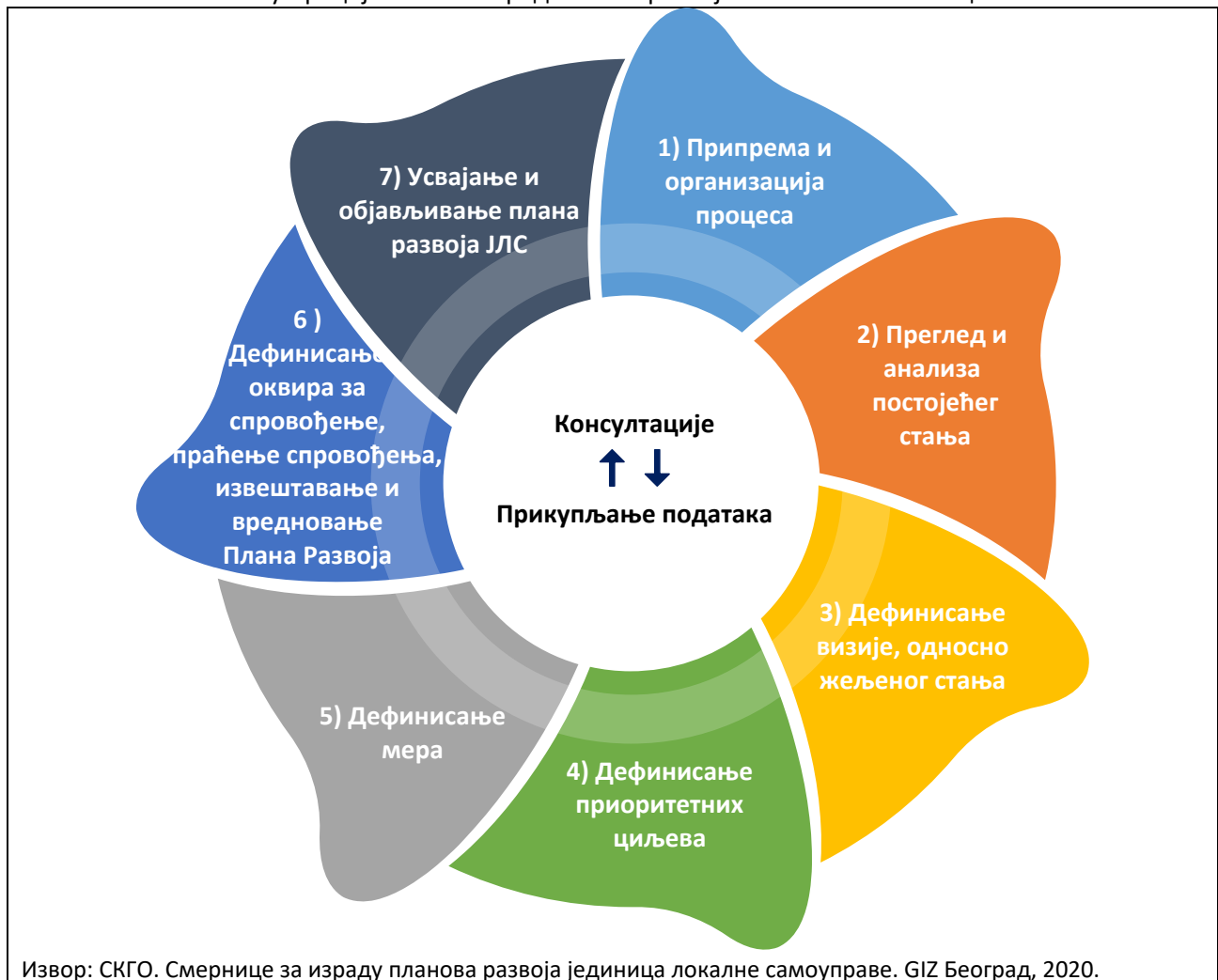
План развоја општине Власотинце усаглашен је са релевантним националним документима у областима економског развоја, заштите животне средине и друштвеног развоја. На националном нивоу План развоја је усклађен са Националном Стратегијом одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године и другим националним стратегијама као што су: Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности; Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије; Стратегија развоја туризма Републике Србије; Стратегија подстицања и развоја страних улагања; Национални програм заштите животне средине; Национална стратегија запошљавања; Стратегија придруживања Србије ЕУ; Национална стратегија за младе. Усклађеност плана развоја са просторним планом ЈЛС од посебне је важности због тога што је урбани развој директно повезан са одрживим економским растом и развојем, рационалним коришћењем земљишта, демографским променама и становањем, саобраћајем и техничком инфраструктуром, животном средином, културним наслеђем и свим осталим областима које су у надлежности јединице локалне самоуправе. План развоја општине Власотинце је усклађен и са просторно планском документацијом општине Власотинце и то Просторним планом и Планом генералне регулације општине Власотинце.

Локализовање циљева одрживог развоја: Јединице локалне самоуправе и локалне заједнице играју кључну улогу у процесу европских интеграција. Преко 60% свих европских директива примењује се на локалном нивоу и ЈЛС су задужене за њихову пуну имплементацију. Од њихових капацитета зависи успех економског и друштвеног развоја као и решавање већине питања која су од кључног значаја за живот грађана. То практично значи да ЈЛС и локалне заједнице морају преузети проактиван приступ у процесу европских интеграција и то пре свега у домену креирања и спровођења политика које су битне за економски и друштвени развој локалне заједнице. За процес планирања развоја је од суштинског значаја и усклађивање локалних са националним али и међународним развојним документима, са посебним освртом на преговарачка поглавља Србије са ЕУ и УН Агендом 2030 за одрживи развој. Агенда 2030 представља јединствену стратегију која подразумева мобилизацију ресурса свих држава како би били остварени циљеви до 2030. Агенду чини 17 циљева, и у оквиру њих 169 под-циљева мерених уз помоћ 231 показатеља. Агенда даје смернице свим државама које треба да исте усвоје и прилагоде сопственим приоритетима. ЈЛС су директно одговорне за спровођење великог броја циљева одрживог развоја, у складу са обавезама националних влада. Око 65% циљева из Агенде 2030 не може се реализовати без доприноса регионалних и локалних власти, као што се и око 70% ЕУ регулатива (правна тековина- *Acquis Communautaire*) реализују на локалном нивоу. Допринос остваривању циљева одрживог развоја у потпуности је процес компатибилан са процесом приступања Европској унији, што је посебно значајно за земље Западног Балкана, а тиме и Републику Србију. Постизањем циљева одрживог развоја, земље кандидати истовремено испуњавају своју обавезу ка приступању ЕУ, односно имплементација циљева одрживог развоја подржава процес интеграције у ЕУ (циљеви одрживог развоја компатибилни су са ЕУ преговарачким поглављима). Циљеви одрживог развоја се спроводе на националном, регионалном и локалном нивоу, а прилагођавање глобалних циљева нижим нивоима планирања посматра се као "локализација циљева одрживог развоја". Локалне власти заједно са представницима цивилног и приватног сектора локализују глобалне циљеве и стављају их у локални контекст, односно интегришу их у планове развоја своје локалне заједнице. Општина Власотинце је приликом дефинисања приоритетних циљева и мера, као и показатеља исхода, водила рачуна о локализацији циљева одрживог развоја, јасно наглашавајући везу. Приликом одабира мера, општина Власотинце се примарно водила питањем које су то мере које су значајне у локалном контексту, а чија имплементација доприноси постизању једног или више циљева одрживог развоја. Успостављање планског система општине Власотинце обухвата циљеве одрживог развоја који су усклађени са Агендом 2030 и која су у складу са процесом ЕУ интеграција Републике Србије. Овде се посебан нагласак ставља на преговарачка поглавља ЕУ, с обзиром на тежњу земље да током наредне деценије постане њена пуноправна чланица. Такође, преговарачка поглавља предвиђају бројне реформе које се одвијају управо на нивоу локалних самоуправа, а које се у значајном обиму финансирају из приступних ИПА фондова ЕУ.

2.2 Процес израде плана развоја

Стратешко планирање је систематски процес утврђивања рационалних потреба, изграђивања веза и сагласности о приоритетима између кључних заинтересованих страна. Примењени методолошки приступ се заснива на добром разумевању полазних тачака и изазовима које треба превазићи. Суштина овог приступа је да се, корак по корак, од шире слике тренутног стања, уз прикупљање неопходних информација и детаљну анализу података, дође до конкретних мера, чија ће реализација довести до видљивих и мерљивих побољшања у области одрживог развоја. Процес израде Плана развоја заснован је на пакету прописа о планском систему, добрим упоредним праксама и методологији стратешког планирања. Сама израда развојног документа може се поделити у три кључне етапе 1) припрема за процес израде документа; 2) развој документа; 3) спровођење јавне расправе и усвајање документа. У контексту прописа о планском систему процес израде Плана развоја општине Власотинце реализован је кроз следеће фазе: 1) припремна фаза и организација процеса; 2) преглед и анализа постојећег стања; 3) дефинисање визије односно жељеног стања; 4) дефинисање приоритетних циљева; 5) дефинисање мера за спровођење плана развоја; 6) дефинисање оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање плана развоја; 7) усвајање плана развоја. Наведене фазе су међусобно повезане (илустрација испод). Континуирано током целог процеса израде Плана развоја обављање су консултације са заинтересованим странама и прикупљање и обрада података.

Илустрација 2. Фазе израде Плана развоја општине Власотинце

Стратешко планирање је континуирани процес утврђивања циљева локалне заједнице и начина њиховог постизања који је партиципативан и који се остварује кроз партнерство свих заинтересованих страна. На овај начин постиже се и власништво над процесом и над документом који је резултат

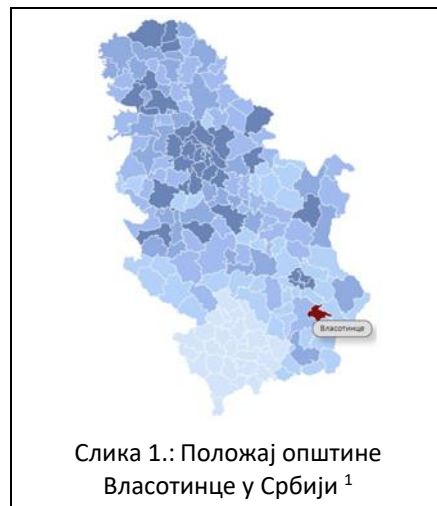
процеса, али и консензус и подела одговорности за постављене циљеве и избор начина за њихово постизање. Тиме што јасно дефинише приоритете и правце развоја, даје се јасан оквир за будуће инфраструктурне инвестиције и стварају се претпоставке да развој буде вођен реалним потребама локалне заједнице. Иако је процес планирања и израде Плана развоја општине инициран од стране општинског руководства, његово спровођење је засновано на принципу "одоздо на горе" који подразумева дефинисање приоритета кроз консултативне процесе. Партнерство и партиципација подразумевају заједнички рад на изради Плана развоја којим се гарантује ангажовање већих ресурса, веће знање и повећава се поверење у процес у коме добровољно учествују и сарађују сви релевантни актери чиме се обезбеђује транспарентност рада органа локалне самоуправе. Припрема и организација процеса израде подразумева обезбеђење институционалног уређења за израду развојног документа и организовање процеса израде стратешког документа. Рад на изради Плана развоја започео је марта 2021. доношењем одлуке о приступању изради плана развоја општине Власотинце за период од 2021. до 2028. године ("Службени гласник града Лесковца" број 10/2021) чиме је формално извршено институционално уређење и започет процес израде развојног документа. Овом одлуком образован је Координациони тим који административно и технички води целокупан процес израде плана, и који је задужен за организационе активности око реализације пројекта израде плана развоја. За израду Плана развоја образоване су три тематске радне групе за стратешке области на бази стубова одрживог развоја. Прва радна група је покривала питања из области локалног економског развоја и пољопривреде, друга група је покривала питања из области друштвеног развоја и инфраструктуре, док је трећа група покривала питања из области заштите животне средине и урбаног развоја. Задатак радних група је анализа постојећег стања, предлога и докумената и одређивање приоритета, циљева и предлога мера и пројектних активности у оквиру тематских области, као и обављање стручних послова за потребе испуњења обавеза Координационог тима у циљу израде плана развоја. Фасилитацију процеса израде Плана развоја пружила је акредитована регионална развојна агенција (ARPA) Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа Лесковац. Процес израде Плана развоја је омогућио потпуну сарадњу заинтересованих страна кроз редовне састанке, радионице, презентације, размену е-маил порука и друге начине комуникације са свим члановима укљученим у процес планирања. Радионице су реализоване у форми панела на којима су учествовали представници тематских група. Радионице су средство за процену засновано на интеракцији учесника и модератора радионица о одређеним темама а које су у директној вези са израдом Плана развоја. Први корак у изради Плана развоја општине Власотинце представљала је анализа релевантних планских докумената и докумената јавне политике, законских и подзаконских аката, као и других докумената из приоритетних области развоја. Наредни корак односио се на анализу тренутног стања и обухватио је прикупљање, истраживање и анализу статистичких података у циљу сагледавања података и трендова о релевантним социо-економским показатељима на националном и локалном нивоу. Полазна основа и референтни документи који су коришћени у процесу стратешког планирања су постојећа стратешко-планска документа општине. Сама израда документа започета је профилисањем локалне заједнице и оценом тренутног стања. За потребе дефинисања актуелног окружења урађен је документ профил заједнице, односно "Друштвено економски профил општине Власотинце". У овом документу извршена је анализа ресурса и друштвено-економска анализа. У том документу посебна пажња је посвећена на динамичке типове социо-економских индикатора, односно оних индикатора чији се подаци стално мењају кроз године. Профил заједнице је документ који садржи мерљиве, јасне и објективно идентификоване податке и чињенице о општини Власотинце. Он пружа могућност за сагледавање јасне слике општине у погледу потенцијала и могућности развоја. Као релевантни извори података коришћени су статистички подаци Републичког завода за статистику, релевантних националних агенција, научни радови из више области, архивска документација и интернет презентације националних и регионалних ентитета, локалних самоуправа и других релевантних институција. Основни извор статистичких података су статистичке базе података и публикације Републичког завода за статистику, агенције за привредне регистре, DevInfo-Профил општине Власотинце; Општине и региони у Републици Србији 2020; Регистар мера и подстицаја регионалног развоја и Попис пољопривреде 2012.

Главни извори мета-података су базе Републичког завода за статистику Србије (<https://data.stat.gov.rs/>), Интернет базе пословних субјеката PKS Partner (www.pkspartner.rs), Националне службе за запошљавање (<http://www.nsz.gov.rs>), Републичког хидрометеоролошког

завода Србије (<http://www.hidmet.gov.rs/>), Агенције за привредне регистре (<https://www.apr.gov.rs>) и Аналитички сервис јединица локалне самоуправе (<https://rsjp.gov.rs/cir/analiticki-servis/>). Претрага ових база извршена од октобра до новембра 2021. године. За анализу прикупљених података употребљена је метода анализа садржаја докумената. Такође извршена је анализа доступне литературе, истраживачких радова, стратешких документа који се односе на општину. Систематизација и интерпретација података дата је у контексту представљања социо-економског стања општине и одређивања базних индикатора за праћење реализације приоритетних циљева. Прикупљени подаци су били основа за анализу и приказ тренутне ситуације у датим областима. Као последњи корак у анализи тренутне ситуације, урађена је и SWOT анализа. SWOT анализа је омогућила сублимацију квантитативних и квалитативних налаза истраживања, који су додатно разматрани са члановима радне групе, односно свим заинтересованим странама. На основу урађене SWOT анализе идентификоване су критичне тачке, односно изазови са којима се План развоја бави. Након анализе тренутног стања урађена је и анализа финансијског аспекта који треба да подржи реализацију Плана развоја општине Власотинце кроз сагледавање општинског буџета са становишта приходне и расходне стране, постојећих подстицајних механизма и евентуалних екстерних механизма финансијске подршке. Дефинисање визије, приоритетних циљева и мера је наредни корак, у оквиру кога су спроведене и консултације са радним групама. Приликом утврђивања визије, приоритетних циљева и мера, поштоване су дефиниције и правила која се на њих односе. Визија представља жељено стање у будућности. Дефинисана визија је инспиративна и амбициозна, кратка и лака за памћење, достижна и мерљива. Приоритетни циљеви су пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера, при чему се свака мера, односно група мера обавезно везује за конкретан посебан циљ. Циљеви се утврђују тако да буду специфични, мерљиви, достижни, реални и временски одређени. На нивоу приоритетног циља дефинишу се показатељи учинка. Мере представљају активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије. Мере могу бити различите по својој врсти и начину деловања, а за остварење постављеног циља потребна је реализација једне или више мера, које могу бити међусобно условљене. Дефинисање оквира за праћење, евалуацију и извештавање са структуром одговорности је завршни корак у припреми документа за јавну расправу. Партиципативно планирање подразумева и укључивање шире јавности у процес стратешког планирања. Јавне расправе су део процеса партиципативног планирања и оне обезбеђују коначну сагласност заједнице, пре усвајања стратешког документа од стране управног одбора пројекта. Јавна расправа је реализована непосредно пре усвајања плана развоја. Циљ јавне расправе је да целокупну јавност, а нарочито субјекте на које се односе мере јавне политике, упозна са готовим текстом нацрта, у циљу благовремене припреме за спровођење и прикупљање примедби и сугестија за финалне интервенције на тексту. Конкретно, очекивања од јавне расправе су да подстакне стручњаке и ширу јавност да се укључе у процес стратешког планирања и да дају конкретне предлоге, мишљења и коментаре на предлог Плана развоја. У оквиру спровођења јавне расправе, општина Власотинце је предлог нацрта Плана развоја поставила на своју званичну интернет страницу дана 06.12.2021. године и организовала јавну презентацију у форми округлог стола/отворене седнице 10.12.2021. године. Извештај о спроведеној јавној расправи налази се у прилогу Плана развоја. Након спроведене јавне расправе План развоја је усвојен од стране Скупштине општине Власотинце на седници одржаној дана 20.12.2021. године. Усвајање Плана развоја представља знак потенцијалним донаторима, постојећим привредницима и будућим инвеститорима да постоји социјални консензус око тога шта су развојни приоритети на локалном нивоу.

3. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

Општина Власотинце се налази у југоисточној Србији и простире на подручју доњег и средњег слива реке Власине и на обронцима Суве Планине, Чемерника, Крушевице и Острозуба. Граничи се на северу са територијом општине Гаџин Хан, на североистоку са територијом општине Бабушница, на југоистоку са територијом општине Црна Трава и на југозападу и западу са територијом Града Лесковца. Територија општине заузима површину од 307.93 km², где у оквиру 48 насеља, према подацима из последњег пописа становништва из 2011. године, општина има 29.669 становника, са доминантним српским становништвом (95,72%). Просечна густина насељености на нивоу општине у 2011. години износила је 97 становника по km². Територија општине обухвата 47 катастарских општина и 50 регистрованих месних заједница (табела испод).

Слика 1.: Положај општине Власотинце у Србији ¹

Насеље Власотинце са 15.830 становника је највеће урбано насеље и представља административни и економски центар општине. Историјски посматрано, територија општине Власотинце насељена је у периоду неолита. На историјским мапама од XIII до XV века власотиначки крај је уцртан у границама српске државе. Власотинце, тада познато под именом "Влашотинац," по први пут се помиње почетком XVI века и то у најстаријем сачуваном турском попису из 1516. године. У писаним изворима из тог периода срећу се подаци о доброј насељености ових крајева (посебно равничарских предела) и доброј мрежи путева, пошто се Власотинце налазило на мапи главног каравана који је водио за Истанбул. Из тог разлога, у овом крају су се рано развиле трговина и велики број заната који су локалном становништву обезбедили одређени просперитет. Власотинце је за варош проглашено 1878. године, након ослобођења од Турака, када је образован Власотиначки срез. Границе овог среза су биле шире од садашње територије општине и обухватили су више запаљских насеља, део Лужнице, Црну Траву, Грделицу и неколико поморавских села. Према најновијој административно-територијалној подели, општина Власотинце припада Јабланичком округу и спада у групу недовољно развијених општина.

Табела 1. Општи подаци општина Власотинце

Површина, km ²	Број насеља	Број становника			Катастарске општине	Регистроване месне заједнице	Месне канцеларије
		Попис 2002	Попис 2011	Процена 2020			
308	48	33312	29893	27101	47	50	9

Извор: РЗС. Општине и региони у Републици Србији, 2020. АПР Регистар: Мере и подстицаји регионалног развоја

Општина Власотинце се налази у средишту комуникационог праваца (коридор 10), који представља саобраћајну артерију изузетног међународног значаја. На пет километра од општине пролази аутопут Е75, а на 13 km железничка пруга Будимпешта-Београд-Скопље-Атина. Ови путни коридори повезују Србију са суседном Македонијом и средњу Европу са Балканом. Кроз средиште општине у правцу запад-исток пролази државни пут IV реда (Лесковац - Власотинце - Пирот) који представља једну од значајнијих саобраћајних веза овог дела Србије са суседном Бугарском. Регионалним путним правцем Власотинце - Црна Трава - Власинско језеро, општина је повезана са Пределом изузетних одлика "Власина", омиљеном туристичком дестинацијом поклоника природе. Власотинце је од главног административног, политичког и културног центра Републике Србије, Београда, удаљено 287 km. Власотинце је 67 km удаљено од аеродрома Константин Велики Ниш. На подручју општине јасно се уочава изражена дихотомија на релацији општински центар и рурална насеља. Према значају издваја се градско насеље Власотинце, у коме су сконцентрисане најважније административне и управне функције, јавне службе, већина привредних активности, као и највећа концентрација услужно-трговинских активности. Од већих руралних насеља издвајају се насеља: Свође (раскрсница државних и регионалних путева), Горњи Присјан, Доња Лопушња, Тегошница, Стајковце (најразвијеније насеље на подручју општине), Орашје и Шишава. Основни проблеми, нарочито код насеља у брдско-планинском појасу су слаба инфраструктурна опремљеност и недовољна саобраћајна повезаност подручја као и слаба насељеност простора.

¹ Извор: АПР Регистар: Мере и подстицаји регионалног развоја

3.1.1 Природни ресурси

Подручје општине Власотинце поред повољног географског и саобраћајног положаја располаже разноврсним природним ресурсима. Подручје општине је диференцирано на два јасно издвојена дела: равничарски и брдско-планински, који се међусобно разликују по гео-морфолошким, климатским, хидро-геолошким и био-географским карактеристикама. У морфолошком погледу издваја се долинско-котлинска целина која представља најплоднији део општине и брдско-планинска целина са развијеним и разуђеним рељефом. Котлински део је смештен на источној страни лесковачко-власотиначке котлине, на западним падинама Крушевице и северозападним огранцима Острозуба. Брдско-планински део са развијеним и разуђеним рељефом обухвата 80% територије општине. Најнижа тачка је на 230 m надморске висине на ушћу Власине у Јужну Мораву, а највиши врх Раскрсје на 1433 m. Клима је блага умерено-континентална са просечном годишњом температуром од 11°C у равничарском делу и 6,7°C у планинским пределима. Просек падавина износи 600-700 mm. Снежни покривач се формира од новембра до марта. Највећи број дана са снежним покривачем има јануар. Најхладнији месец је јануар са просечном минималном температуром -5°C, најтоплији су јули и август са просечном максималном температуром изнад око 28 °C. Хидрографска мрежа је неравномерно развијена. Већи део подручја општине захвата средњи и доњи део слива Власине, а мањи део слив Рупске реке. Власина је највећи водоток на подручју општине Власотинце. Десна је притока Јужне Мораве, друга по величини и дуга 70 km. Настаје на Власинској висоравни и протиче кроз подручје Сурдулице, Црне Траве, Власотинца и Лесковца. Најважније притоке на подручју Власотинца су: Тегошница, Лужница, Пуста река, Бистрица и Раставница. Горњи ток Власине, од извора до Власотинца припада по квалитету I и II категорије вода. Подручје општине Власотинце се одликује високом генетичком разноликошћу и разноликошћу екосистема. Пашњаци су богати ретким ендемским врстама, као и дивљим воћем, лековитим и ароматичним биљем. Економска вредност вегетације на том подручју је огромна и велики део руралне економије заснива се на сакупљању биљака или њихових делова из природе. Према Централном регистру заштићених природних добара, на територији општине налази се један споменик природе "Храст запис у Црној Бари". Завод за заштиту природе је урадио вредновање стабла храста сладуна у селу Крушевица и Студију - Предлог за заштиту Споменика природе "Храст запис у Крушевици". Данас се може констатовати да на територији општине има 3 споменика природе. Подручје има богату фауну, што представља добру основу за развој риболовног и ловног туризма. Од постојећих врста риба најважнија је пастрмка, а од дивљачи у региону најзначајнији су јелени, дивље свиње, вукови, зечеви, јаребице и фазани. На простору општине Власотинце постоје локалитети (Јеленковац, Мечији До, Дубрава), где се експлоатишу неметаличне сировине и геолошки грађевински материјали - бентонитске глине као и локалитети на којима су регистроване појаве минералних сировина као што су уран, злато, дацит и кварц. Од природних ресурса који могу омогућити услове за развој привреде и локалне економије су: пољопривредно земљиште, шуме и обновљиви извори енергије.

Пољопривредно земљиште: Расположиво пољопривредно земљиште представља значајан ресурс и простире на површини од 12.806,24 ha. На подручју Власотинца, заступљено је више типова земљишта и то: Хумусно силикатна земљишта (ранкер) – неуједначене природне плодности. На нижим теренима се користи као њиве, а на вишим се смењују ливаде, пашњаци и шуме. Ово земљиште је осетљиво на ерозију. Еутрично смеђе земљиште (гајњача) – потенцијално земљиште које се агро-културним мерама лако може превести у висококвалитетно земљиште погодно за ратарство, воћарство, виноградарство или шумарство. Проблеми у коришћењу гајњача су потреба поправљања физичких особина и потребна је заштита од ерозија, нарочито за њиве и винограде. Алувијално или флувијално земљиште – велике производне вредности, посебно за повртарске културе. Налази се у плавној равни где се гаји кукуруз, а ограничавајући фактори се отклањају регулацијом водотока, наводњавањем, дубљом обрадом и ђубрењем. Псеудоглеј – појављује се на алувијалној тераси у долини Власине и у брдско-планинском делу. Захваљујући очуваној животној средини и релативно ниском степену загађености, општина има добар потенцијал за развој органске производње. Пре свега због традиционалног начина пољопривредне производње и чињеници да највећи проценат пољопривредног земљишта у општини припада категорији чистих земљишта.

Шуме и шумско земљиште: Шуме у шумско земљиште захватају 54,36% укупне територије општине. Станиши услови су повољни за развој аутохтоних врста дрвећа (посебно букве, граба и храстова) са приоритетно производно-заштитном функцијом. Однос обраслих и не обраслих површина је релативно повољан, од укупно обрасле површине, високе шуме заузимају око 93% шумског земљишта, изданацке и вештачки подигнуте састојине мањи део, а занемарљиво шикаре и шибљаца. Према саставу шума 2/3 су листопадне, а 1/4 четинарске шуме. Најзаступљеније састојине су у низијском појасу (до 400 m надморске висине) врбе, тополе, јасен и лужњак; у брдско-планинском појасу (до 1000 m надморске висине) медунац, сладун, цер, китњак и граб; у планинском појасу буква, црни бор, јела и смрча. Укупна површина под шумама у општини износи 19.046,43 ha. Са ове површине се просечно годишње посече 9745 m³ дрвне масе. Шумска вегетација је богата али добро очуваних шума има веома мало. Знатно веће површине захватају деградиране и ерозивним процесима захваћене шуме. Последњих година све је више присутан проблем неконтролисана сече шума који води ка појави ерозивних процеса у брдском делу и на израженим нагибима.

Соларна енергија: Према реализованим истраживањима Јабланички регион спада у зону са интензитетом сунчевог зрачења већим од средњег за Србију. Просечан интензитет сунчевог зрачења на територији Републике Србије се креће од 1,1 kWh/m²/дан на северу до 1,7 kWh/m²/дан на југу – током јануара, а од 5,9 до 6,6 kWh/m²/дан – током јула. На годишњем нивоу, просечна вредност енергије глобалног зрачења за територију Републике Србије износи од 1200 kWh/m²/годишње у северозападној Србији, до 1550 kWh/m²/годишње у југоисточној Србији, док у средњем делу износи око 1400 kWh/m²/годишње. Општина Власотинце има око 300 сунчаних дана у години или око 2.100 сунчаних сати, што је сврстава у пределе погодне за изградњу соларних постројења за производњу енергије. Тренутно у општини постоје две соларне електране на производним објектима укупне инсталиране снаге 837,2 kW

Хидро-потенцијал: Слив реке Власине је изузетно важно подручје са аспекта биодиверзитета, водоснабдевања и енергетског потенцијала за изградњу еколошки прихватљивих малих хидроелектрана. Према расположивим подацима, хидроенергетски потенцијал општине Власотинце процењен је на 28262 MWh/год. Према подацима општинске управе до 2021.г. издато је осам дозвола за изградњу малих хидроелектрана, од чега је седам изграђено, док је пет у функцији. Приоритет општине у домену коришћења хидро-потенцијала је водоснабдевање становништва и индустрије, заштита квалитета воде и очување екосистема речних токова. Будуће коришћење хидроенергетског потенцијала на територији општине Власотинце иде у правцу изградње хидроенергетских објеката који испуњавају услове одрживости и посебно уважавају еколошке, економске и социолошке аспекте развоја². Због тога хидроенергетски потенцијал општине треба посматрати кроз призму одрживости која обухвата примену одговарајућих техничких решења која не утичу битно на квалитет воде, не угрожавају екосистеме и водоснабдевање, а притом позитивно утичу на стабилизацију речних корита и део су решења уређења бујичних водо токова.

3.1.2 Становништво и демографија

Демографске трендове у општини карактерише смањење укупног броја становника, пад наталитета, пораст просечне старости становништва, концентрација становништва у урбаном делу општине, демографско пражњење руралних подручја и миграциони процеси. Општина Власотинце је између два пописа изгубила 10,26% становника, што је двоструко више од пада укупног броја становника на нивоу Србије (4,15%). Према процени РЗС на територији општине у 2020. живи 27.101 становника. Овај податак указује да је у периоду од последњег пописа (2011.) општина у апсолутном износу изгубила 3419 становника. Пад наталитета, негативни природни прираштај, низак фертилитет, миграција и интензивно старење становништва су демографска слика општине. Према подацима за 2020. годину број умрлих у Србији већи је од броја живорођених за 55.158, што резултира негативном стопом природног прираштаја од -8,0‰.

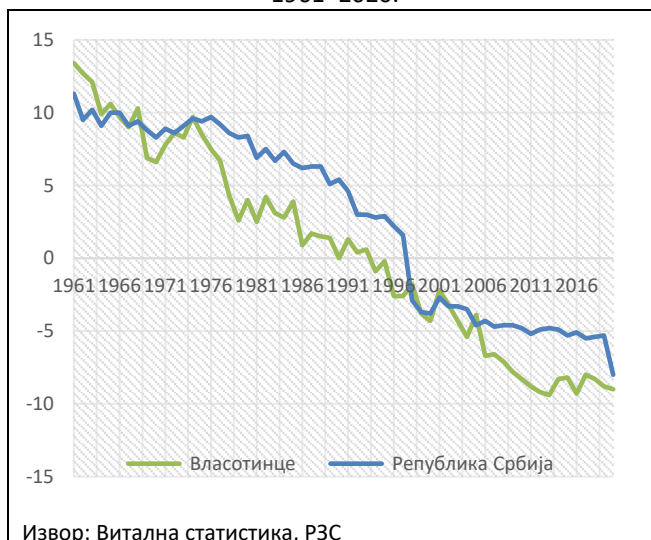
² Одлука о забрани изградње малих хидроелектрана на територији општине Власотинце ("Службени гласник града Лесковца" број 10/2021). Одлука о изради измене и допуне просторног плана општине Власотинца ("Службени гласник града Лесковца" број 14/2019).

Статистика за исти период у Власотинцу бележи негативан природни прираштај од -9‰. Пад природног прираштаја бележи се континуирано од 1961. и траје до данас. Негативни прираштај у Власотинцу први пут је забележен 1994. године (-0,9‰), када је рођено 363 беба, а умрло 393 особа.

Графикон 1. Општина Власотинце – Кретање броја становника, 1961–2020.

Графикон 2. Природни прираштај на 1 000 становника, 1961–2020.

Табела 2. Општина Власотинце- Природно кретање становништва

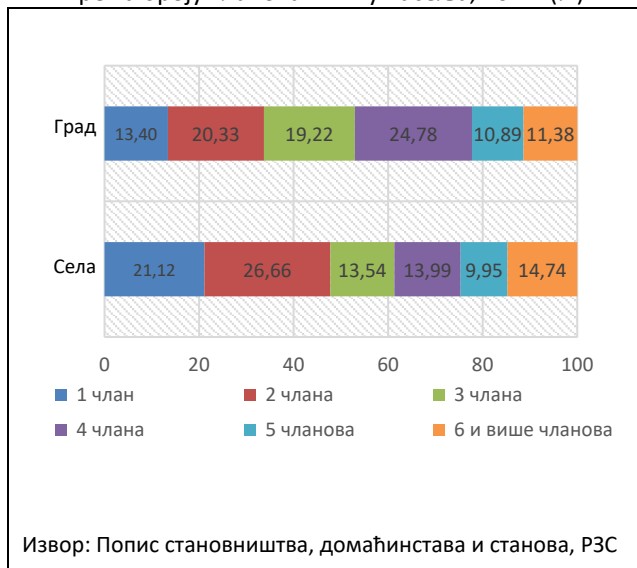
Година	Број становника	Број			Природни прираштај на 1000 становника (‰)
		Живорођени	Умрли	Природни прираштај	
1961	35625	757	277	480	13,4
1966	35813	585	236	349	9,7
1971	36002	555	273	282	7,8
1976	35933	536	267	269	7,5
1981	35863	424	333	91	2,5
1986	35082	415	384	31	0,9
1991	34302	441	397	44	1,3
1996	34030	351	440	-89	-2,6
2001	33758	333	407	-74	-2,2
2006	32163	267	483	-216	-6,7
2011	29957	213	476	-263	-8,8
2016	28327	182	445	-263	-9,3
2020	27101	215	459	-244	-9

Извор: Витална статистика, РЗС

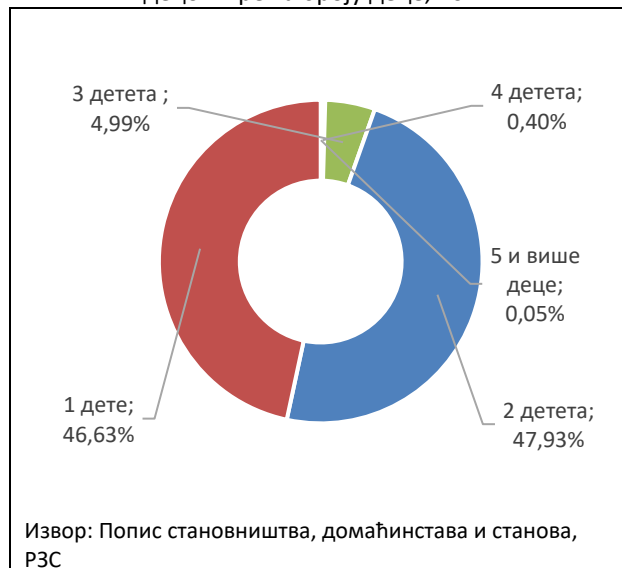
По подацима пописа становништва из 2011, од укупног становништва у општини је највише Срба (95.71%), Рома (2.31%), Македонаца (0.07%), а преостало становништво (1.91%) чине Хрвати, Црногорци, Бугари, Власи, Мађари, Муслимани, Руси, Румуни, Словаци, Украјинци. Према доступним подацима за 2020.г. од укупног броја становника жене чине 49,86%, а мушкарци 50,14%. Густина насељености на територији општине је за 1,12% мања у односу на републички просек. Густина насељености у 2020.г. на нивоу целе општине износи само 88 становника/км². Просечан број чланова домаћинства је, 3,29 што је изнад просека Србије, који износи 2,88. Неравномеран и поларизован размештај, испољен све већом концентрацијом становништва у општинском центру и пражњењем руралних територија, има све већу негативну улогу у развоју становништва на овом подручју. Од укупног броја становника 53,13% становника живи у градском насељу, док 46,87% становника живи у сеоским насељима. Према попису из 2011.г. укупан број домаћинстава у општини Власотинце износи 9096.

Најбројнија су она са два члана (23,39%), потом следе са четири члана (19,56%), са 1 чланом (17,14%), са три члана (16,47%), са 6 и више чланова (13,01%) и са 5 чланова (10,43%). Укупан број породица износи 8324. Од овог броја 65,05% су породице са децом и 34,95% породица без деце. Висок удео броја породица без деце је забрињавајући податак.

Графикон 3. Општина Власотинце - Домаћинства према броју чланова и типу насеља, 2011. (%)

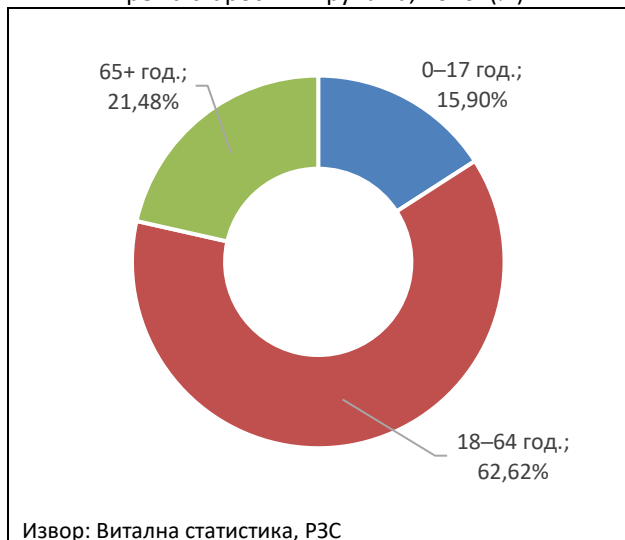

Графикон 4. Општина Власотинце - Породице са децом према броју деце, 2011.

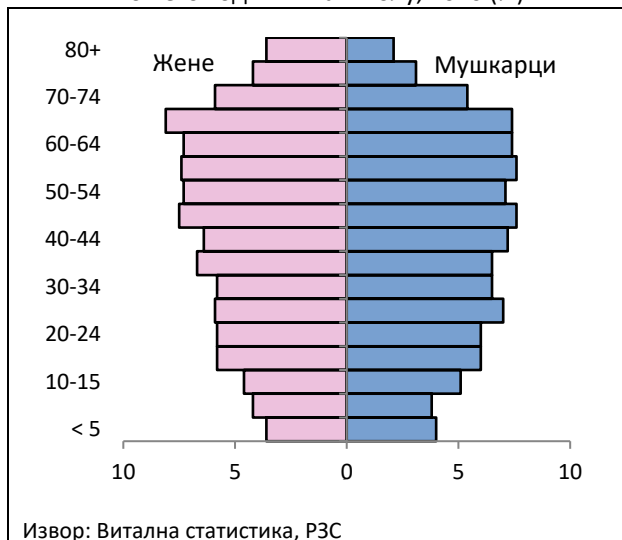

Старење укупне популације (посматрано од средине 20. века) је процес који у Власотинцу, а и у Србији траје већ више од 40 година, почев од краја 1960-их када је становништво било демографски најмлађе. Старосна структура становништва Србије показује да земља спада у најстарије у Европи са просеком година од 42,41 наспрам 39,8 за земље чланице ЕУ и земље ЕФТА. Просечна старост становништва у Власотинцу износи 44,20 година. Индекс старења (однос између становништва 60+ год. / 0–19 год.) у 2020.г. износи 157,11 и он је за 8,56% већи од националног просека. У општини најбројнија старосна група је од 18. до 64. година (62,62%). Удео старог становништва (преко 65 година) износи 21,48%. Удео младих износи 15,90% и има тенденцију пада, док је удео старијих висок и стално расте. Повећање старачког, углавном економски неактивног становништва, неминовно проузрокује повећање личне и јавне потрошње, пре свега у домену издвајања средстава за здравствено, социјално и пензијско осигурање старих лица. Старење становништва је крајње неповољно по друштво јер се смањује његова виталност, динамизам и предузетничка активност.

Графикон 5. Општина Власотинце - Становништво према старосним групама, 2020. (%)

Графикон 6. Општина Власотинце - Становништво по пето-годишњима и полу, 2020 (%)

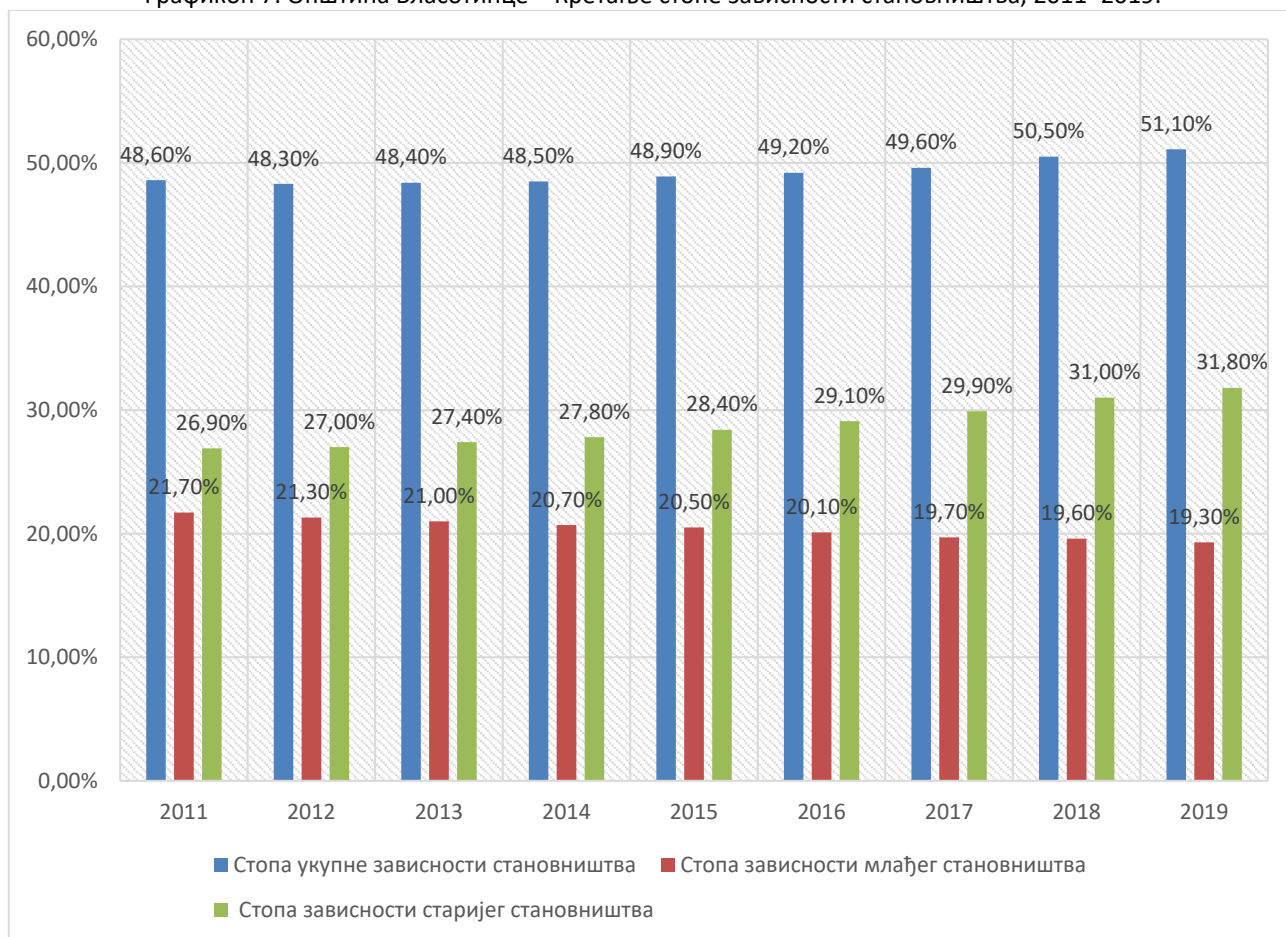
Економска структура становништва индикатор је друштвеног и привредног развоја посматраног подручја. Привредни развој непосредно мења економску структуру становништва, док с друге стране кретање и структура радне снаге и становништва утиче на ниво и динамику привредног развоја одређене средине. Кретање становништва према активности, најбоље илуструје стопа укупне зависности становништва (однос броја лица са личним приходом и издржаваних и броја активних лица), која за општину Власотинце у 2019.г., износи 51,1. У односу на 2011.г. наведени параметар је повећан за 4,89%.

Табела 3. Општина Власотинце- Становништво према старосним групама и полу, 2019–2020.

Индикатор	2019.г.		2020.г.	
	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	703	739	692	749
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	1001	1055	949	988
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	601	653	600	648
Деца старости 0–17 година	2147	2283	2085	2225
Број младих (15–29 година)	2323	2572	2296	2551
Радни контингент становништва (15–64 година)	8775	9358	8665	9237
Укупан број становника	13674	13728	13513	13588

Извор: Витална статистика, РЗС

Графикон 7. Општина Власотинце – Кретање стопе зависности становништва, 2011–2019.

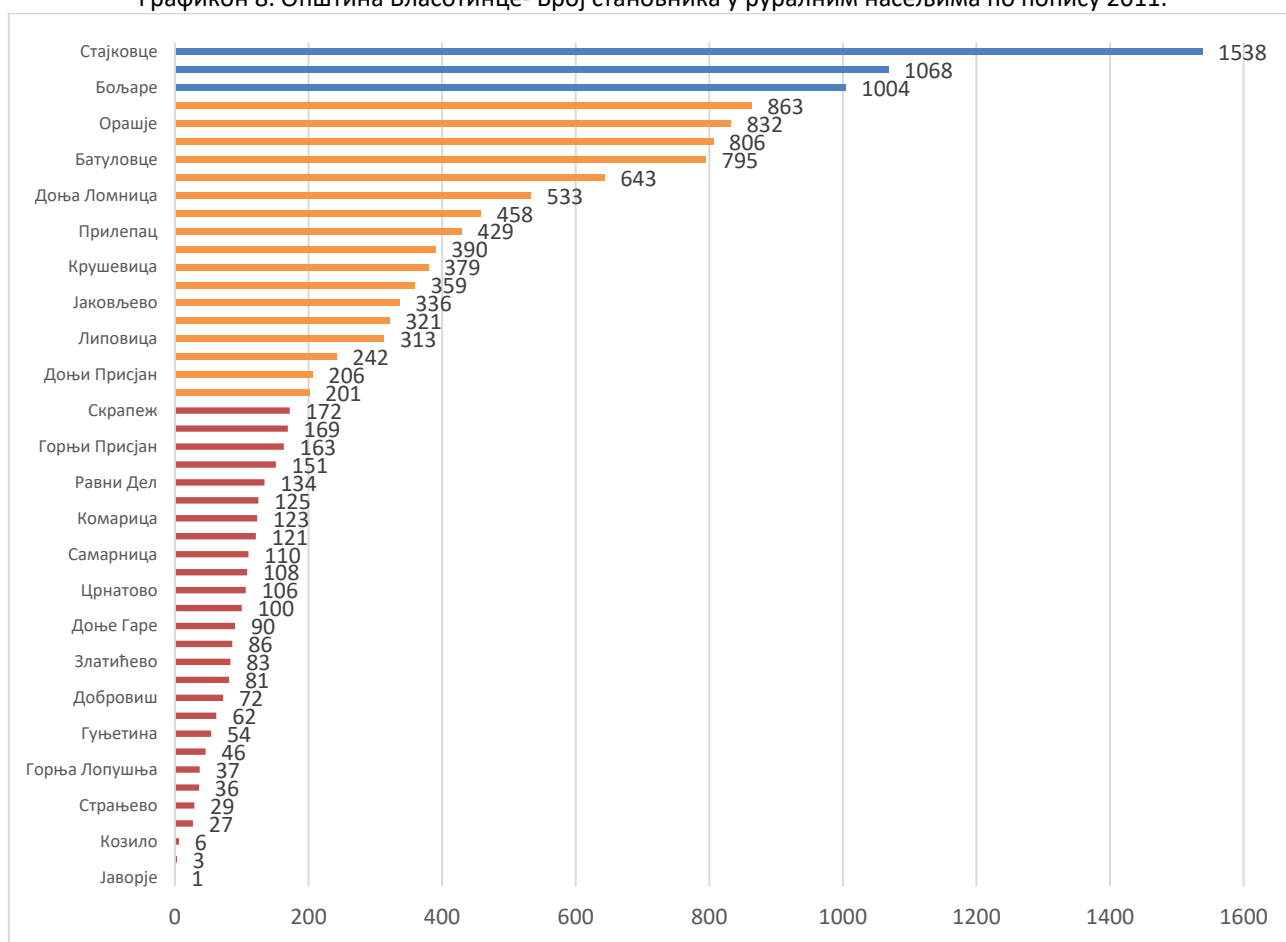

Извор: Аналитички сервис ЈЛС. Област-општи подаци. Индикатори број 42-44

Подручје општине Власотинце спада у емиграциона и депопулациона подручја. Позитиван демографски тренд трајао је до 1971.г, после чега долази до смањења укупног становништва и погоршања свих виталних демографских карактеристика Као резултат депопулације, растао је број најмањих сеоских насеља, до 200 становника (27 насеља, према попису 2011.г.), а опадао је број преко 1000 становника (свега 3 насеља према попису 2011.г.).

Мрежа насеља на подручју општине Власотинце је неразвијена, а као носилац свих најважнијих функција доминира општински центар. Дугогодишњи процес депопулације и негативне структурне промене у највећој мери брдско-планинских, али и већине других насеља, битно су умањили значај села и проузроковали замирање многих активности у руралним срединама. Нешто другачија је ситуација у равничарским селима и у насељима у непосредној близини општинског центра, где поједина насеља бележе демографски раст или је присутан веома благ депопулациони тренд. У њима је заступљеност и квалитет инфраструктурних и друштвених садржаја на нешто вишем нивоу, али ипак недовољан да у већој мери својим гравитационим утицајем оствари противтежу поларизационим утицајима општинског центра. На неразвијеност села у великој мери је утицала недовољна развијеност путне мреже и лоша повезаност насеља. Општински центар бележи континуирани демографски раст, где живи половина становништва општине (53,13%). Густина мреже насеља је изразито хетерогена. Карактерише је већа уситњеност у западном делу и у непосредној близини општинског центра. Ова насеља су бројчано већа и гушће насељена, са већим степеном изградње и активности, што се тумачи повољностима за насељавање, али и последицом дугогодишње доминације градског насеља као центра запошљавања.

Графикон 8. Општина Власотинце- Број становника у руралним насељима по попису 2011.

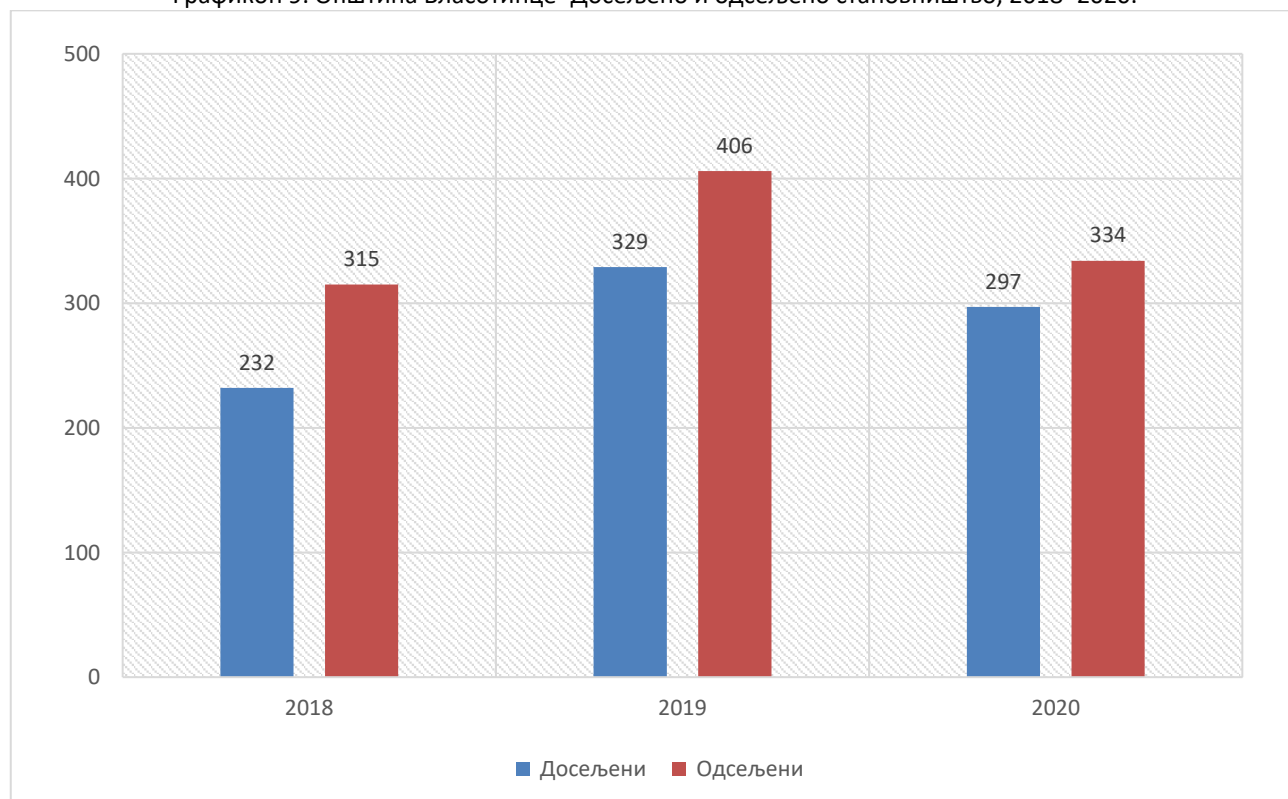

Извор: Попис 2011., РЗС

У котлинском делу општине, са повољним условима за пољопривредну делатност и важним комуникацијама, омогућено је формирање збијенијих насеља, са већом концентрацијом становништва и привредних активности, као и већа густина насеља. Планински рељеф Острозуба и Крушевице представља ограничење у развоју насеља, због тешких теренских услова и доступности. У вишим пределима, насеља су махалског типа, теже приступачна, слабо насељена, са неразвијеним садржајима и путном мрежом. На простору општине преовлађују насеља до 200 становника. Насеља од 500-1000 становника нису у већој мери заступљена и углавном се просторно надовезују на Власотинце или су у његовој непосредној близини. Према подацима из последњег пописа њих има 6 (Доња Ломница; Гложане; Батуловце; Ладовица; Орашје; Конопница).

Преко 1000 становника имају само три сеоска насеља Бољаре; Шишава и Стајковце. Поједина насеља која су у прошлости представљала значајне руралне центре за шире гравитационо подручје (Горњи Присјан, Крушевица, Свође), сада једва обезбеђују минимум популације за основно функционисање. Имајући у виду чињеницу да демографско пражњење одликује одлив млађег, радно способног становништва, поједина рурална насеља би у дугорочном периоду могла да остану без сталних становника (Јаворје, Козило и Тегошница). Власотинце се суочава са константним одливом становништва. Одлив становништва је највише изражен код млађе радно способне популације. Ови процеси условљени су стагнацијом привреде, односно успореним економским развојем. Велики утицај на кретање становништва у општини Власотинце у протеклих 40 година имали су процеси урбанизације и индустријализације. Осамдесете године карактерише почетак стагнације привреде и самим тим се јавља блага миграција становништва из мањих општина у веће привредне центре. Деведесете године, које је карактерисала општа друштвена и привредна криза, имале су за последицу значајнији одлив становништва. Миграциони салдо се налази у негативној зони, као последица све већег одласка младих у веће регионалне центре Републике и у иностранство, а изражена је и значајна мобилност становништва из сеоских подручја у градско насеље, што је проузроковало пражњење брдско-планинског подручја. Миграција, односно изузетно изражено исељавање из (посебно младих) је велики проблем општине. Млађа популација пуни буџете којим се финансирају пензијски и здравствени фондови намењени старим и пензионисаним лицима те смањење исте угрожава егзистенцију старијих лица. Према свим варијантама пројекција, неминовно је смањење учешћа радно способног становништва (15–64) у укупној популацији. Анализа пројекција популационих трендова (2011–2041)³, показује да ако се постојеће стање задржи, општина ће за 30 година изгубити 25,70% становништва. Постојећа демографска ситуација и резултати пројекција становништва навели су локалну самоуправу на предузимању акција и мера популационе политике. У претходном периоду локална самоуправа је на својој територији (у локалном контексту) реализовала више мера које су релевантне за појединачне циљеве националне популационе политике и то: усклађивање рада и родитељства, очување и унапређење репродуктивног здравља и решавање проблема неплодности.

Графикон 9. Општина Власотинце- Досељено и одсељено становништво, 2018–2020.

Извор: Унутрашње миграције, РЗС

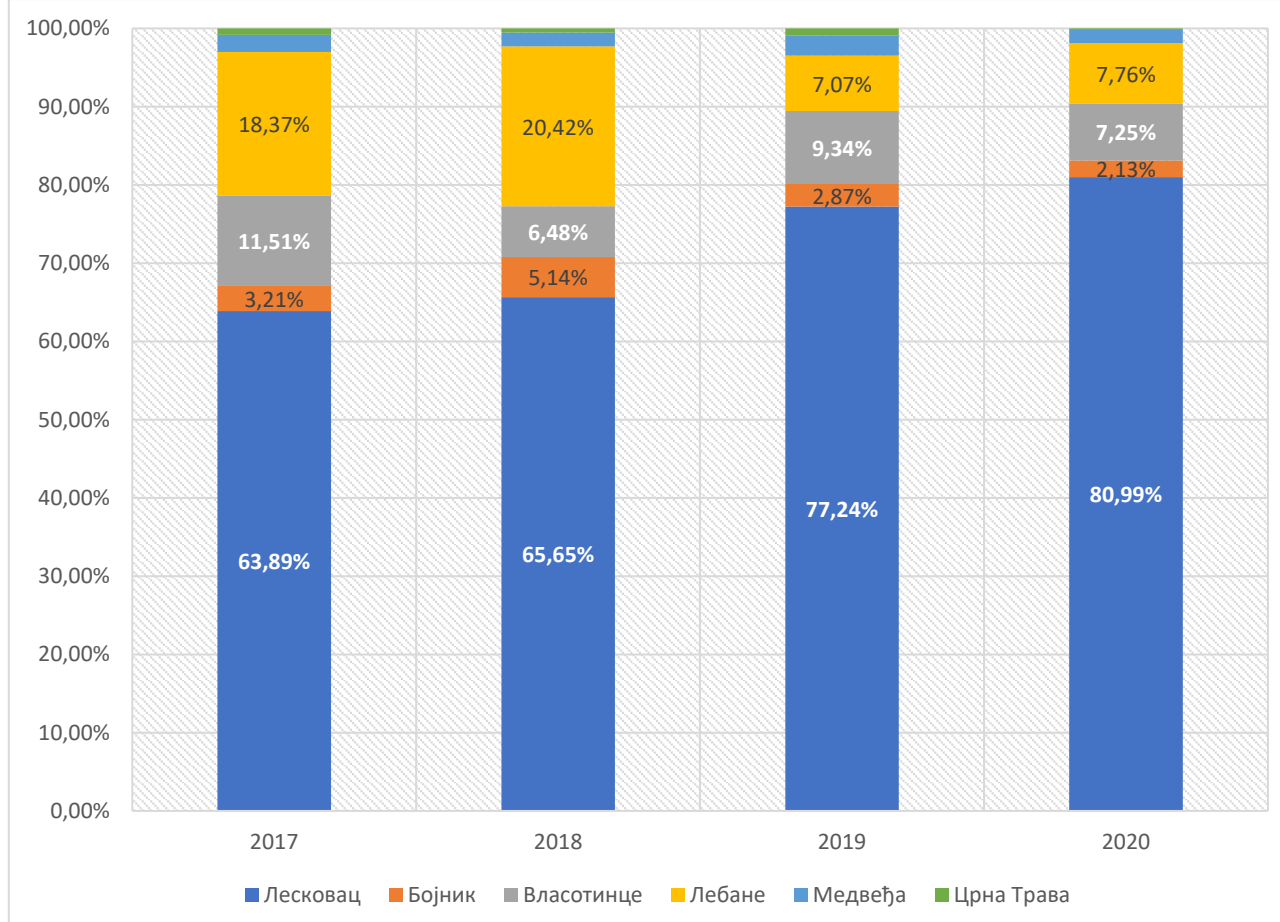
³ Извор: Пројекције становништва Републике Србије 2011–2041, Републички завод за статистику.

3.2 Економски развој

3.2.1 Привреда

Према степену развијености јединица локалних самоуправа, општина Власотинце припада IV групи недовољно развијених јединица локалних самоуправа, чији је степен развијености испод 60 % републичког просека⁴. Основни параметри привредне развијености указују да је ниво зарада и висина остварених инвестиција по глави становника у општини је далеко испод републичког просека. Висина остварених нето зарада у општини је за 29,90% мања од републичког просека. У складу са националним законодавним оквиром из буџета Републике Србије се додељују средства за реализацију пројеката у области регионалног развоја, а од националног, регионалног и локалног интереса. Пројекти се спроводе у циљу изградње или обнове комуналне, економске, еколошке, енергетске, социјалне и друге инфраструктуре, изградње и јачања институција, људских ресурса, развоја привредних друштава и предузетништва, подстицање научноистраживачког рада, односно, ради доприноса свеобухватном друштвено-економском и регионалном развоју. Према подацима из АПР, укупни подстицаји регионалног развоја усмерени на ниво општине Власотинце у периоду од 2017. до 2021.г. износили су 4.857.145,30 ЕУР. Ови подстицаји односе се на неповратна средства као што су кредити, бесповратне субвенције, субвенционисане камате, регреси и бесповратна финансијска подршка, финансијска подршка за привлачење инвестиција и остали неповратни подстицаји. Према намени они су трошени за подстицање производње (45,69%), подстицање запошљавања (15,41%), подстицање пољопривреде (11,81%), развој инфраструктуре (6,05%), образовање, науку, културу и спорт (5,61%), здравство (3,36%) и друге намене (12,06%).

Графикон 10. Структура расподеле подстицаја регионалног развоја према ЈЛС у Јабланичком округу (2017-2020.)

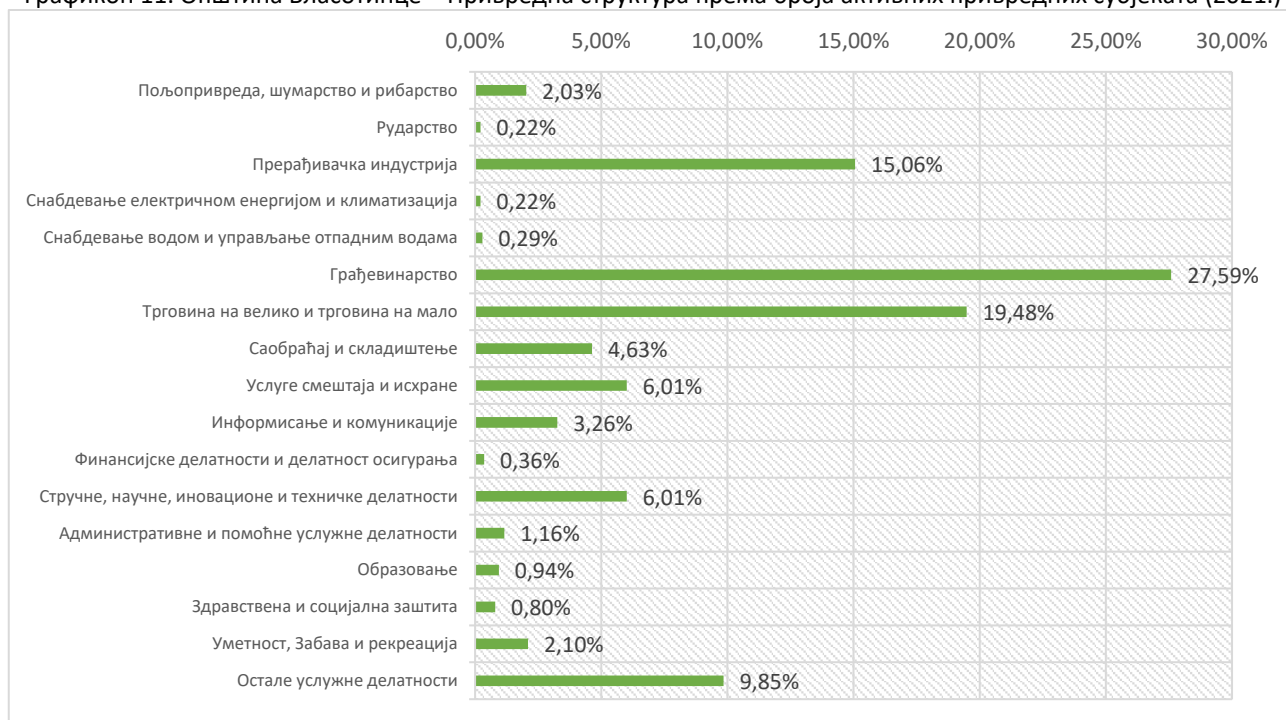

Извор: АПР Регистар мера и подстицаја регионалног развоја.

⁴ Извор: Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014 ("Сл. гласник РС", бр. 104/2014).

Подаци о улагањима у регионални развој за период 2017-2021.г. и компаративна анализа за ниво Јабланичког округа показују да укупни подстицаји регионалног развоја усмерени на ниво општине Власотинце износе 7,27% од реализованих подстицаја у Јабланичком округу. Инвестиције и предузећа су покретачи привредног развоја. Међутим, општину карактерише релативно ниска инвестициона активност. Висина остварених инвестиције у 2019.г. у нова основна средства по становнику у општини износи 182,37 ЕУР⁵ и она је 6,23 пута мањи од националног просека који износи 1.136,32 ЕУР по становнику. Инвестиције су реализоване за изградњу нових капацитета (41,73%), реконструкцију/ модернизацију постојећих капацитета (29,69%) и одржавање постојећих капацитета (28,58%). Највећи део инвестиција је реализован у опремање (75,08%) и изградњу (24,49%). У укупној техничкој структури изградња и опремање учествују са 99,57%. Према делатностима највише је инвестирано у сектору прерађивачке индустрије (70,90%), државне управе (23,52%) и управљање водама (1,86%). Инвестирање у секторе друштвених делатности (здравствена и социјална заштита, образовање, уметност, забава и рекреација) износи 3,68%. Привреда је све до почетка деведесетих година прошлог века била у константном развоју, да би наступањем кризних догађаја у земљи дошло до нагло опадања привредних активности. Привреда је у процесу транзиције смањила обим послова, а већина индустријских предузећа су престала са производњом. Ефекти транзиционих процеса и приватизације имали су негативан утицај на привреду општине. Приликом анализе привредне активности акценат је стављен на предузетнике и мала и средња предузећа јер они представљају мотор економског развоја и уједно то је сектор који промовише приватну својину и предузетничке вештине. Компаративна предност ових предузећа је у томе што су флексибилна, могу брзо да се адаптирају на промене и да задовоље захтеве тржишта. Она стварају запосленост, промовишу диверзификацију економских активности, подржавају одрживи раст и дају значајан допринос извозу и трговини. Сва истраживања су показала да се, глобално, више од 90% свих послова обављају малим и средњим предузећима. Мала и средња предузећа запошљавају две трећине укупне радне снаге Европске уније. Приближавање Европској унији налаже усклађивање системског амбијента и побољшање климе предузетништва, приватне иницијативе, развоја малих и средњих предузећа. На подручју општине послује више од 1500 правних лица (привредних друштава, установа, државних и правосудних органа, удружења, политичких организација и др.).

Графикон 11. Општина Власотинце – Привредна структура према броја активних привредних субјеката (2021.)

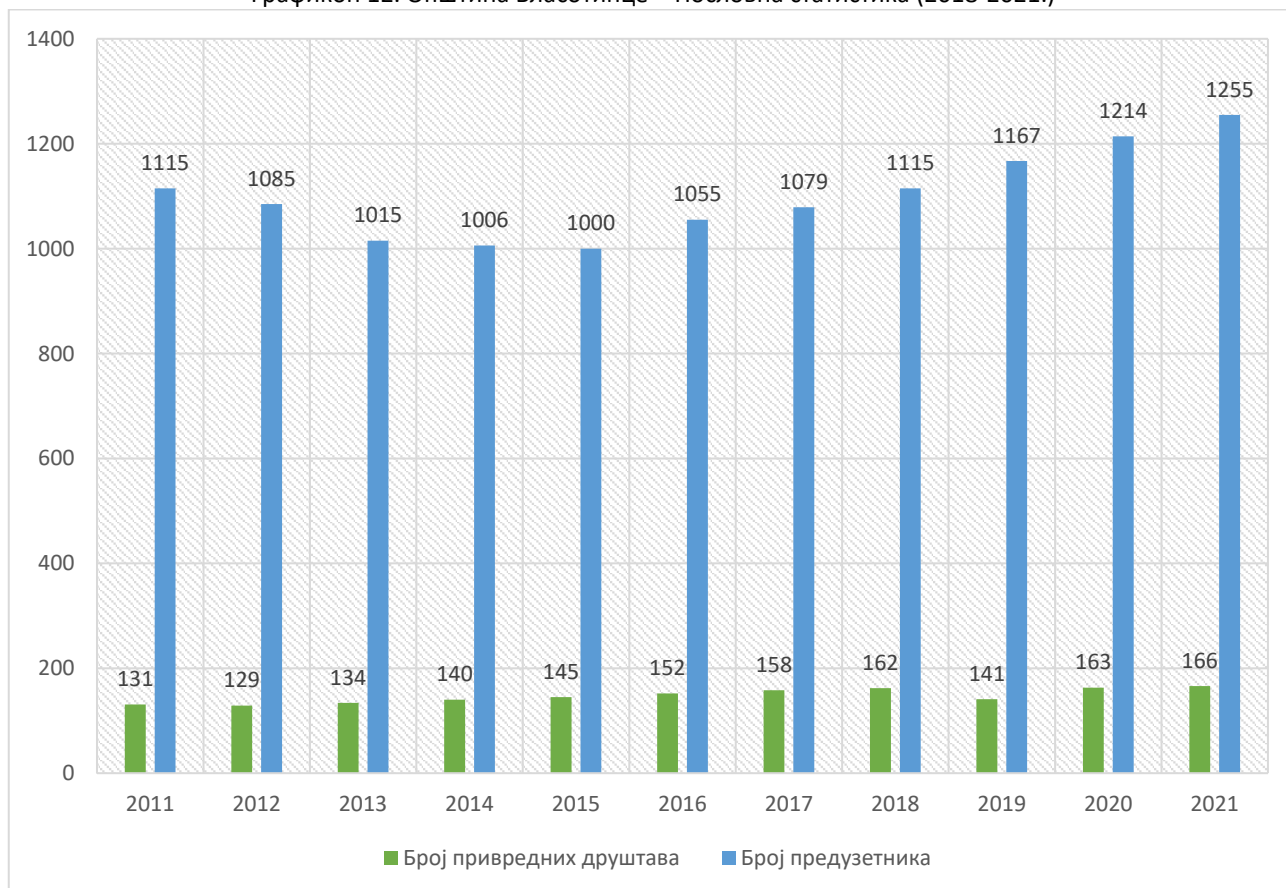

Извор: Интернет база пословних субјеката PKS Partner (www.pkspartner.rs)

⁵ Курс InforEuro из децембра 2019.г. :1 EUR = 117.5794 RSD

Предузетнички дух је одувек присутан на територији општине Власотинце. Након транзиционог периода, односно после 2000. године број привредних друштава и предузетника почео је да расте. Просечна стопа настанка привредних друштава за период 2011-2019.г. износи 5,84%, док је стопа настанка предузетника 14,97%. Према подацима из 2021.г. у општини послује 166 активних привредних друштава (укључујући представништва и филијале) и 1255 активних предузетника. Предузетници у општини чине 80,76% свих привредних субјеката, док привредна друштва чине 10,68%. У односу на национални просек већа је заступљеност активних предузетника за 23,45%, док је присуство МСП и великих активних предузећа мање за 36,07%. Од укупног броја привредних друштава, најмање је великих предузећа, док су најбројнија микро-предузећа која запошљавају до 5 радника.

Графикон 12. Општина Власотинце – Пословна статистика (2018-2021.)

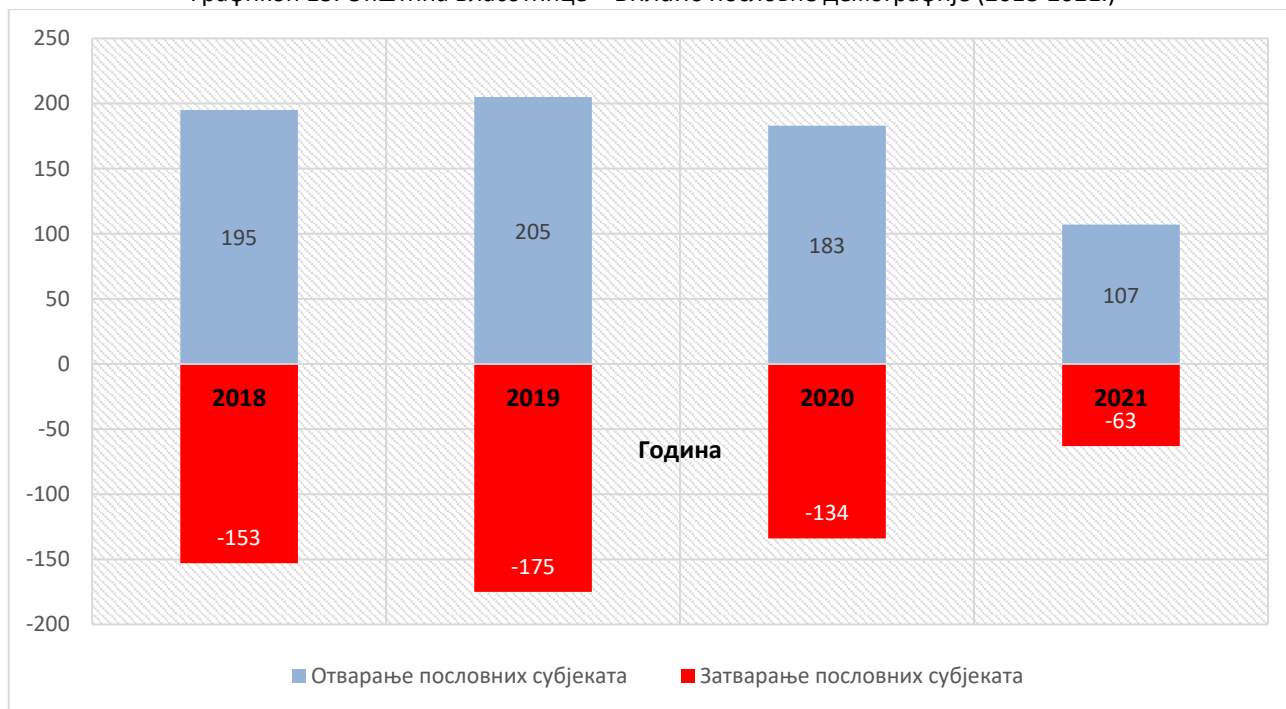
Извор: Аналитички сервис ЈЛС. Област-привреда

Број привредних друштава и предузетника се из године у годину повећава, те је у 2021.г. у односу на 2012.г. број привредних субјеката повећан за 22,29%, а број предузетника у истом периоду порастао је за 13,55%. У првој половини 2021.г., отворено је 107 нових привредних субјеката, а угашено 63 привредна субјеката, што показује позитиван тренд у промени броја привредних субјеката. У апсолутном износу, број предузећа се 2021.године повећао за 123 у односу на 2018. године. Када се посматра период 2018-2021. јасно се види да је просечан број отворених пословних субјеката (173) већи од броја затворених, односно брисаних субјеката из АПР регистра (-131). Када се посматра однос новооснованих и угашених предузећа евидентан је благи раст. Пословна статистика за период 2018-2021.г. бележи позитиван биланс у броју отворених привредних субјеката. Подаци јасно показују да је утицај општих дешавања и локалних активности на економском развоју довео до позитивног тренда у броју предузећа на територији општине. Анализа финансијских перформанси предузећа даје одговоре о краткорочној и дугорочној финансијској стабилности предузећа, профитабилности пословања и инвестиционим могућностима предузећа. Према подацима из АПР, 83,23% привредних друштава и 43,44% предузетника поднела финансијске извештаје за 2019. г.

Приликом разматрања финансијских перформанси пословних субјеката, може се видети да су 54,48% привредних друштава и 70,81% предузетника остварили нето добитак. Нето губитак је исказало 23,13%

привредних друштава и 19,13% предузетника. Губитке изнад висине капитала остварило је 23,88% привредних друштава и 10,85% предузетника.

Графикон 13. Општина Власотинце – Биланс пословне демографије (2018-2021.)

Извор: АПР Регистар мера и подстицаја регионалног развоја.

У погледу дугорочне финансијске стабилности и инвестиционих могућности предузећа анализирана је задуженост привредних субјеката. Најчешћи вид задуживања привреде јесте лизинг и кредит. Када говоримо о кредитима, залога је најчешћи вид обезбеђења кредита. Анализирајући два најчешћа вида задуживања привреде, може се видети да се у 2020. години само нешто више од 1% привредних друштава задужило путем лизинга.

Табела 4. Општина Власотинце- Индикатори привреде

Индикатор	Година									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Број привредних друштава	131	129	134	140	145	152	158	162	141	
Број предузетника	1115	1085	1015	1006	1000	1055	1079	1115	1167	
Број привредних друштава на 1000 становника	4	4	5	5	5	5	6	6	5	
Број предузетника на 1000 становника	37	37	35	35	35	37	38	40	43	
Стопа настанка привредних друштава (%)			8,2	3,6	6,9	7,9	5,1	4,9	4,3	
Стопа настанка предузетника (%)			9,7	11,7	17,4	16,5	15,6	16,8	17,1	
Укупан број извозника	22	19	24	26	20	25	25	26	25	
Број извозника, као % укупног броја активних привредних субјеката (%)	16,8	14,7	17,9	18,6	13,8	16,4	15,8	16	17,7	
Број увозника, као % укупног броја активних привредних субјеката (%)	16,8	16,3	20,1	17,9	20,7	19,7	20,3	21	27,7	
Годишње стопе раста извоза (%)		30,7	27,4	27,4	22,2	31,5	24,3	10,2	22,1	
Годишње стопе раста увоза (%)		31,1	16,1	5,7	14,4	22,1	24,3	8	10,7	

Извор: Аналитички сервис ЈЛС. Област-привреда

Посматрајући период од 2018. године, уочљив је пад броја предузећа који користе лизинг као средство задуживања. Код предузетника је још израженији пад броја корисника лизинга. Само 0,33%

предузетника је у 2020.г. користило лизинг као средство задужења. Око 2% привредних друштава је у току 2020. године оптеретило своје пословање неким заложним правом. Код предузетника је путем залога своје пословање оптеретило тек 0,33% предузетника. Значајно смањење привредника који се задужује на неки од ова два начина лежи у превеликој задужености привредника или у немогућности сервисирања новог задуживања. Ликвидност у 2020.г. остварује 63,61% привредних друштава и предузетника. Код 21,41% привредних друштава и предузетника забележена је неликвидност која је била дужа од 6 месеци. То значи да су више од пола године обавезе превазилазиле потраживања код тих предузећа.

Табела 5. Општина Власотинце- Број привредних субјеката према данима неликвидности (2018-2021)

	Привредна друштва				Предузетници			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
01 До 30 дана	8	7	10	10	57	62	37	35
02 Од 31 до 60 дана	1	4	1		22	23	13	12
03 Од 61 до 180 дана	5	7	3	34	45	50	34	78
04 Преко 180 дана	48	49	41	12	72	91	99	58

Извор: АПР Регистар мера и подстицаја регионалног развоја.

Привредну структуру општине карактеришу доминантна заступљеност традиционалних сектора индустрије (текстилна и електронска) као и грађевинарство и прехранбено процесна индустрија. Од укупног броја запослених 42,27% ради у привреди, 42,28% у јавном сектору, док је у сектору услуга запослено 15,46%. Привреда је у општини за период 2011-2019.г. остварила просечну стопу раста извоза од 24,48%, док је за исти период просечна стопа раста увоза износила 16,55%. Извозом се бави 16,41% активних привредних субјеката, односно 24 извозника. Структура регистрованих предузећа према сектору делатности у општини показује тренд сличан трендовима у другим општинама округа. Највећи број регистрованих предузећа је у области грађевинарства (27,59%), трговине (19,48%), прерађивачке индустрија (15,06%) и услужних делатности (9,85%), док је према величини највећи број микро и малих предузећа. Најважнији привредни субјекти у општини су: Gruner Serbian (производња опреме за дистрибуцију електричне енергије и опреме за управљање електричном енергијом); Elrad Serbia (производња електричних апарата за домаћинство); Elrad WS-S (производња електричне и електронске опреме за моторна возила); Маџа Impex (производња амбалаже од пластике); Fiorentino Company (производња одеће); HSV (изградња хидротехничких објеката); Млекара Гложане (прерада млека и производња сирева); Шар-Пром (трговина); SREDOR ; Libo Team; Цементни производи (област грађевине). У општини је заступљена конфекцијска производња, производња електронских уређаја, производња намештаја, производња папира и грађевинска индустрија. Од заната најзаступљенији су они који се тичу одржавања и поправки аутомобила, камиона, трактора и остале пољопривредне механизације (аутомеханичари, аутолимари, ауто електричари, вулканизери...). Потом следе занати грађевинске струке (каменоресци, зидари, фасадери, столари...). Заступљени су и сервиси за поправку кућних апарата, беле технике, рачунара и слично, затим угоститељи, пекари, посластичари, лимари, металостругари, фотографи и обућари. Прехранбено-прерађивачка индустрија је директно везана за пољопривреду, која је база сировина, а обавља се млекарска, пекарска, млинарска и кланична производња у малим предузећима. Производња вина има традиционални карактер. Вина попут Племенке, Ружице и Грома су власитиначки брендови препознатљиви на националном тржишту. Услужне делатности сконцентрисане су ка обављању трговине на мало и велико, угоститељству, извођењу грађевинских радова у високоградњи и нискоградњи, финансијском посредовању, осигурању и активностима у вези са некретнинама. Поред традиционалних привредних грана, интерес привредника значајно је порастао за улагања у област информационо комуникационих технологија и обновљиве изворе енергије (изградња мини хидроелектрана). Узимајући у обзир исказане податке, већи део привреде општине исказује солвентност и има добар тржишни положај и позитивне перспективе тржишног развоја. Услед бројности и значаја предузетника и микро и малих предузећа, од изузетне је важности обезбедити им подршку у пословању и формирати квалитетно пословно окружење за обављање њихових делатности.

Овде је од посебног значаја питање приступа изворима финансирања, јер су на овом пољу, првенствено због своје величине, они често ограничени. Саветодавни и финансијски програми

подршке предузетницима, start-up предузећима и микро, малим и средњим предузећима неопходна су основа за економски раст и развој целокупне привреде општине.

Пословна инфраструктура подразумева мрежу институција и организација које пружају услуге потенцијалним предузетницима, малим и средњим предузећима за развој њихових пословних капацитета (људских, организационих, маркетиншких, и сл.) или пружају услуге физичког простора за обављање пословних делатности. Индустијске зоне и паркови прихваћени су као успешни и ефикасни механизми за подстицање индустијског развоја. Индустијска зона се односи на испарцелисано грађевинско земљиште опремљено неопходном комуналном инфраструктуром, укључујући унутрашњу мрежу путева, снабдевање водом, канализацијом, струјом и телекомуникацијама. Индустијска зона Власотинце "Слатина" налази се са десне стране државног пута IV - 39, (M-9), Власотинце – Лесковац и само је 5 km удаљена од коридора 10, односно ауто-пута E-75.

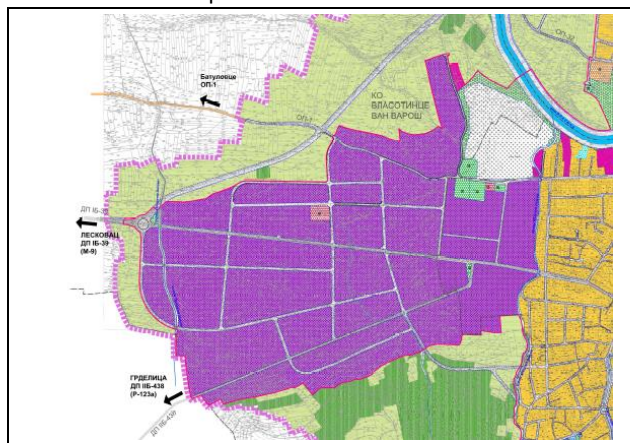
Табела 6. Саобраћајна повезаност индустијске зоне Власотинце - Слатина

Удаљеност од аеродрома (km)		Удаљеност од коридора (km)		Удаљеност од граничних прелаза (km)		Удаљеност од лука (km)	
Константин Велики Ниш	Никола Тесла Београд	Ауто пут E75 - Коридор X	Железнички коридор X	Градина	Табановци	Речни Коридор VII (Дунав)	Лука Београд
62	303	8	13	168	113	241	289

Извор: Републички завод за статистику. Регистар индустијских зона у РС (<https://app.powerbi.com/>)

Илустрација 3. Индустијска зона Власотинце-Слатина

<p>Површина: 57 ha</p> <p>Удаљеност: 5 km од ауто-пута E-75 (коридор 10).</p> <p>Пословни однос: куповина и/или изнајмљивање и/или Јавно приватно партнерство.</p> <p>Садржај зоне: производни објекти и локације за изградњу.</p> <p>Дозвољена спратност: П + 3</p> <p>Намена зоне: производне делатности; пословно-комерцијалне делатности; услужне делатности; туристичко рекреативне делатности.</p>
--

Извор: План детаљне регулације индустијске зоне Власотинце

Величина индустијске зоне према Мастер урбанистичком плану Власотинца износи 57 ha, са могућношћу проширења на 82 ha. Планом детаљне регулације индустијске зоне Власотинце обухваћена је регулација простора на површини од 42.24 ha у оквиру девет блокова. Зона обухвата постојеће пословно-производне капацитете и земљиште намењено за изградњу нових капацитета, које својим функционисањем неће имати негативних утицаја на непосредно и шире окружење. У оквиру плана дефинисане су локације за "greenfield" и "browfield" инвестиције. Комунално инфраструктурна опремљеност индустијске зоне износи 32% (18ha). На простору индустијске зоне тренутно се налази 13 домаћих и страних компанија, мотел, мали број стамбених објеката, бензинска станица и објекат електропривреде. Процењени број расположивих радника (технички квалификованих) за ову зону износи до 250 радника по хектару. Потенцијалним инвеститорима општина нуди опремљено земљиште са уређеном инфраструктуром, водоводом, канализацијом, електричном мрежом и саобраћајницама у индустијској зони. Општина пружа институционалну подршку за инвеститоре кроз брзе услуге општинске администрације (одељења за привреду и финансије и канцеларија за локални економски развој).

Потенцијалне инвеститоре, локална самоуправа (уз сагласност Министарства финансија и комисије за контролу државне помоћи) ослобађа плаћања локалних накнада и такси (накнаде за коришћење

општинског грађевинског земљишта, умањење накнаде за уређење општинског грађевинског земљишта од 15-25%, накнаде за заштиту и унапређење животне средине, комуналне таксе на истицање фирме) у првим годинама пословања. Локална самоуправа нуди конкурентне цене накнаде за уређење и коришћење грађевинског земљишта, убрзано добијање издавања урбанистичко – техничких аката (информација о локацији, локацијских, грађевинских и употребних дозвола). У општини индустријска зона се посматра као потенцијал и прилика за ублажавање негативних друштвено-економских трендова који су последица негативних ефеката транзиционих процеса и приватизације.

Тржиште рада: Стање на тржишту рада у Републици Србији указује на значајан опоравак тржишта рада последњих година (стопа незапослености се смањује, а стопа запослености повећава, број запослених лица расте), што је праћено смањењем броја незапослених и неактивних лица. Кретање основних показатеља тржишта рада углавном је конзистентно са кретањима економских показатеља. Укупан број запослених у општини у 2020. износи 8099 лица. Од овог броја 84,39% лица је запослено на територији општине Власотинце, док је ван територије општине запослено 15,61% лица. Највећи број запослених ради у делатностима терцијалног сектора (31%) и секундарног сектора (22%). Основна делатност примарног сектора је пољопривреда. Према секторима пословања највећа запосленост је регистрована у прерађивачкој индустрији (37,78%), грађевинарству (13,59%), трговини (12,34%), образовању (6,92%), здравственој и социјалној заштити (5,37%).

Графикон 14. Општина Власотинце - Регистрована запосленост према сектору делатности (2019.)

Извор: Републички завод за статистику. Општине и региони у Републици Србији, 2020.

Висина зарада у директној је вези са економским кретањима у региону. Просечна остварена нето зарада у општини је за 29,90% мања од националног просека. Просечна нето зарада у 2020.г. износила је 42.114 динара (358,16 ЕУР)⁶.

⁶ Курс InforEuro из децембра 2020.г. : 1 EUR = 117.5834 RSD

Ниже просечне зараде су последица запослености у делатностима са нижим зарадама, попут прерађивачке индустрије и мања запослености у услужним делатностима са високим зарадама (финансијске делатности, некретнине, стручне, научне, иновационе и техничке делатности).

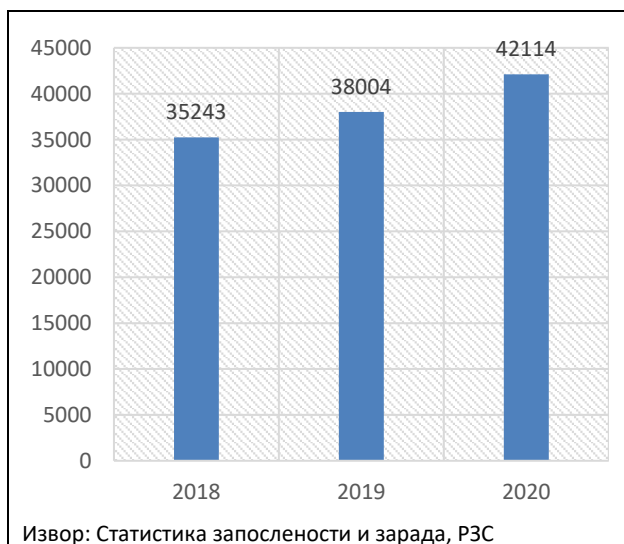
Табела 7. Општина Власотинце-Тржиште рада

Индикатор	Година			
	2018	2019	2020	2021*
Број запослених	7339	7670	8099	
Број незапослених	4311	3933	3382	3736
Просечна нето зарада (у РСД)	35243	38004	42114	

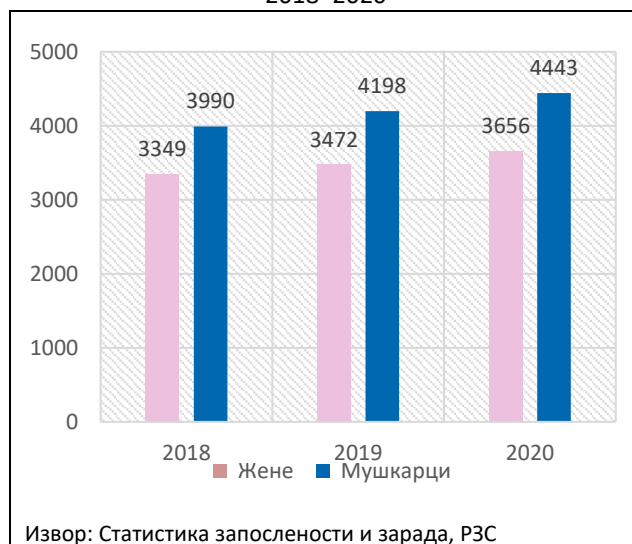
* Последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 30.06.2021. године

Извор: Извор: АПР Регистар мера и подстицаја регионалног развоја

Графикон 15. Општина Власотинце - Просечне зараде без пореза и доприноса, 2018–2020. (РСД)

Графикон 16. Општина Власотинце - Регистровани запослени према општини пребивалишта, 2018–2020

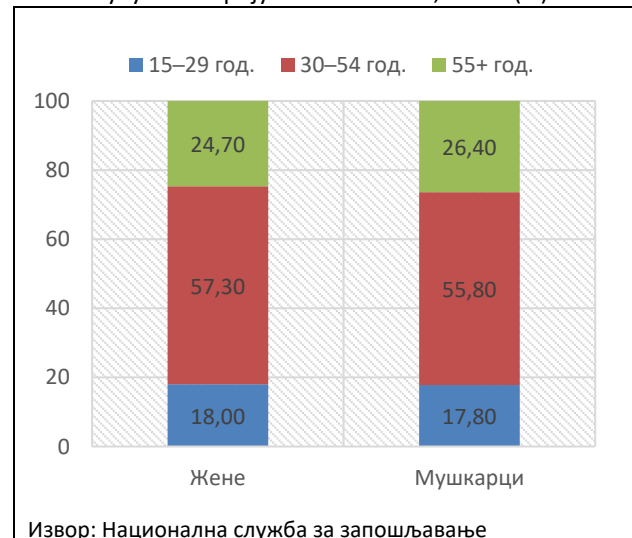

Опште карактеристике тржишта рада у периоду 2011-2020. године су: неусаглашеност понуде и тражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених, прилив вишка запослених из предузећа у поступку приватизације, неповољна старосна и квалификациона структура, висока незапослености жена и ниска мобилност радне снаге.

Графикон 17. Општина Власотинце - Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, 2020.

Графикон 18. Општина Власотинце - Учешће незапослених према старосним групама и полу у укупном броју незапослених, 2020. (%)

Удео радно способног становништва (15-64.г.), за период 2011-2019.г. се кретао између 67,3% и 66,2%. при чему има тенденцију опадања. Структурне промене у привреди имале су за последицу ослобађање вишкова радне снаге, што је допринело и повећању броја незапослених лица. Према подацима за 2020.г. највеће учешће у структури незапослених имају незапослена лица од 30 до 54 г. (56,56%), а затим старија лица преко 55.г. (25,53%) и млади 15-29. г. (17,92%). У периоду 2011-2019. г, приметна су незнатна побољшања карактеристике тржишта рада. За наведени период просечне вредности појединих параметара незапослености су: проценат незапослених жена (46,06%), проценат незапослених лица која први пут траже запослење (45,60%), проценат незапослених лица без квалификација (35,96%), проценат незапослених лица са средњим образовањем (56,33%), проценат незапослених лица са вишим и високим образовањем (7,70%), проценат дугорочно незапослених лица (67,93%), Процент незапослених младих лица (22,34%) и проценат незапослених старијих лица (28,73%). Из изложених података јасно је видљиво да структуру незапослености у општини карактерише велико процентуално учешће жена у укупној незапослености, велики број особа које први пут траже запослење, као и дугорочна незапосленост. Када се посматра незапосленост према степену стеченог образовања, највећи број незапослених лица је без квалификација, потом са завршеном средњом школом (III и IV степен стручне спреме). Индикативан је висок проценат незапослених лица са вишим и високим образовањем и лица из категорије теже запошљивих лица⁷. Смањење броја незапослених лица за наведени период није значајније утицао на просечну дужину тражења посла, тако да је она и даље веома изражена.

Табела 8. Општина Власотинце- Индикатори незапослености

Индикатор	Година								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Удео радно способног становништва у укупном контингенту (15-64. г.)	67,3%	67,4%	67,4%	67,3%	67,2%	67,0%	66,8%	66,4%	66,2%
Број незапослених лица	6019	6128	6128	5564	5263	5207	4694	4311	3933
Број незапослених лица на 1000 становника	201	207	209	192	184	184	167	156	144
Процент незапослених жена	46,90%	45,80%	45,80%	45,70%	45,20%	45,80%	45,90%	46,50%	46,90%
Процент незапослених лица која први пут траже запослење	57,20%	45,90%	42,40%	41,40%	40,60%	39,90%	38,30%	39,20%	65,50%
Процент незапослених лица без квалификација	36,40%	36,50%	36,50%	35,30%	34,40%	34,80%	36,00%	37,10%	36,60%
Процент незапослених лица са средњим образовањем	57,70%	56,90%	56,90%	56,50%	57,20%	56,30%	55,60%	54,80%	55,10%
Процент незапослених лица са вишим и високим образовањем	5,90%	6,60%	6,60%	8,10%	8,50%	8,90%	8,30%	8,10%	8,30%
Процент дугорочно незапослених лица	70,70%	69,70%	69,70%	70,80%	69,00%	66,50%	67,00%	64,80%	63,20%
Процент незапослених младих лица	24,80%	24,10%	24,10%	23,00%	23,00%	22,10%	20,50%	20,30%	19,20%
Процент незапослених старијих лица	22,60%	24,60%	24,60%	27,00%	27,90%	30,10%	32,70%	33,70%	35,40%

Извор: Аналитички сервис ЈЛС. Област-привреда

⁷ Категорије теже запошљивих лица су: млади до 30 година старости – без завршеног средњег образовања, млади у домском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама, старији од 50 година, Роми, особе са инвалидитетом, радно способни корисници новчане социјалне помоћи, незапослени који се налазе на евиденцији незапослених дуже од 12 месеци и жртве породичног насиља

Сви проблеми везани за незапосленост младих могу се груписати на следеће специфичне области: недовољно информисање о могућностима запошљавања, усавршавања, потребама тржишта; недовољна подршка развоју предузетништва младих; неизграђен систем подстицања предузетничког духа и недовољно информисање о могућностима развоја предузетништва младих; недовољно развијена међу институционална сарадња. Традиционална структура привреде не може у потпуности да одговори захтевима динамичног тржишта, нарочито када је реч о привредним субјектима заснованим на знању и новим технологијама. Због тога су неопходне промене у систему образовања и васпитања, односно креирање профила у складу са захтевима тржишта, али и имплементацију модела континуираног одрживог развоја радне снаге. Тржиште рада, као део целокупног економског система одражава ове структурне и динамичне промене које се дешавају у друштву, али истовремено утиче на њих. Раст запошљавања и одрживо повећање запослености, првенствено у приватном сектору, је стратешко опредељење општине у наредном периоду. Такође системска решења предвиђају адекватно образовање, са фокусом на неопходне програме за преквалификацију и доквалификацију, као и образовање кадрова потребних садашњем и будућем тржишту рада. Стварање средине атрактивне за привредна улагања представља фундаментални интерес општине. Ово ће се постићи изградњом одговарајуће пословне инфраструктуре као и финансијском и не-финансијском подршком локалне самоуправе за пројекте развоја предузетништва и запошљавања.

3.2.2 Пољопривреда и рурални развој

Одлични природни и климатски услови чине општину Власотинце веома погодном за пољопривреду. Због велике просторне хетерогености природних фактора, који се одражавају на услове за развој пољопривреде издвајају се три пољопривредна подручја: равничарски (до 300 m надморске висине), брдско планински (до 800 m надморске висине) и планински (преко 800 m надморске висине). Равничарски део, односно долињско-котлински предео који заузима око 20% пољопривредних површина, представља најплоднији део општине. Према карактеру, пољопривредна производња припада тржишном мешовитом типу, која је екстензивна и где је утицај нових технологија ограничен производњом малог обима. Пољопривредно земљиште је производно и економски најважнија категорија расположивог земљишта, које представља практично необновљиви природни ресурс и релативно ограничавајући услов за организовање пољопривредне производње, прехранбене сигурност и одрживу будућност људи. Од укупне површине расположивог земљишта (12.806,24 ha), 51,72% представља коришћено пољопривредно земљиште⁸. Неискоришћено пољопривредно земљиште простире се на површини од 2422,88 ha. Површина коришћеног обрадивог земљишта у општини износи 6623,23 ha, уз тренд константног смањења услед све већег коришћења земљишта за друге намене (нпр. грађевинске), потпуног ишчезавања под утицајем ерозије, или пропадања услед неадекватног одржавања и коришћења. У структури коришћеног пољопривредног земљишта доминирају оранице и баште са 56,66% и ливаде и пашњаци са 25,45%. Заступљеност ораница и башта је значајно нижа од националног просека.

Табела 9. Општина Власотинце- Коришћено пољопривредно земљиште (2012)

		Окућница	Оранице и баште	Воћњаци	Виногради	Ливаде и пашњаци	Остали стални засади
Република Србија	ha	23727	2513154	163310	22150	713242	1839
	%	0,69%	73,11%	4,75%	0,64%	20,75%	0,05%
Општина Власотинце	ha	53,90	3753,04	717,79	410,71	1685,75	2,04
	%	0,81%	56,66%	10,84%	6,20%	25,45%	0,03%

Извор: Попис пољопривреде 2012. РЗС.

⁸ Коришћено пољопривредно земљиште: пољопривредно земљиште на окућници, оранице и баште (укључујући и угаре), стални засади (воћњаци, виногради, расадници и остали стални засади), ливаде и пашњаци које газдинство обрађује/користи.

У планинском делу општине налази се највећи део пољопривредних површина као и сеоских насеља. Од 47 насеља чак 27 (57,45%) налазе се у планинском подручју општине⁹. Ова насеља налазе се у планинском делу општине на просечној надморској висини од 500 и преко 500 метара. Регистрована пољопривредна газдинства у овим подручјима имају могућност остварења додатних субвенција и подстицаја из националних и ЕУ извора. Према попису пољопривреде из 2012.г. у општини има 4130 пољопривредних газдинстава, од којих 57,5% има статус регистровано пољопривредно газдинство. У односу на укупан број домаћинстава пољопривредна газдинстава чине 45,4%. Према подацима из 2021.г. дошло је до повећања броја регистрованих пољопривредних газдинстава за 26,39%. Према овим подацима укупан број регистрованих пољопривредних газдинстава износи 3235¹⁰. Од овог броја 92,83% породичних пољопривредних газдинстава има активни статус и самим тим имају право коришћења државних и ИПАРД мера и подстицаја у пољопривреди и руралном развоју. Просечно пољопривредно газдинство обрађује 1,60 ха пољопривредног земљишта. Величина коришћеног земљишта по газдинству је 3,39 пута мања од просека за Републику Србију који износи 5.44 ха. У аграрној структури, према величини поседа, доминирају мала породична пољопривредна газдинства (74,62%) која обрађују до 2ха пољопривредног земљишта и 21,94% која обрађују до 5 ха пољопривредног земљишта. Само 2,91% пољопривредних газдинстава у општини обрађује површине земљишта преко 10 ха. Из наведених податка јасно се види да је аграрна структура подручја јако уситњена. Уситњене парцеле представљају препреку интензивирању пољопривредне производње, због тога развојне мере треба усмерити гајењу радно интензивних култура, пре свега поврћа и воћа. Код пољопривредних газдинстава највећи је проценат мешовитих газдинстава по типу производње (мешовита газдинства за биљну и сточарску производњу), а најмањи проценат пољопривредних газдинстава припада групи специјализованих за биљну или сточарску производњу.

Графикон 19. Општина Власотинце – Структура пољопривредних газдинстава према типу производње (2021.)

Извор: Аналитички сервис ЈЛС. Област-пољопривреда

⁹ Извор: Правилник о одређивању подручја са отежаним условима рада у пољопривреди ("Службени гласник РС", број 102/2018).

¹⁰ Извор: <https://data.gov.rs/s/resources/rpg-broj-svikh-registrovanikh-poljoprivrednikh-gazdinstava-aktivna-gazdinstva/20210610-095742/srbija-broj-gazdinstava-po-opshinama-prema-organizatsionom-obliku-06-10-2021.csv>

Пољопривредна газдинства углавном производе за сопствену потрошњу док се мање количине пољопривредних производа продају на тржишту. Приходе од продаје ових производа газдинство користи за куповину семена, садног материјала, плаћање трошкова у продавницама, плаћање здравствених услуга, образовање и путовања. Број породичних газдинстава са додатним профитабилним активностима износи 379 односно 9,18% укупног броја газдинстава. Ове активности укључују приходе од продаје пољопривредних прерађевина (прерађевине од меса, млека, воћа, поврћа и других пољопривредних производа), приходе од сеоског туризма, продаје дрвета, продаје производа у области народне радности као и пружања услуга ван газдинства (нпр. орање).

Табела 10. Општина Власотинце- број газдинстава која обављају и друге активности (2012)

Прерада пољопривредних производа	Прерада меса	Прерада млека	Прерада воћа и поврћа	Прерада осталих пољопривредних производа	Шумарство и обрада дрвета	Остале активности
337	11	256	78	6	34	19

Извор: Попис пољопривреде 2012. РЗС.

Повећање и диверсификација дохотка руралних домаћинстава мора бити генерална одредница руралног развоја општине. Диверсификација активности на пољопривредним газдинствима може ићи ка развоју сеоског туризма, производњи вина и ракије, сакупљању и преради шумских плодова и лековитог биља, као и експлоатацији приватних шума. У том смислу, формирање огледних газдинстава, као путева за промоцију нових метода производње је изузетно значајно за развој руралних подручја. Величина и структура радне снаге пољопривредних газдинстава, као и активности и прихода које њихови чланови остварују, одраз су не само економије газдинства, већ и ширих друштвених процеса који се одвијају у њиховом окружењу. Укупан број лица која обављају пољопривредне активности у општини (као чланови газдинства или стално запослени на газдинствима) износи 10.734, из чега произилази да је у просеку 2,60 лица по газдинству стално или повремено ангажовано на пољопривредним пословима. Структура лица ангажованих у пољопривредној производњи на породичним газдинствима према радном статусу додатно потврђује слику о преовлађујуће малим газдинствима, која своју стратегију опстанка и конкурентности базирају на сопственој радној снази. Највећи део пољопривредне радне снаге на породичним газдинствима чине чланови породице или рођаци (62,5%), што указује на велику количину неформалног рада који се ангажује у пољопривреди у оквиру породичних газдинстава и уз помоћ сродничке радне снаге. Удео носилаца газдинстава у укупној радној снази износи 37,5%. Жене као носиоца газдинства забележен је само код 20,66% пољопривредних газдинстава. Образовне карактеристике носиоца пољопривредног газдинства (менаџера газдинстава) указују на малу улогу формалног и систематског образовања и обуке у области пољопривреде. Већина носиоца газдинстава стекла је своја знања о пољопривреди искључиво праксом. Из перспективе неопходности динамичнијег техничко-технолошког реформисања и унапређења пољопривреде, овакво стање је неповољно и велико ограничење за експанзивнији продор нових технологија. Оно указује на низак ниво компетенција радне снаге која је на управљачким позицијама. Осим неповољне образовне структуре, подаци из пописа пољопривреде показују да је занемарљиво мали број носиоца пољопривредних газдинстава (117) похађао неке курсеве о пољопривреди. Без обзира на то што приступ тржишту знања и информација није једнак свим типовима газдинстава, овако низак обухват носиоца газдинстава саветодавним и експертским услугама веома је скроман и упозорава на потребу креирања ефикаснијег система трансфера знања. Биљна производња је одређена рељефом и надморском висином. Интензивне биљне културе гаје се у нижим областима где је обрадиво земљиште више заступљено и где постоје услови за наводњавање. У равничарском делу општине заступљена је ратарска и повртарска производња, а на брежуљцима по ободу котлине виноградарство са дугом традицијом и воћарство. Највише се гаје жита (75.90%), кромпир (5.46%), поврће (6.40%) и крмно биље (8.95%). Производња вишегодишњих легуминоза (црвена детелина, луцерка) и сакупљање сена са природних ливада најзаступљенији су видови ратарске производње у планинском делу и представљају основу производње крмног биља и сточне хране у целини. Поврће се углавном гаји за свежу употребу на отвореном. Од укупног броја пољопривредних газдинстава 10,07% гаји поврће у заштићеном простору.

Укупне површине под пластеницима и стакленицима у општини износе 179,74 ha. Воћњаци заузимају 717.79 ha, односно 10.51% обрадивог земљишта. Воћарска производња је заступљена са великим бројем воћних врста. Производња воћа углавном се одвија у мешовитим засадима и екстензивном облику (84.04%). Последњих година бележи се узлазни тренд подизања плантажних воћњака. Тренутно у општини има 114.56 ha плантажних воћњака. Најзаступљеније воћне врсте су шљиве (55.26%), јабуке и крушке (24.82%), вишње (7.49%), ораси и лешници (7.60%) и бобичасто воће малине, боровница, аронија (3.49%). На подручју општине постоје сви услови да се по критеријумима купаца, а нарочито иностраних, организује производња воћа (јагоде, малине, купине, вишње, трешње и шљиве). Под виноградима се налази 410.71 ha од чега су стоне сорте заступљене са 7.03% и сорте за производњу вина са географским пореклом са 2.12%. Процент наводњаваног земљишта у односу на укупно коришћено пољопривредно земљиште је изузетно мали (1,8%). Пољопривредна газдинства у општини имају могућност наводњавања на 499,26 ha или 7,54% од укупног коришћеног пољопривредног земљишта. Површине које се наводњавају износе 128,27 ha. Од укупног броја пољопривредних газдинстава 23,51% је наводњавало пољопривредне културе. Највећи процената (76,31%) наводњаваних површина евидентиран је код производње поврћа у заштићеном простору. Изостанак наводњавања представља главно ограничење у савременој повртарској производњи. Традиционалним начином обраде земљишта прибегава 76,38% пољопривредних газдинстава у општини. Површина ораница и башта која није обухваћена плодоредом износи 9,48 ha. Највећи број (96,34%) пољопривредних газдинстава за ђубрење пољопривредних култура користи минерална ђубрива. Нешто више од половине (55,64%) обрадивог земљишта се третира се третира средствима за заштиту биља. Изузетно мали број (1,74%) пољопривредних газдинстава врши радила анализу земљишта и на тим резултатима планира примену агротехничких мера. Тракторе поседује више од половина пољопривредних газдинстава (59,54% газдинстава поседује једноосовински трактори и 50,75% двоосовински трактор). Од укупног броја трактора (4861) преко 95% је старије од 10 година. Сточарство је важна пољопривредна активност, међутим има мањи допринос у аграрној економији, пре свега због екстензивног начина гајења. Потенцијали у виду високе заступљености пашњака и ливада у укупној површини пољопривредног земљишта, пружају добру основу за даљи развој. Неким видом сточарске производње бави се 81,48% пољопривредних газдинстава. Од укупног броја пољопривредних газдинстава, говеда има 26,17%, свиња има 57,89%, оваца има 5,96%, коза има 12,47%, живину има 71,84% и пчеле има 6,80% пољопривредних газдинстава. Говедарство је засновано на породичним пољопривредним газдинствима са дугом традицијом. Говедарство је претежно екстензивног карактера. До 2 грла говеда гаји 80,11% пољопривредних газдинстава, до 10 грла 18,50%, а преко 10 грла само 1,02% пољопривредних газдинстава. Објекти за узгој стоке, посебно говеда не задовољавају основне зоохигијенске услове. Под тим се, пре свега, мисли на адекватне димензије шталских објеката, као и на постојање адекватне вентилације. Недостатак организованог и сигурног откупа утиче на смањење сточног фонда и обима пољопривредне производње. Стока се углавном продаје накупцима. Млеко и млечни производи се продају локалном становништву у урбаним деловима општине. Откупом и прерадом млека на територији општине бави се Млекара Гложане. Добри природни услови подстичу пчеларе којима је то до сада био само хоби и додатни извор прихода да унапреде своју производњу. Постоје напори да се побољша технологија гајења пчела, а ради се и на унапређењу пласмана. Пчеларством се у општини бави 281 пољопривредно газдинство која укупно располажу са 5693 пчелињих друштава.. Пољопривреда се данас суочава са неколико ограничења која спречавају тржишну оријентацију многих малих произвођача. Потребно је додатно истражити повољност услова за гајење поврћа, житарица и воћа, укључујући могућности за органску производњу, промоцију аутохтоних раса и биљака. Прерада пољопривредних производа и успостављање нових модела сарадње који повезују мале произвођаче у локалне ланце вредности могу дати вредност постојећим активностима, укључујући производњу традиционалних намирница, заната и маркетинга кроз туризам. Модернизација технологије производње може обезбедити стабилне приносе уз висок квалитет производа и то је један од најважнијих фактора за повећање конкурентности у производњи воћа и поврћа. Изградња нових објеката за складиштење производа након бербе и за њихову припрему и паковање за тржиште је важна инвестиција за повећање конкурентности пољопривредних произвођача општине. Удруживањем пољопривредника постићи ће се потребна профитабилност као могућност опстанка малих произвођача тржишту.

3.2.3 Туризам

Географски положај пружа изузетне могућности за развој транзитног туризма највишег степена, имајући у виду аутопут Београд-Ниш-Скопље (коридор 10) и процену да око 4 милиона људи годишње пролази дуж овог коридора. Међутим, тренутни степен развијености туристичких капацитета није довољан да би остварио значајније економске ефекте. Један од показатеља мале развијености сектора туризма лежи у броју туриста и оствареном броју ноћења туриста у општини Власотинце. У току 2019. општину је посетио 1461 туриста који су остварили 2637 ноћења. У периоду од 2015. до 2019, општина континуирано бележи пораста броја туриста. Међутим, број посетилаца је изузетно мали као и број остварених ноћења по туристи, само 1,60 за домаће и 2,27 за стране туристе. У укупној туристичкој посети у Јабланичком округу општина Власотинце учествује са скромних 4,23%. Према доступним подацима из базе пословних субјеката PKS Partner, 92 привредна субјеката пружа угоститељско туристичке услуге на територији општине. Према подацима из октобра 2021. услуге организације путовања обављало је 6 привредних субјекта. Смештај се остварује у хотелима и одмаралиштима за краћи боравак. Укупно је регистровано 3 оваква објекта. Угоститељске услуге се пружају у 83 објекта и то 57 ресторана, 3 објекта за кетеринг и 23 кафића и посластичара. Према званичним статистичким подацима у области угоститељства и туризма ради 3,17% од укупно запослених лица. Структура смештајних објекта, односно њихових капацитета измењена је у последњих неколико година. Према подацима министарства надлежног за послове туризма из октобра 2021. године, број категорисаних објекта за смештај (хотели), износио је 3 са укупним бројем индивидуалних лежајева 86¹¹. Поред хотела услуге смештаја се на територији града могу се остварити у категорисаним приватним кућама и собама као и у руралним туристичким домаћинствима. Промене понашања и навика туриста захтеваће и адекватну сегментацију корисника и у складу с тим и потребу сегментације тржишта туристичких и угоститељских услуга и производа имајући у виду родну, старосну, брачно статусну, мотивациону и све друге важне сегментације туриста и потребу сталног прилагођавања домаће понуде. У сфери промоције и резервација развијени су нови комуникациони и промотивни алати који се базирају на е-маркетинг технологији за комуникацију са потрошачима и снажно повећавају ефикасност маркетиншких активности. Дигитални канали су срж комуникационе стратегије у ефикасном маркетингу. Данас дестинације и компаније допиру директно до потрошача кроз низ заједничких дигиталних платформи. Револуцију у пласману промотивних порука уноси 3D технологија тако што подстиче доживљај и емоције, а тиме и адреналин. Поред тога, ICT технологија и друштвени медији дају посебне могућности земљама у развоју да ухвате корак са савременим трендовима и да на тржишту делују ефикасније, без ангажовања великих финансијских средстава, као и шансу неприступачним дестинацијама да комуницирају са туристичким тржиштем. За разлику од осталих индустрија, туризам и хотелијерство карактеришу услуге које су неопипљиве и које се не могу испробати пре куповине. Овакве карактеристике услуге учиниле су да оне постану изузетно осетљиве на информације. Чак 75% туриста данас пре куповине аранжмана или резервације хотела прочита бар неколико рецензија или прегледа фотографије других туриста. Ове промене довеле су до нове и изузетно битне пословне функције у туризму а то је управљање онлајн репутацијом. Само два смештајна објекта имају свој профил на Booking платформи. Ови профили садрже информације о објекту, структуру и цену услуга и врсту додатних услуга које су на располагању туристима. Са аспекта развоја туристичке дестинација најбитније су рецензије туриста. Према овим рецензијама 90% посетилаца оцењује позитивно дестинацију Власотинце. Најбоље су оцењени љубазност особља и чистоћа објекта и бесплатан WiFi интернета. Територија општине Власотинце својим природним богатствима, која се огледају у чистом ваздуху, очуваној средини и лепоти предела поседује значајну основу за развој туризма. Овоме треба додати богату културну баштину као што су археолошка налазишта, споменици културе, сакрални споменици, историјски споменици и споменици народног градитељства. У комбинацији са мотивима очуване природе и културне баштине, етно-баштине и органске хране представља место за опуштање и релаксацију. Предела уз реку Власину и оближње планине идеални су за излетнички туризам. Поред одмора он туристима омогућава упознавање културно-историјских вредности општине.

¹¹ Извор: Категорисани објекти Србија - октобар 2021. <https://mtt.gov.rs/sektori/sektor-za-turizam/korisne-informacije-turisticki-promet-srbija-kategorizacija/>

Табела 11. Општина Власотинце-Преглед природних и антропогенних туристичких ресурса

Назив	Опис	Постојећи производи/услуге
Природни туристички ресурси		
Реке, Јужна Морава и Власина	Реке, Јужна Морава и Власина са притокама и долински предели средњег тока Власине. Чаробна долина- у непосредној близини градског акумулационог језера, једна од притока реке Власине (Станци) усекла је корито са више џиновских лонаца и неколико водопада висине до 10 м. Све то заједно са бујном вегетацијом чини ову долину изузетно лепом па је у народу названа Чаробна долина.	
Планине на територији и у околини (Острозуб, Јастребац, Крушевица)	Планине, планинска села са делимично очуваном традиционалном архитектуром, неизграђена и лоша путна мрежа, изражена депопулација	Обележене пешачке стазе
Власотиначко виногорје	Традиционална производња вина и алкохолних. Производи су углавном локалног значаја и пласирају се на тржишту Власотинца и Лесковца. У складу са традицијом производње вина организује се и традиционални Вински бал.	Приватне винарије и произвођачи алкохолних пића, директна продаја производа
Ендемична биљка зеленика на локалитету Зеленичје.	Подручје очуване природе и предела.	
Ловни резерват на Чемернику	Матични фонд гајених врста дивљачи чине: срна, дивља свиња, зец, фазан, пољска јаребица.	Лов.
Антропогени туристички ресурси		
Манифестација „Вински бал“	Бал се одржава сваке године у септембру месецу. Манифестација је локалног и делимично регионалног карактера. У оквиру бала се организује избор најбољег винара, виноградара, мис бала...	Дегустација и продаја вина.
Вештачко језеро	Вештачко језеро у самом граду. Градско акумулационо језеро – налази се у центру града, амбијент којим је окружено пружа могућности за многобројне спортско рекреативне активности (терени за фудбал, кошарку, одбојка на плажи, игре на води, пливање, скокови у воду, вожња кануом, педалинама..) Ток саме реке у том делу прати и стаза здравља погодна за трчање и вожњу бициклом.	Купалиште, спортско рекреативни терени, угоститељски објекти, спортска хала, хотел.
Стара чаршија	Стара чаршија је настала у другој половини 19. века и сачувала је свој изглед и данас. Градитељско наслеђе Власотинца- куће и грађевине из 19. века које су припадале значајним успешним људима тога доба и представљају симболе грађанске епохе у развоју Власотинца. (палата Милана Валчића, Гигина кућа, Млин, Спаскина кућа, Народни дом и др.)	Шетња и разгледање објеката.
Спомен паркови и споменици	Спомен парк на старом гробљу – Споменик палим борцима револуције (арх. Богдан Богдановић), Споменик палим родољубима у ослободилачким ратовима и покретима у Србији (1809-1918) (арх. Николај Краснов) Спомен-биста Милана Нешића на Нешићевом кеју Споменик погинулим борцима 1990-1999 (аутор Небојша Митровић Пуша)	Тематске туристичке туре

Црква Сошествија Светога Духа Црква Успење Пресвете Богородице, Конопница	Црква је подигнута 1858. године и дело је градитеља из породице Дамјановски из Македоније. Кров цркве је двосливан са четири „слепа“ кубета, што представља реткост у нашој црквеној архитектури. Црква се налази у селу Конопница, недалеко од античког локалитета Трап и средњовековног Градца. Саграђена је почетком XIX века, на месту старог гробља где се среће антички новац што указује на старо култно место.	Продаја црквених сувенира и религијских предмета.
Кућа Милана Валчића	Архитектонски споменик међуратног градитељског наслеђа Власотинца.	Данас су ту смештена позајмна одељења Народне библиотеке „Десанка Максимовић“
Млин Поповића	Стари млин на реци Власини одакле је почела прва електрификација. Саграђен је 1895.г. и представља симбол Власотинца.	
Народни дом	Архитектонски споменик међуратног градитељског наслеђа Власотинца. Некадашње седиште Соколског друштва, као и бројних других удружења.	Данас се ту налазе просторије Телевизије Власотинце.
Турска кула – Завичајни музеј	Најстарији сачувани објекат који датира из друге половине 18. века. У њему је била смештена војно-административна управа тадашње турске власти. Данас се ту налази Завичајни музеј Власотинца.	Обилазак сталне музејске поставке која сведочи о историји Власотинца и околине од праисторије до Другог светског рата.
Стрељино – село Градиште	Место рођења Илије Петровића Стреље, виђеног војводе из Првог српског устанка и ослободиоца Пожаревца. Побратим Карађорђа Петровића.	
Остаци римских утврђења	Остаци римских утврђења код села Горњи Присјан, Самарница и на локалитету Ђерамиџиница, на путу према Шишави, трагови римског војног утврђења код ушћа Лужнице у Власину.	
Археолошки локалитети	Локалитети Предстража и Стража; локалитет Градац; локалитет Трап код села Конопница (остаци опеке); локалитет Прокоп римски град код села Златићево (зидови рановизантијског утврђења); локалитет Латинско гробље (Градиште и Црнатово); Градац у Градишту; Морич код Лопушње; археолошко налазиште у селу Бољаре; локалитет Сланиште код села Конопница.	

Извор: План развоја туризма општине Власотинце

Број излетника у планинском делу општине посебно се повећава за време сазревања шумских плодова (дивља јагода, боровница и малина). На подручју општине налази се ловиште "Лужница" укупне површине од 30.792,29 ha¹². Ловиште "Лужница" у погледу коришћења простора је отворено ловиште, а према конфигурацији терена брдско ловиште са ловостајем за заштићене врсте дивљачи: срна (*Capreolus capreolus*), дивља свиња (*Sus scrofa*), зец (*Lepus europaeus*), дивља мачка (*Felis silvestris*), куна белица (*Martes foina*), куна златица (*Martes martes*), јазавац (*Meles meles*), сиви пух (*Glis glis*), ондатра (*Ondatra zibethica*), веверица (*Sciurus vulgaris*), ласица (*Mustela nivalis*), мрки твор (*Mustela putorius*), дивља патка (кржуља) крца (*Anas crecca*), дивља патка звиждара (*Anas penelope*), дивља патка глугара (*Anas platyrhynchos*), дивља патка пупчаница, гротовац (*Anas querquedula*), дивља патка риђоглава (*Aythya ferina*), дивља гуска лисаста (*Anser albifrons*), шумска шљука (*Scolopax rusticola*), дивљи голуб гривнаш (*Columba palumbus*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), грлица (*Streptopelia turtur*), препелица (*Coturnix coturnix*), пољска јаребица (*Perdix perdix*), фазан (*Phasianus sp.*), црна лиска (*Fulica atra*), сојка (*Garrulus glandarius*), барска кокица (*Gallinula chloropus*), гачац (*Corvus frugilegus*), велики корморан (*Phalacrocorax carbo*), јастреб кокошар (*Accipiter gentilis*), сива чапља (*Ardea cinerea*), сива врана (*Corvus*

¹² Извор: Решење о установљењу ловишта у ловним подручјима ("Службени гласник РС", број 157/2020.)

cornix), сврака (*Pica pica*), вук (*Canis lupus*), шакал (*Canis aureus*), лисица (*Vulpes vulpes*). У оквиру ловишта налазе се трајно заштићене врсте дивљачи: видра (*Lutra lutra*), јаребица камењарка (*Alectoris graeca*), лештарка (*Bonasa bonasia*), дивља патка шиљкан (*Anas acuta*), дивља патка кашикара (*Anas clypeata*), дивља патка чегртуша (*Anas strepera*), дивља гуска (*Anser anser*), барска шљука бекасина (*Gallinago gallinago*). Из наведеног произилази да матични фонд дивљачи чине срна, дивља свиња, зец, фазан и пољска јаребица. Преко Власотинца води најкраће растојање до Власинског језера из правца Београда. На овом путном правцу смештене су бензинске пумпе, сервисне радионице, угоститељски објекти и хотели. Званични институционални носилац промоције и развоја туризма у општини је Туристичка организација општине Власотинце (ТО). Ова организација је основана са циљем да валоризује очува и заштити туристичке вредности општине као и да их промовише и одрживо развија. ТО у сарадњи са локалном самоуправом и другим јавним актерима брине о обезбеђивању туристичке сигнализације и реализује програме едукације и изградње туристичке инфраструктуре као и уређења простора на туристичким локалитетима. Туристичка организација организује и учествује у организацији туристичких, научних, стручних, спортских, културних и других скупова и манифестација на територији општине. Највећи значај и допринос афирмацији туризма и културе на подручју општине пружају културно забавне и спортске манифестације. Најзначајнија туристичка, културна и привредна манифестација по којој је Власотинце надалеко познат је Вински бал. Ова традиционална манифестација организује се од 1960. године у част и славу вина и власотиначког виногорја. У склопу Винског бала организује се избор за "Богињу вина", најбољег винара, виноградара и најбоље вино. Природни и потенцијали културног наслеђа остају у великој мери неискориштени. Главне културне и историјске знаменитости немају потребну инфраструктуру за прихват посетиоца. Изразито недостаје туристичка инфраструктура и услуге везане за туризам (сигнализација, вођење, релевантне мапе, програми тумачења природног и културног наслеђа, центри за посетиоце, онлајн промоција и маркетинг ...). У комбинацији са културном (материјалном и нематеријалном) баштином и историјским наслеђем могу водити ка развоју одрживог туризма. Туристички развој општине зависи у највећој мери од анимирања комерцијалне туристичке и рекреативне тражње, првенствено домаће, али и иностране. Домаћа туристичка тражња је усмерена првенствено према планинском, језерском, излетничком, манифестационом и сеоском туризму. Интерес иностране туристичке тражње неће бити масовније привучен само могућностима транзитног коридора аутопута, већ првенствено побољшањем квалитета смештаја и целогодишње туристичко-рекреативне понуде у простору у комбинацији са мотивима очуване природе и културне баштине, етно-баштине села и органске хране. Предуслов за развој туризма је унапређење свих видова инфраструктуре. Обезбеђивањем адекватне физичке и туристичке инфраструктуре (туристичка сигнализација, туристичко-информативни центар на граничном прелазу, визиторски центар, еко камп, бицикличке стазе, стазе здравља и слично), створиће се предуслови за развој етнотуризма, ловног туризма, као и туризма који подразумева активни одмор (планинарење, шетња, бициклизам и сл.). У овој области могуће је развити међуопштинске и прекограничне пројекте који би били финансирани из националних и европских фондова.

3.2.4 SWOT анализа - Економски развој

Локални економски развој се може дефинисати као раст капацитета локалне економије да ствара богатство за становнике локалне заједнице, а тиме и да унапређује квалитет њиховог живота повећањем запослености, зараде, обима и квалитета локалних услуга итд. На основу анализе економског развоја општине, чланови радне групе за израду Плана Развоја идентификовали су снаге, слабости, могућности и претњи за наведену област, односно урадили су SWOT анализу.

Табела 12. SWOT анализа -Локални економски развој и пољопривреда

СНАГЕ

- Повољан географски положај (коридор 10);
- Добра саобраћајна повезаност)државни пут 39 IB реда Приштина-Пирот; државни пут 438 IIB реда Власотинце-Грделица; државни пут 231 IIA реда Власотинце-Свође-Власинско језеро);
- Повољни географски климатски услови за развој повртарства и виноградарства;
- Здрава природна средина;
- Индустијска зона Власотинце (57 ha, уз могућност проширења на 82 ha);
- Људски ресурси у виду расположиве радне снаге;
- Развијен сектор ММСПП (166 активна привредна друштва и 1255 предузетника);
- Традиција у грађевинарству, текстилној, прехранбеној и машинској индустрији као и у пољопривредној производњи;
- Постојеће инвестиције (Elrad, Gruner, ИМГ Младост, WS Elrad ...);
- Постојање туристичких потенцијала (природни и антропогени);
- Традиционална манифестација "Вински бал";
- Близина Власинског језера, Јужне Мораве и мреже тока Власине са притокама;
- Спремност локалне самоуправе за сарадњу са домаћим и страним инвеститорима.

СЛАБОСТИ

- Низак степен развијености подручја (Према степену развијености ЈЛС, општина Власотинце припада IV групи изразито недовољно развијених ЈЛС, чији је степен развијености испод 60 % републичког просека);
- Недостатак стручне радне снаге
- Лоши ефекти транзиционих процеса и приватизације;
- Лоша едукованост и информисаност
- Депопулација општине (исељавање омладине);
- Непостојање конкретне туристичке понуде;
- Недовољно развијена туристичка инфраструктура;
- Скромност промоција и недовољан број манифестација од ширег значаја;
- Недовољни обим и квалитет смештаја, посебно више категорије смештаја;
- Екстензивна пољопривредна производња (мали просечни поседеи 1,60ha, застарела механизација и агротехника; неадекватна употреба пестицида недостатак квалитетне стоке; застарела знања и неорганизованост пољопривредних произвођача);
- Велики број некомерцијалних пољопривредних газдинстава;
- Девастираност и запуштеност винограда;
- Недостатак удруживања и повезивања пољопривредних произвођача и привредника.

МОГУЋНОСТИ

- Проширење и унапређење индустријске зоне Власотинце и креирање амбијента за brown и greenfield инвестиције;
- Отварање слободне трговинске зоне;
- Близина граничних прелаза
- Јачање сектора микро, малих и средњих предузећа;
- Дигитализација и побољшање продуктивности применом нових технологија;
- Повећање интересовања за рурални туризам (гастрономија, вино, рекреација...);
- Погодан терен за мото крос и зиплајн.
- Планска пољопривредна производња и интересно удруживање пољопривредних произвођача;
- Развој висококвалитетних пољопривредних производа (здрава храна, органска производња);
- Раст извоза пољопривредних производа;
- Модернизација пољопривредних машина и опреме;
- Подстицаји и субвенције државе и локалне самоуправе за развој пољопривреде;
- Европске интеграције и прекогранична сарадња.
- Национални, ИПА/ЕУ Фондови, билатерални донатори (GIZ, USAID. . .)

ПРЕТЊЕ

- Одлив становништва и стручних кадрова (одлазак становништва у иностранство и развијенијим градовима);
- Увоз пољопривредних производа;
- Ниска цена поврћа и воћа;
- Уситњеност поседа;
- Изостанак пласмана пољопривредних производа;
- Смањење подршке за неразвијене општине од стране државе;
- Компликоване административне и друге процедуре за усвајање ЕУ фондова;

3.3 Друштвени развој и инфраструктура

3.3.1 Јавна инфраструктура и услуге

Јавна инфраструктура и квалитетне јавне услуге су претпоставке развоја. Приступне саобраћајнице, уредна водоводна и канализациона мрежа, редовно снабдевање електричном енергијом, стабилна интернет мрежа и услуге фиксне и мобилне телефоније и друштвена инфраструктура омогућују живот и рад становништва, функционисање привреде и јавног сектора. Адекватна инфраструктура је неопходан предуслов квалитетног живота становника, али и општег развоја привреде и привлачења домаћих и страних инвестиција. Стање инфраструктуре може да буде одлучујући фактор који ће одредити да неко остане да живи на тој територији, а такође утиче на привредника да инвестира или одустане од планираног улагања. Неповољно стање у области инфраструктуре представља једно од највећих развојних ограничења општине Власотинце и један је од основних узрока заостајања општине.

Саобраћајна инфраструктура: Општина Власотинце налази се на 17 километара од Лесковца, центра Јабланичког управног округа. На око 6 километара од Власотинца, дуж западне границе општине, пролази ауто - пут Е-75 Београд - Ниш. Саобраћајно повезивање локалне путне мреже са ауто путем остварује се преко петље "Лесковац/Власотинце". Најзначајнија саобраћајница на подручју општине Власотинце је државни пут првог реда (Приштина-Пирот), који се по правцу запад исток у дужини од 25,32 km пружа кроз централни део општине, и то трасом равничарског терена од Стајковца до Власотинца, а потом долинама реке Власина и Лужница до Свођа. Мрежу државних путева другог реда чине путеви: државни пут 438 IIБ реда Власотинце-Грделица и државни пут 231 IIA реда Власотинце-Свође-Власинско језеро. Друмски саобраћај је доминантни облик превоза људи и роба на подручју општине. Друмске саобраћајнице повезују општину Власотинце са суседним општинама: Лесковац, Гаџин Хан, Бабушница и Црна Трава. Према расположивим подацима саобраћајно оптерећење на деоници Лесковац - Власотинце износи просечно 4400 возила/дан. Саобраћајно оптерећење деонице Власотинце - Свође је око 18% мање и износи 3620 возила/дан. У погледу привредног значаја 25,27 km (8,92%) је магистралних путева (државни путеви I реда), 13,61 km (4,81%) регионалних путева (државни путеви II реда) и 244,38 km (86,27%) локалних-општинских путева. Стање путне мреже је изузетно незадовољавајуће јер је само 36,12% путева са савременим коловозом. Од укупне дужине локалних путева само је 63,44 km (22,40%) са савременим коловозом. На територији општине има 9290 регистрованих моторних возила, од чега су 77,58% путнички аутомобили.

Табела 13. Општина Власотинце - Дужина путева, 2019 (km)

Укупна дужина путева	Савремени коловоз	Државни путеви I реда		Државни путеви II реда		Општински путеви	
		свега	савремени коловоз	свега	савремени коловоз	свега	савремени коловоз
283,26	102,32	25,27	25,27	13,61	13,61	244,38	63,44

Извор: РЗС. Општине и региони у Републици Србији, 2020.

Путном мрежом су повезана сва насеља у општини са општинским центром. Због њиховог лошег стања, није омогућено нормално одвијање саобраћаја и међусобна повезаност села, посебно у брдско-планинским деловима подручја. Укупно стање путних праваца на појединим деоницама је лоше, због чега је неопходно извршити њихову реконструкцију и модернизацију. Стање улица у граду као и у сеоским срединама је незадовољавајуће. Неопходне су хитне интервенције на реконструкцији и изградњи улица у сеоским месним заједницама и насељу Власотинце. Такође је неопходна изградња и реконструкција мостова у руралним срединама, изградња паркинг простора и уређење/асфалтирање вашарског платоа. Ограничења за развој у области саобраћаја су топографске карактеристике терена на већем делу територије, знатни трошкови финансирања пројектовања, изградње, реконструкције и одржавања путева, лоше стање постојеће путне инфраструктуре и неразвијен јавни градски и приградски превоз.

Железнички, ваздушни и водени саобраћај инфраструктурно нису заступљени на подручју општине Власотинце. Корисници ових видова саобраћаја упућени су на употребу терминала на локацијама ван територије општине. Најближа железничка станица налази се у Лесковцу на око 16 km од Власотинца. Корисници ваздушног саобраћаја упућени су на коришћење аеродрома у Нишу (62 km) Београду (303km), Скопљу (140 km), Приштини (120 km) и Софији (140 km).

Комуналне услуге: комуналне делатности и одржавање комуналне инфраструктуре обављају два јавна комунална предузећа (ЈКП), која су основана од стране локалне самоуправе. Ова предузећа се финансирају наплатом својих услуга на тржишту и субвенцијама из буџета локалне самоуправе. Укупан број запослених у оба предузећа у 2019.г. износи 140 лица, што представља 5 запослених на 1.000 становника општине. Према овом параметру општина Власотинце се сврстала у рангу 58% општина у Србији које имају 5 и мање запослених у ЈКП на 1.000 становника. У општини водоснабдевање, пречишћавање и одвођење отпадних вода врши ЈКП "Водовод" Власотинце. За потребе обављања делатности одржавања јавне хигијене, одржавања и уређења јавних површина, организовања градске пијаце и градског гробља основано је ЈКП "Комуналац" Власотинце.

ЈКП "Водовод" Власотинце: Претежну делатност овог предузећа представља сакупљање, пречишћавање и дистрибуција воде и уклањање отпадних вода. Поред ове, предузеће се бави и другим делатностима, међу којима су најзначајније: изградња цевовода, изградња хидротехничких објеката и постављање водоводних, канализационих, грејних и климатизационих система. ЈКП "Водовод" Власотинце обављања делатности од општег интереса које обухватају захватање, пречишћавање, прераду и испоруку воде путем водоводне мреже до мерног места потрошача, сакупљање, одвођење, пречишћавање и испуштање отпадних, атмосферских и површинских вода и третман отпадних вода у постројењу за пречишћавање отпадних вода. Предузеће управља постројењем за прераду воде "Нерезине" Власотинце, капацитета 110 l/s. Ово постројење 25 година ради непрекидно 24 часа дневно и 365 дана у години. У 2020 години просечна количина захваћене воде износила је 73 l/s, док је просечна количина испоручене воде за пиће са ППВ "Нерезине" износила 66 l/s. У истој години произведено је 2.071.612 m³ воде. ЈКП Водовод улаже напоре да смањи губитке воде у систему јер је постојећа водоводна мрежа старости преко 50 година, те у том циљу предузима следеће мере: редовна поправка кварова на водоводној мрежи, реконструкција водоводне мреже у складу са финансијским могућностима предузећа и оснивача, откривање нелегалних потрошача на мрежи и њихово превођење у евиденцију легалних корисника у складу са законским прописима, замена водомера и информисање корисника да савесно одржавају своје унутрашње инсталације. ЈКП "Водовод" Власотинце управља и постројењем за прераду отпадних вода у Власотинцу капацитета 10.000 ЕС које је изграђено је 1973 г. Постојећи капацитет и техничка опремљеност постројења за прераду отпадних нису задовољавајући. Проблем представља и изостанак пре третмана за индустријске отпадне воде, непостојање канализационе мреже у рубним деловима града и као и у свим сеоским насељима. Поред потреба решавања трајног водоснабдевања и управљања отпадним водама неопходна је дигитализација података водоводне и канализационе мреже (пречник цеви, материјал, шахте, вентили, прикључци, арматура, слике са терена...) и његова интеграција у географски информациони систем општине¹³.

ЈКП "Комуналац" Власотинце: Предузеће је основано ради обављања комуналне делатности од општег и локалног интереса. Претежна делатност предузећа је изношење и депоновање смећа, гробљанске услуге, пијачне услуге, одржавање јавне хигијене. У свом делокругу рада јавно предузеће обавља следеће активности одстрањивање отпада и одржавање чистоће на површинама јавне намене; одржавање јавних зелених површина; управљање гробљима и вршење погребних услуга; управљање пијацама; управљање комуналним отпадом; селекција и прерада прикупљеног отпада и продаја селектованог, рециклираног отпада; одвожење и депоновање смећа и других природних и вештачких отпада који не подлежу селектовању, рециклажи и преради; одржавање трансфер станице, ради привременог одлагања смећа, као и ради обраде, селекције и прераде секундарних сировина из отпада; делатност зоохигијене (збрињавање и третираше напуштених паса); послови управљања јавним паркиралиштима (паркинг сервис); одржавање улица и путева у граду и насељима

¹³ Извор: Извештај о раду и пословању ЈКП "Водовод" Власотинце за период 01.01.2020 - 31.12.2020. године.

(горизонтална и вертикална сигнализација); одржавање путног земљишта општинских путева, некатегорисаних путева, аутобуских стајалишта. путних објеката. Вршење услуге одвожење и депоновање комуналног отпада је једна од основних делатности јавног предузећа. У периоду од 2008. до 2013.г. послови изношења и депоновања комуналног отпада били су поверени фирми "Porr-Вернер Вебер"Лесковац, а од 2013.г. ови послови прешли су у основну делатност ЈКП "Комуналац" Власотинце. Организованим прику-пљањем отпада обухваћена су већа насеља. Дотрајалост возила представља озбиљан проблем за нормално обављање делатности, како у функционалном смислу, тако и због увећаних трошкова амортизације и сервисирања. Према подацима из 2018.г. приходи од изношења смећа приходи од транспорта и депоновања комуналног отпада чине две трећине свих остварених прихода ЈКП (63,84%). Приходи по осталим делатностима су мањи, одржавање чистоће на јавним површинама (10,50%); одржавање јавних зелених површина (7,46%); пијачне услуге (6,03%); одржавање путног земљишта општинских путева (4,66%); ЗОО хигијена (4,27%); услуге погребних и пратећих активности и закуп парцела (1,81%); одржавање хоризонталне саобраћајне сигнализације (0,96%) и остали приходи -продаја секундарних сировина и издавање сагласности, (0,42%)¹⁴.

Зелене пијаце: У градском насељу постоји велика пијаца (зелена и робна) и сточна пијаца на којима се обавља промет пољопривредних и осталих производа. Велика пијаца организована је за продају пољопривредних производа, млечних производа као и остале робе малопродајног карактера. Сточна пијаца показује тенденцију опадања због смањења броја стоке у понуди. Управљање пијацама обавља ЈКП "Комуналац" Власотинце.

Енергетска инфраструктура: Према Програму енергетске ефикасности општине Власотинце (2019-2021.) за трошкове енергената за 48 објеката јавне потрошње, јавно осветљење и водоснабдевање годишње се из буџета локалне самоуправе издваја 41.843.253,00 РСД. У општини не постоји предузеће за централизовану производњу и дистрибуцију топлотне енергије. Грејање јавних установа се врши одвојено. Сви системи су доста стари без адекватног одржавања и изискују детаљну реконструкцију.

Табела 14. Општина Власотинце- Енергетски биланс (2017)

	Финална енергија (kWh)	Примарна енергија (тен)	Трошкови (РСД)	Емисија CO2 [t]
Јавне зграде	2323881	336	17794882	991
Јавно осветљење	1803160	467	12821371	1982
Водоснабдевање	1315129	340	11227000	1445
Укупно	5442170	1143	41843253	4418

Извор: Програм енергетске ефикасности општине Власотинце 2019-2021.

Власотинце располаже одговарајућим електроенергетским објектима који обезбеђују потребе за електроенергијом за све категорије потрошача, уз могућност реконструкције и доградње за планиране потребе. Електроенергетском мрежом покривена су сва насеља у општини. Укупан број потрошача електричне енергије износи 11.215. Од овог броја 45,31% су потрошачи из руралних средина. Постојећу мрежу карактерише смањена сигурност и поузданост снабдевања потрошача електричном енергијом. Овакво стање је последица старости и лошег одржавања постојеће опреме, што узрокује високе губитке у односу на укупну преузету електричну енергију који износе око 15%. Послове дистрибуције електричне енергије, у оквиру којих су и послови планирања и развоја електроенергетске инфраструктуре, на територији општине Власотинце обавља огранак електро дистрибуције Лесковац - пословница огранка Власотинце. У планирање развоја електроенергетске инфраструктуре укључена је и локална самоуправа преко својих урбанистичких служби и одговарајућих планских докумената. Главна ограничења за развој електроенергетске инфраструктуре су: 1) Незадовољавајућа поузданост у квалитету напајања потрошача електричном енергијом, која је последица технолошки застареле опреме у електроенергетским постројењима и дотрајале дистрибутивне мреже, у знатној мери изграђене на дотрајалим дрвеним стубовима и са недовољним пресеком проводника. 2) Неусклађеност потреба потрошача за електричном енергијом, са могућностима напајања из расположивих извора

¹⁴ Извор: Програм пословања ЈКП "Комуналац" Власотинце за 2019.г. и Извештај о раду и пословању ЈКП "Комуналац" Власотинце за 2018. г.

електричне енергије, због недовољне изграђености стабилних извора електричне енергије (трафо-станица, далековада и нисконапонске мреже).

Табела 15. Општина Власотинце- број потрошача електричне енергије (2012)

Потрошачи електричне енергије	Број	Структура у %
Потрошачи (општинско језгро)	5226	46,60%
Потрошачи у равничарским сеоским подручјима (Морава)	2922	26,05%
Потрошачи у планинским сеоским подручјима	2160	19,26%
Привредни потрошачи/Пословни простор	907	8,09%
Укупно	11215	100,00%

Извор: Програм енергетске ефикасности општине Власотинце 2019-2021.

Јавна расвета: Покривеност расветом јавних градских површина износи преко 90%. Села у равничарском делу покривена су уличном расветом, док у брдско-планинском пределу тај проценат износи око 20%. Системом јавног осветљења управља се путем преко јавно приватног партнерства којим је регулисано да приватни партнер одржава систем јавне расвете, док трошкове за електричну енергију сноси општина Власотинце. Системом јавног осветљења обухваћено је 4.208 светиљки и 95 трафореона. Од 2018.г. почела је замена светиљки са живиним светлосним извором (90% постојећих светиљки у систему јавног осветљења) новим LED светиљкама са ефикаснијим карактеристикама и изворима светлости. На тај начин је дошло до квалитативног побољшања система јавног осветљења улица, паркинга и тргова, уз приметно смањење потрошње електричне енергије.

Телекомуникације и поштанска мрежа: Телефонска мрежа са подручја општине Власотинце припада мрежној групи Лесковац. Ова мрежа је организована преко три телефонске централе - у Власотинцу, Стајковцу и Свођу. Приступна мрежа Стајковце и приступна мрежа Свође је изграђена од подземних бакарних каблова. У општини има 17 телефонских претплатника на 100 становника, што је половина националног просека (35 телефонских претплатника на 100 становника). У општини има укупно 4.552 телефонска претплатника. Функционисање мобилне телефоније омогућено је преко базних станица. Насеље Власотинце и равничарски део општине у потпуности су покривени мрежама мобилне док је планински део општине покривен са само 20%. Телекомуникациона инфраструктура, на подручју општине, којом су обухваћени телекомуникациони објекти, телефонске централе, спојни путеви и примарна мрежа у насељима већим делом, и по квалитету, и по капацитету није подједнако развијана на целокупном подручју општине. Мобилна телефонија и интернет су релативно задовољавајући али има простора за њихово унапређење. Постоје и 3 објекта Поште. Главна пошта налази се у Власотинцу, док у планинском делу општине постоје два истурена шалтера, у Присјану и Свођу.

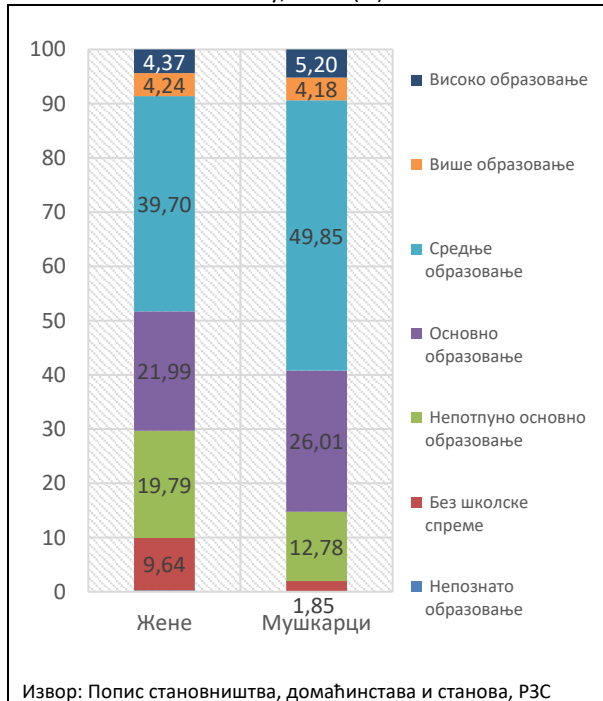
Радио и ТВ мрежа: Према АПР регистру медија у 2021.г. су активна два медија и то: Интернет Портал Власотинце (издавач удружење филмских, телевизијских, радио и веб стваралаца "ЈУГ ФИЛМ"), ТВ Власотинце и Радио Гага 94,9 (издавач предузеће за радио и ТВ дифузију ГАГА д.о.о. Власотинце).

Мрежа јавних служби на подручју општине може се оценити као релативно развијена. Највећа концентрација садржаја и активности из домена јавних служби је у оквиру општинског центра. Насеља у равничарском делу општине и у непосредној близини општинског центра имају виши ниво опремљености јавним службама, што је у директној вези са задовољавајућим демографским потенцијалом тих насеља, као и развијеношћу привредних активности. У погледу задовољења потреба за садржајима јавних служби вишег ранга становништво општине упућено је развијеније центре у непосредном окружењу, пре свега Лесковац.

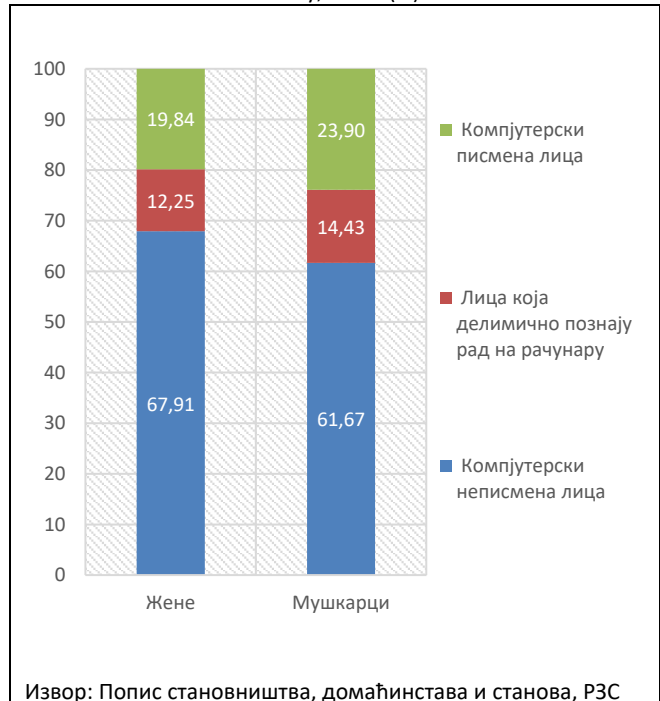
3.3.2 Образовање и васпитање

Према подацима из 2011. године, у образовној структури становништва општине највеће учешће имају лица са средњим образовањем (44,77%), затим лица са основним образовањем (40,29%) и са вишим и високим образовањем (8,99%). У средњем образовању доминантно место заузима гимназија и средње стручне школе.

Графикон 20. Општина Власотинце – Становништво старости 15 и више година према школској спреми и полу, 2011. (%)

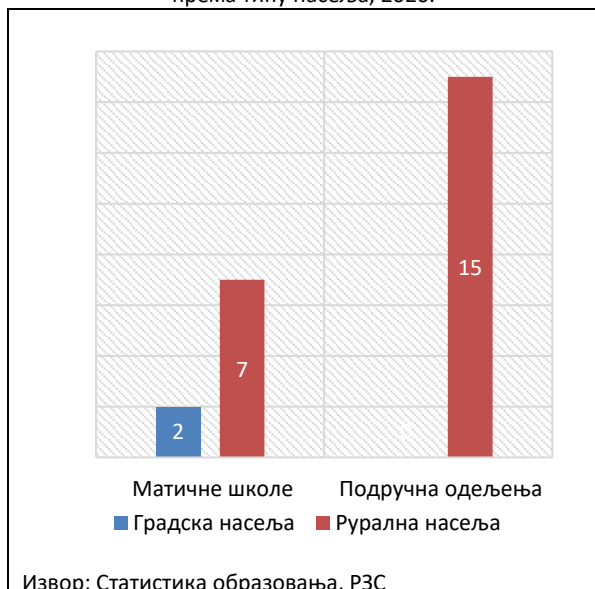

Графикон 21. Општина Власотинце – Становништво старости 15 и више година према компјутерској писмености и полу, 2011. (%)

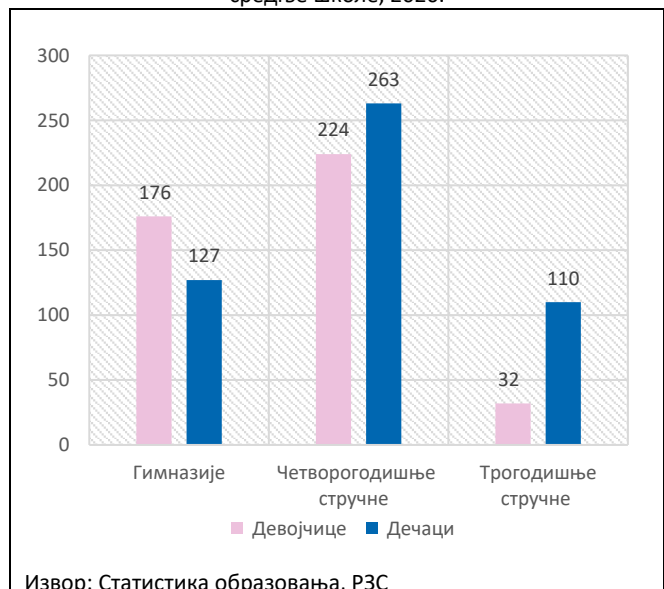

Према подацима из пописа 2011. г. У општини је било је 1270 неписмених лица (4,97%). Са аспекта компјутерске писмености становника старијих од 15 година у општини је највећи удео компјутерски неписмених лица (64,79%), следи учешће компјутерски писмених (21,87%) и потом лица која делимично познају рад на рачунару (13,34%).

Графикон 22. Општина Власотинце - Основне школе према типу насеља, 2020.

Графикон 23. Општина Власотинце - Ученици уписани у средње школе, 2020.

Предшколско васпитање и образовање на територији општине остварује се за децу узраста од једне године до поласка у школу у предшколској установи "Милка Диманић" у складу са основама програма предшколског васпитања и образовања. На територији општине се налази још 11 наменски грађених објеката за боравак деце и 8 прилагођених простора. Предшколска установа има 2 подручна објекта и 16 издвојених одељења у руралним насељима општине. Према подацима из 2020.г. укупан број примљене деце предшколског узраста износио је 525, док због попуњености капацитета 96 деце нису примљена.

Табела 16. Општина Власотинце - Индикатори образовања

Индикатор	Година			
	2016	2017	2018	2019
Број објеката предшколског образовања	18	18	17	14
Број деце у предшколском образовању	557	538	621	613
Укупан број запослених у предшколском образовању	107	105	101	96
Процент васпитача од укупног броја запослених у предшколском образовању	57,00	56,20	55,40	54,20
Деца која похађају припремни предшколски програм	228	232	204	206
Индекс родног паритета у основном образовању	0,9	0,86	0,92	0,93
Нето стопа обухвата основним образовањем (%)	95,70	96,20	94,70	93,00
Стопа одустајања од школовања у основном образовању (%)	0,00	0,10	0,10	0,20
Стопа одустајања дечака од школовања у основном образовању (%)	0,00	0,30	0,10	0,30
Стопа одустајања девојчица од школовања у основном образовању (%)	0,00	0,00	0,10	0,20
Укупан број наставног особља у редовним основним школама	310	304	318	323
Број наставног особља с пуним радним временом у редовним основним школама	135	129	122	117
Број редовних средњих школа	2	2	2	2
Број одељења у редовним средњим школама	36	37	37	38
Укупан број ученика у редовним средњим школама	877	912	877	919
Индекс родног паритета у средњем образовању	1,02	0,97	0,94	0,86
Број ученика гимназије	435	418	357	334
Број ученика четворогодишње стручне школе	393	429	436	478
Број ученика трогодишње стручне школе	49	65	84	107
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању (%)	-0,20	-0,20	1,20	0,50
Стопа одустајања дечака од школовања у средњем образовању (%)	0,00	0,00	1,10	0,80
Стопа одустајања девојчица од школовања у средњем образовању (%)	-0,50	-0,50	1,40	0,20
Укупан број наставног особља у редовним средњим школама	104	106	100	109
Број наставног особља с пуним радним временом у редовним средњим школама	40	38	46	44
Расходи за образовање корисника буџетских средстава по становнику (РСД)	17791	17980	17254	18645
Остварене инвестиције у образовање (хиљада РСД)	6352	7248	10743	10179

Извор: Аналитички сервис ЈЛС. Област-образовање

Према територијалном распореду, предшколски програм се реализује у граду (68,76%) и селима (31,24%). На територији општине организован је целодневни и полудневни боравак деце у четворо часовном трајању. У оквиру целодневног боравка деце организован је боравак деце од 1-3 године у јаслицама и целодневни боравак који је организован за децу од 3 године до поласка у школу. У складу са постојећим капацитетима у радној 2019/2020. г. у оквиру предшколске установе формирано укупно 33 васпитно-образовних група.

У 2020.г. припремним школским програмом обухваћено је 250 деце. У целодневном боравку организован је припремни предшколски програм. Обухват деце узраста 0–3 године предшколским васпитањем и образовањем износи 8,2%, док је обухват деце узраста од 3 године до поласка у припремни предшколски програм 47,0%. Укупан број запослених у предшколском образовању износи 96, од чега су 54,2% васпитачи. Постоји потреба за проширивањем капацитета предшколске установе у граду и приградским насељима. Мрежу јавних основних школа на територији општине чине 9 матичних школа, две градске и седам сеоских основних школа. Поред матичних школа, постоје и 15 издвојених одељења у којима се обавља настава у сеоским срединама. Школске 2019/2020. године је основну школу похађало укупно 1816 ученика (1621 у матичним школама и 195 подручним одељењима). Нето стопа обухвата основним образовањем износи 93% (дечака 92,1%и девојчица 93,8%). Стопа завршавања основне школе износи 99,7%. Стопа одустајања од школовања у основном образовању је 0,2%. Према наведеним параметрима општина се уклапа у национални просек. Укупан број наставног особља у редовним основним школама износи 323, од чега су 49,2% жене. Све матичне школе имају потребу за опремањем учионичког простора, изградњом спортских терена, физкултурних сала и уређењем дворишта. Издвојена одељења имају потребу за опремањем, реконструкцијом школских објеката, комуналним опремањем, изградњом спортских терена и уређењем школских дворишта. У општини постоје две средње школе гимназија и техничка школа које раде у оквиру истог објекта. Школске 2019/2020. године средње школе похађало је укупно 932 ученика. Према доступним подацима у 2020.г. стопа одустајања од школовања у средњем образовању износила је 0,8%. Укупан број наставног особља у редовним средњим школама износи 109, од чега је 52,3% жена. За рад у две смене обе школе задовољавају потребе постојећег броја ученика, уз могућност доградње учионичког простора. Гимназији гравитирају ученици претежно са територије општине Власотинце, а има и ученика из суседних општина (Грделица, Лесковац). Техничка школа Власотинце је стручна школа са четири четворогодишња и пет трогодишњих образовних профила које имају елементе дуалног образовања. Образовни профили условљени су потребама привреде. Трогодишњи образовни профили су бравар заваривач, индустријски механичар, електричар, оператер основних грађевинских радова, руковалац грађевинском механизацијом, механичар моторних возила и оператер машинске обраде. Четворогодишњи образовни профили су економски техничар, машински техничар моторних возила, техничар мехатронике и грађевински техничар. Техничка школа има 600 ученика у 24 одељења. У Власотинцу раде и истурена одељења Музичке школе из Лесковца и одељење школе за образовање одраслих. У току 2020.г. 46 одраслих лица је био обухваћено основним образовањем. У школама недостају адекватне радионице и кабинети за образовање у складу са савременим стандардима за развој стручних предмета. Опремљеност школа модерним информационом и комуникационим технологијама није у потпуности задовољавајућа. У суштини недостају школски кабинети за развој практичне наставе из одређених предмета. Библиотеке у школама имају одређен фонд књига, међутим недостаје стручна педагошка литература. Због застареле школске инфраструктуре потребно је реализовати реновирање школских објеката, укључујући и енергетску ефикасност. Општина сваке године издваја значајна новчана средства за финансирање образовних институција. У периоду од 2016 до 2019.г. просечно учешће расхода за образовање у укупним расходима корисника буџетских средстава износи 31,52%.

3.3.3 Здравствена и социјална заштита

Примарну здравствену заштиту организује и спроводи Дом здравља на подручју општине Власотинце и општине Црна Трава. Дом здравља у свом саставу има централну амбуланту у Власотинцу, амбуланту опште медицине у Црној Трави и 10 здравствених амбуланти у сеоским срединама, од чега су 7 на територији општине Власотинце (насеља Свође, Тегошница, Присјан, Ломница, Лопушња, Стајковце, Орашје). У Дому здравља здравствена служба је организована кроз више диспанзера и одељења примарне здравствене заштите. Секундарна здравствена заштита заступљена је у оквиру геријатријског одељења опште болнице Лесковац, која се просторно, али не и организационо, налази у оквиру комплекса Дома здравља. Капацитет стационара је 36 постеља. Одељење опште медицине Дома здравља својим радом покрива целокупно становништво општина Власотинце и Црна Трава. У 2019. години у Дому здравља је укупно било запослено 156 лица.

Здравствени радници и сарадници чине 78,8% запослених у Дому здравља. Здравствену заштиту обављају 14 лекара опште праксе, 21 лекар специјалиста и 2 лекара на специјализацији и 5 стоматолога.

лога. Према подацима из 2020. године број лекара на 1000 становника износи 1, што је скоро три пута мање у односу на национални просек (2,9). По степену развијености мреже здравствених сервиса (и према параметрима искоришћености општина Власотинце спада у категорију знатно испод просека Србије. Уколико се у обзир узме и становништво општине Црна Трава које директно гравитира Дому здравља, параметри су још неповољнији. Најближа стационарна здравствена установа је у Лесковцу. Капацитет свих објеката здравствених сервиса је одговарајући, осим Дома здравља где је уочен недостатак просторних капацитета. Грађевински квалитет и опремљеност већине објеката је углавном добар.

Табела 17. Општина Власотинце- Индикатори здравства

Индикатор	Година								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број здравствених установа	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Укупан број запослених у здравственим установама	188	184	178	174	167	162	159	152	156
Број здравствених радника и сарадника у здравственим установама	143	141	139	135	130	129	126	120	123
Процент здравствених радника и сарадника у укупном броју запослених у здравственим установама	76,1	76,6	78,1	77,6	77,8	79,6	79,2	78,9	78,8
Укупан број доктора медицине у здравственим установама	45	43	44	41	42	40	37	34	37
Број доктора медицине на 1.000 становника	1,5	1,45	1,5	1,42	1,47	1,41	1,32	1,23	1,35
Број становника на једног доктора медицине	666	688	665	706	682	708	758	815	741
Број лекара опште медицине	16	12	13	12	13	13	14	12	14
Број лекара на специјализацији	2	4	5	5	5	4	2	1	2
Број лекара специјалиста	27	27	26	24	24	23	21	21	21
Број лекара за предшколску децу на 1.000 предшколске деце	2,2	2,8	3	3,1	3,1	0	0	3,3	0
Број лекара за школску децу и омладину на 1.000 школске деце и омладине	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0	0,5	0,6
Број лекара за одрасле на 1.000 одраслих	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8
Број лекара – заштита здравља жена, на 1.000 жена	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,16	0,08	0,16	0,17
Број стоматолога у здравственим установама	8	8	8	7	6	6	6	6	5
Број стоматолога на 1.000 становника	0,27	0,27	0,27	0,24	0,21	0,21	0,21	0,22	0,18
Број стоматолога за предшколску и школску децу на 1.000 предшколске и школске деце	0,6	0,6	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8

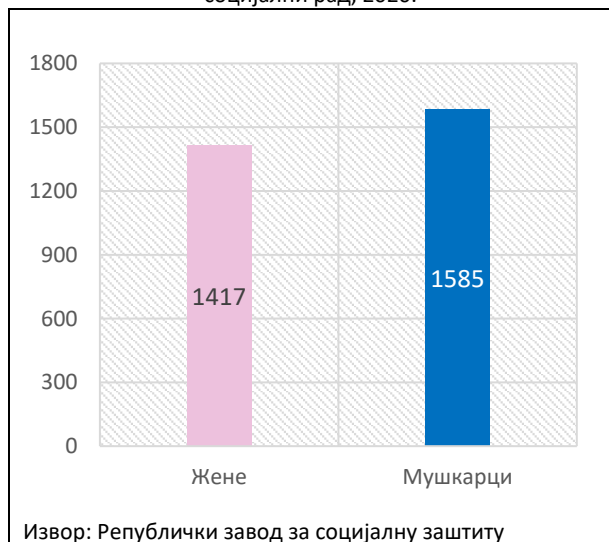
Извор: Аналитички сервис ЈЛС. Област-Здравство

Социјална заштита се остварује путем Центра за социјални рад и хранитељских породица. Центар за социјални рад је главни носилац и реализатор активности из делокруга социјалне заштите и социјалне политике у општини. То је установа чији се рад заснива на мултидисциплинарном стручном раду кроз примену различитих метода и облика социјалног, педагошког, психолошког и правног рада.

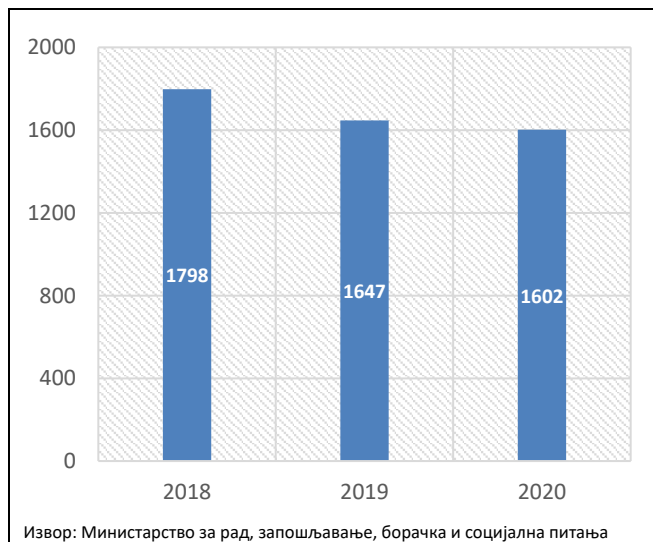
Центар се стара о обезбеђивању права грађана утврђених Законом о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана, и то: материјално обезбеђење породице; додатак за помоћ и негу другог лица; помоћ за оспособљавање за рад, смештај у прихватилиште, установу, другу породицу; услуге социјалног рада, једнократне помоћи. У општини корисници социјалне заштите су

осетљиве групе становништва, односно групе са повећаним ризиком сиромаштва и социјалне искључености, пре свега деца и стари, али и они са ниским примањима (незапослени, старије особе без пензије), осетљиве етничке заједнице (Роми), особе с инвалидитетом и др. Социјална заштита се за ове категорије обезбеђују кроз социјално осигурање и различита новчана и не новчана давања и услуге из система социјалне и дечије, као и из борачко-инвалидске заштите. Последица лошег привредног стања и опадања животног стандарда је пораст броја корисника услуга Центра за социјални рад.

Графикон 24. Општина Власотинце - Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад, 2020.

Графикон 25. Општина Власотинце - Број корисника новчане социјалне помоћи (лица), 2018–2020.

Према подацима из 2020. г. регистровано је укупно 3002 корисника социјалне заштите. Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији износи 11,1%, док је удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији износи 5,9%. Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији у општини је двоструко већи од националног просека (2,9%). Дугорочна незапосленост заједно са застарелим знањима и вештинама доводе до повећаног ризика од сиромаштва. Просечна стопа ризика од сиромаштва у општини износи 43,8%, што је знатно више од републичког просека. Потреба за унапређењем услуга и креирањем нових у области социјалне заштите је већа у односу на оно што Центар за социјални рад успева да реализује сходно својим финансијским, техничким па и људским ресурсима (5 стручних радника у 2020.г.). Према подацима из 2020.г. на територији општине има 25 хранитељских породица. Стопа деце која користе услуге смештаја на 1 000 деце износи 2,8%. У односу на национални просек (15,5%), општина има већи број корисника дечијег додатка (36,9%) у укупној популацији деце. До сада укупан број услуга социјалне заштите које су у надлежности локалне самоуправе износи 4 и има простора за њихово проширење. У оквиру Центра основан је дневни боравак за децу са сметњама у развоју и центар за децу и омладину и саветовалиште за младе. Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју је услуга социјалне заштите којом се пружа подршка деци и младима са сметњама у развоју као и њиховим родитељима, ради социјалне инклузије деце у све активности друштвене заједнице. У Дневном боравку је током 2020.г., било 12 корисника (узраста 0–17 година). Клуб за децу без родитељског старања угроженој деци и омладини пружа помоћ у превазилажењу постојећих проблема, могућност за дружење са вршњацима и едукацију о здравим стилевима живота, могућност за испољавање креативних способности. Окосницу рада са децом и младима без родитељског старања чине интерактивне радионице, рад у малим групама, рад у паровима, али и индивидуални рад у складу са интересовањима и потребама корисника. Ову услугу користи 12 младих људи на смештају у хранитељским породицама. Саветовалиште за младе је услуга која има за циљ информисање младих, отклањање предрасуда, развијање комуникацијских вештина, сензибилисање околине и локалне заједнице за потребе младих и смањење малолетничке делинквенције. Корисници саветовалишта су деца и млади без родитељског старања, млади у сукобу са законом, деца и млади из дисфункционалних породица, материјално угрожена деца и омладина, као и остали млади људи из локалне заједнице. Услуге социјалне заштите нису на адекватан начин

територијално и функционално организоване. Број корисника социјалне заштите највећи је из старосне групе одраслих лица, што указује на изразито негативне тенденције у сектору привреде протекле деценије. Услед негативних демографских трендова, миграционих процеса и демографског пражњења брдско-планинског подручја, као и неповољне старосне структуре радно способног становништва очекује се да ће ови аспекти у наредном периоду интензивирати. Евидентна је потреба за новим формама и већим бројем услуга у области социјалне и здравствене заштите, нарочито прилагођених потребама старих лица. Средства за финансирање делатности социјалне заштите осигуравају се претежно из буџета општине. Просечни буџетски издаци општине у финансирању система социјалне заштите (2016 -2019.г.) износе 7,66% од укупних расхода корисника буџетских средстава. У области социјалне и дечје заштите највећи ограничавајући фактор у адекватном пружању услуга представља недостатак финансијских средстава како би се унапредиле постојеће и развиле нове

Табела 18. Општина Власотинце- Индикатори социјална заштита

Индикатор	Година								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број корисника новчане социјалне помоћи	651	610	591	663	595	633	631	806	744
Процент корисника новчане социјалне помоћи од укупног броја становника	2,17	2,06	2,02	2,29	2,08	2,23	2,25	2,91	2,72
Број корисника дечијег додатка (0-17 година)	2987	2650	2620	2599	2790	2535	2423	2189	2003
Процент корисника дечијег додатка (0-17 година) од укупног броја деце	54,64	50,02	50,98	51,96	57,01	53,14	52,22	48,19	45,21
Број деце која користе услуге смештаја (0-17 година)	21	16	15	10	12	12	12	13	13
Број деце са инвалидитетом која користе услуге смештаја (0-17 година)	2	2	3	3	3	3	3	2	2
Број хранитељских породица		26	28	27	25	26	23	21	24
Број деце у хранитељским породицама	19	14	13	8	10	10	10	11	11
Број корисника државних домова за смештај старих (65 + година)	9	13	16	14	12	11	12	16	15
Процент корисника државних домова за смештај старих лица од укупног броја старих становника (+65 година)	0,17	0,26	0,32	0,28	0,24	0,22	0,23	0,31	0,28
Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад	2534	2583	2505	3061	3275	3232	3173	3294	3042
Број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад од укупног броја становника (%)	8,46	8,73	8,56	10,57	11,44	11,41	11,32	11,88	11,1
Број стручних радника у Центру за социјални рад	8	8	8	6	6	6	5	5	3

Извор: Аналитички сервис ЈЛС. Област- Социјална заштита

Грађани ромске националности, према попису из 2011. године, чине најбројнију националну мањину на територији општине Власотинце (2,31%), а према проценама општинске управе процењује се да у Власотинцу живи око 1.100 Рома. Образовна структура становништва је веома ниска - свега 5,5% ромске популације има завршену средњу школу, а само 0,43% Рома има више или високо образовање. Преко трећине радно способног становништва ромске националности је незапослено, а велика већина незапослених има завршено само основно образовање. Најугроженију категорију ромске популације чине стари Роми који никада нису били у радном односу, нису били осигурани, те немају зарађене

пензије нити било која друга примања која би им обезбеђивала основне потребе. Поред градског насеља, Роми живе и у околним селима: Бољаре, Доњи Дејан, Доњи Присјан, Горњи Присјан, Јаковљево, и другим. У области становања, кључни проблем са којим се ромско становништво суочава су веома лоши стамбени услови и кључне одлике насеља су: нерегулисан правни статус, неадекватна инфраструктурна опремљеност, велики број станара у стамбеним јединицама, мали број стамбених јединица, сиромашно окружење и социјална изолација. Од укупног броја корисника социјалне заштите, 745 корисника је ромске националности, што представља 25% од свих корисника социјалне заштите. Од укупног броја домаћинстава ромске националности, око 66% прима новчану социјалну помоћ, а око 95% од укупног броја ромске деце старости од 0 до 18 година прима дечији додатак (93% девојчица и 98% дечака). Уназад неколико година припадници ромске националности су били корисници више програма социјалне и дечије заштите који су финансирани из буџета ЈЛС, као што су: родитељски додатак, финансијска помоћ незапосленим породиљама, једнократна новчана помоћ (за огрев, школски прибор, одећу, обућу, пакети хране...) ¹⁵. Развој инфраструктуре за подршку националним мањинама је изазов за локалну самоуправу у наредном периоду.

3.3.4 Спорт и млади

Власотинце негује дугу и богату спортску традицију и у области омладине и спорта има спортски савез за 14 различитих спортова; 31 активна спортска клуба (10 фудбалска клуба, 3 кошаркашка клуба, 2 стонотениска, 2 карате клуба, 2 кик бокс клуба, 2 планинарска удружења, 2 рукометна клуба, по један клуб за атлетику, гимнастику, шах боди билдинг, бокс, дизању тегова и одбојку). Носилац организације спортско рекреативних активности је спортски савез Власотинце. Најзначајнију спортску инфраструктуру градског насеља чини спортско рекреативни центар (СРЦ) Власина са разноврсним спортско-рекреативним теренима и садржајима. У непосредној близини СРЦ налази се и макадамска трим стаза уз обалу реке Власине и "мини пич" терен. У оквиру школских објеката налазе се терени за мале спортове и 2 спортске сале. Фудбалски стадион у Власотинцу спада у боље опремљене стадионе у региону. Један од најзначајнијих потенцијала за развој спорта и рекреације на подручју градског насеља је купалиште на вештачком језеру на реци Власини где се одржава и традиционални летњи турнир "Одбојка на песку". Поред Власотинца, традицију бављења спортом кроз оснивање и рад спортских клубова, као и солидну развијеност и опремљеност спортских објеката имају насеља Стајковце, Батуловце, Бољаре и Шишава. Понуда спортско-рекреативних садржаја у осталим насељима је скромна. Према резултатима истраживања, најзначајни проблем младих је незапосленост. Већина младих позитивно оцењује постојања купалишта, шеталишта и ново отворене фабрике. Када су у питању миграције, 86% младих је спремно да напусти Власотинце уколико би им се указала прилика за то, а разлог је изостанак перспективе за запошљавање. Да би млади остали у општини неопходан је развој привреде, предузимање мера за повећање запослености и побољшање услова за бављење спортским и културним активностима, изградња базена, повећање животног стандарда¹⁶. Приметно је интересовање младих за отпочињање приватног посла, међутим чињеница је да је младима потребна додатна подршка када су у питању почетна финансијска средства, менторска подршка и друге олакшице за почетнике у покретању сопственог посла. Поред овога, неопходно је установити механизме континуираног рада на јачању капацитета, односно унапређивању знања и вештина код младих.

¹⁵ Извор: Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Општини Власотинце за период од 2021. до 2023. године.

¹⁶ Извор: Општина Власотинце - Локални акциони план за младе

3.3.5 Култура

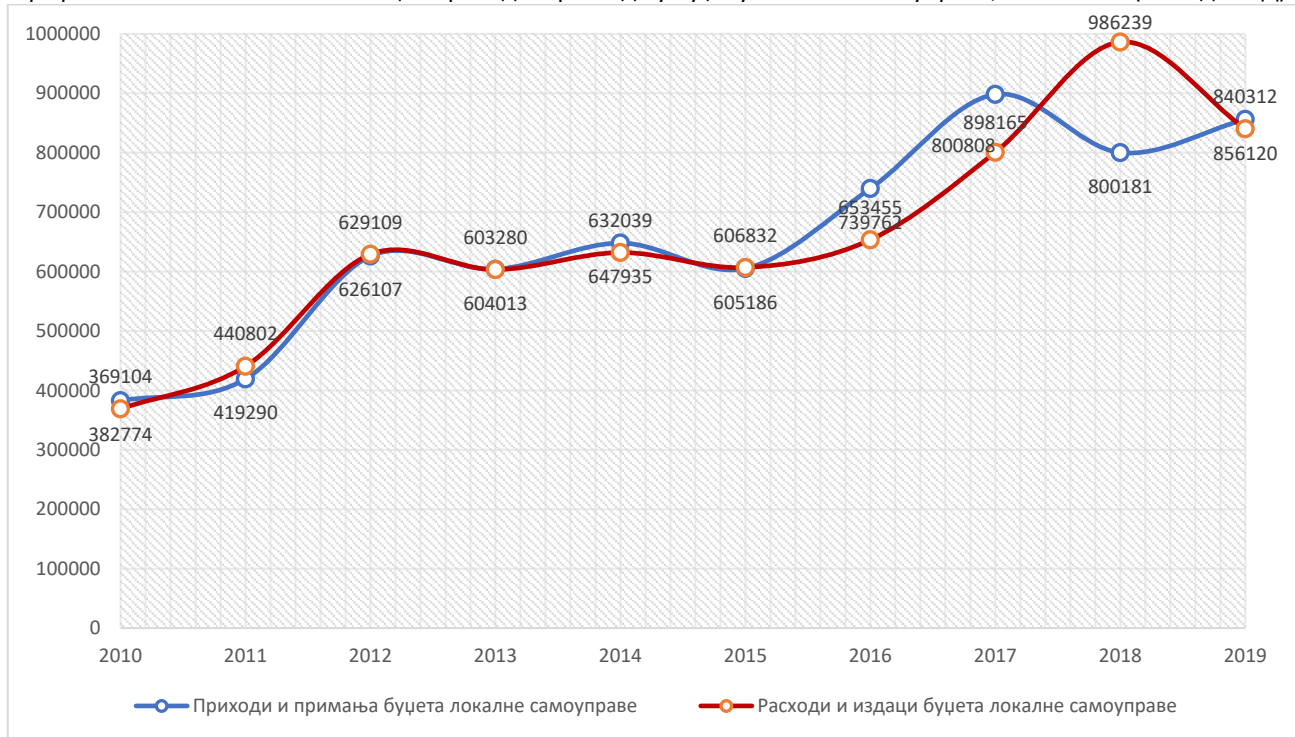
Културну баштину општине Власотинце чине археолошка налазишта, цркве, споменици, дела сликарства, споменици народног градитељства, знаменита места и установе културе. Мрежа објеката културе на подручју општине је неразвијена, са концентрацијом објеката у општинском центру. У селима домови културе су слабо опремљени, у лошем грађевинском стању, напуште и руинирана, са оскудном или никаквом понудом активности. Културни центар Власотинце датира од 1972.г. и као организатор доприноси духовном животу општине. Изложбе разних уметности, вајарства, карикатуре, књижевности, ликовна колонија али и разни концерти као и музичке манифестације спадају у домен ове институције. Поред тога Културни центар одржава Завичајни музеј у Власотинцу. Завичајни музеј је у ствари турска Кула саграђена у центру Власотинца у другој половини XVIII века. Кула је служила као административно-управна зграда и као осигурање локалних трговачких путева. Претпоставља се да је изграђена на темељима римског кастела. Садашњи музеј, као културно-историјски споменик, садржи експонате од предисторијског доба до данас. У то спада и стара српска графика, која обухвата дрворезе, бакорезе и литографију. У 2020.д. музеј бележи 1052 посетилаца. Библиотека "Десанка Максимовић" у Власотинцу најстарија је установа културе у овом крају. Баштини традицију дугу читав век. Она је основана је 1912. године, као народна књижица и читаоница. Читавим својим трајањем била је стожер културних дешавања у Власотинцу. Године 1926. у њеном оквиру покренут је општински лист "Власина" који и данас излази као општински билтен. Библиотека је данас установа која својих редовних активности, везаних за чување, заштиту, издавање и промоцију књиге и лепе писане речи, има и улогу организатора и промотера културних дешавања. Народна библиотека се налази у објекту из XIX века (Гигина кућа). У њој је смештен Завичајни фонд, Легат Миодрага Нагорног и управа установе, а у сутерену је галеријски простор за одржавање изложби, промоције књига, предавања и друга окупљања. Захваљујући многим установама културе и великом броју појединаца данас је корисницима на располагању разноврсан фонд популарне белетристике, дечје књиге, стручна литература, стара и текућа периодика, богата завичајна збирка. Библиотека располаже фондом од близу 60 000 публикација и има око 1000 чланова. Процес дигитализације Завичајног фонда за Библиотеку је посебно значајан јер олакшава научна и друга истраживања историје Власотинца и околине, живота људи и њиховог стваралаштва. Међу најзначајније споменике културе на подручју општине спадају: Гигина кућа, Зграда старе општине тзв. "Кула", Црква Сошествије Светог Духа, Централни градски сквер са спомеником, Црква Успења Богородице у Конопници, као и многи репрезентативни примери стамбене архитектуре. Такође, бројна су и археолошка налазишта и локалитети из различитих историјских епоха од којих су најзначајнији археолошка налазишта "Градац" и "Трап" код Конопнице који представљају проглашена непокретна културна добра као и локалитет "Градиште". Верски објекти - заступљени су у свега 6 насеља (Власотинце, Добровиш, Јаковљево, Конопница, Крушевица и Липовица). Црква Сошествија Светог Духа у Власотинцу, позната и под именом црква Свете Тројице, подигнута је 1858. године. Представља непокретно културно добро као споменик културе. Црква Успења Пресвете Богородице смештена је у Конопници, недалеко од Власотинца. Припада нишкој епархији, а посвећена је Успењу Пресвете Богородице. Црква сабора светог архангела Гаврила у Крушевици је верски монумент власотиначког краја. У црквеном саставу је 1858. године отворена школа манастирског интернатског типа, са црквеним коначима. После је школа одвојена од цркве и данас поред четвороразредне, постоји и осморазредна "Карађорђе Петровић". Сви ови објекти имају културни, историјски и амбијентални значај. Већина сеоских насеља има локална светилишта - "крст", која служе и као места окупљања локалног становништва. Евидентирана је потреба за обнављањем већине верских објеката. Најзначајнија културна манифестација "Лето у Власотинцу" одржава се сваке године, а у оквиру ње се организује "Вински бал" са мноштвом забавних и културних садржаја. Остале манифестације у Власотинцу су фестивал хране и пића "Укуси Југа", новогодишњи базар, BMW Балкан рели, „Изађи ми на теглу“, јесењи маскенбал, Власински сусрети, „Ноћ музеја“, дани Власотинца, дани гљива, планинарска акција "Март на Моричу", пливање за часни крст- Богојављење и пихтијада.

3.3.6 Локална самоуправа

Општина Власотинце је територијална јединица у којој грађани остварују право на локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и Статутом општине. Органи општине су: Скупштина општине; Председник општине; општинско веће и општинска управа. Скупштина општине је представнички орган који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и Статутом општине. Скупштину чине одборници, који се бирају на непосредним изборима, тајним гласањем. Скупштину општине чини 45 одборника. Од укупног састава скупштине 31,11% чине жене. Скупштина општине има председника. Председник скупштине општине организује рад Скупштине општине, сазива и председава њеним седницама. Председник Скупштине општине представља и заступа Скупштину општине пред свим међународним и домаћим субјектима, организацијама и телима. Председник Скупштине општине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност. Заменик председника Скупштине општине бира се и разрешава на исти начин као и председник Скупштине општине. Скупштина општине има секретара који се стара о обављању стручних послова у вези са сазивањем и одржавањем седница Скупштине општине. Председник општине је извршни орган општине. Бира се из редова одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине. Председник општине представља и заступа општину и врши друге послове утврђене законом, Статутом општине и другим актима Општине. Председник општине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност. Помоћници председника покрећу иницијативе, предлажу пројекте и сачињавају мишљења у вези са питањима која су од значаја за развој у областима за које су постављени и врше друге послове утврђене актом о организацији Општинске управе. У Општинској управи може бити постављено највише три помоћника Председника. Општинско веће је извршни орган општине. Општинско веће чине председник општине, заменик председника и 9 чланова Општинског већа. Председник општине је председник општинског већа. Заменик председника општине је члан општинског већа по функцији. Општинско веће своје послове обавља у складу са важећим законским прописима и Статутом општине. Општинска управа, као јединствен орган, врши управне послове у оквиру права и дужности општине и одређених стручних послова за потребе Скупштине општине, председника општине и општинског већа. Општинска управа организује се у више организационих јединица. Број, назив и области за које се образују одељења управе утврђује се актом о организацији општинске управе. Радом Општинске управе руководи начелник Општинске управе. Начелника Општинске управе поставља Општинско веће, на основу јавног огласа, на пет година. Основне организационе јединице су: 1) Одељење за општу управу, заједничке и скупштинске послове; 2) Одељење за буџет, финансије, привреду и друштвене делатности; 3) Одељење за урбанизам, комунално-стамбене и имовинско-правне послове 4) Одељење за инспекцијске послове и Кабинет председника општине као посебна организациона јединица. Основни финансијски инструмент сваке политичко-територијалне заједнице је буџет који предвиђа новчане расходе и приходе за одређени период. Са становишта локалне самоуправе, буџет садржи списак њених планираних прихода и расхода за једну годину, са пројекцијом на наредне две године, при чему план прихода говори колико новца и из којих извора локална самоуправа планира да прикупи, док расходи показују на шта намерава потрошити прикупљени новац. Основни циљеви буџета општине су побољшање животног стандарда грађана, развој привреде и запошљавање, свеобухватна социјална заштита као и наставак успешне и професионалне сарадње са донаторима. Скупштина доноси буџет општине за сваку календарску годину, и у њему се исказују сви приходи и примања, задуживања и друге финансијске трансакције, расходи и други издаци, у складу са законом. По истеку године за коју је буџет донет, саставља се завршни рачун о извршењу буџета. Одлука о буџету и завршном рачуну Скупштина доноси већином гласова од укупног броја одборника. У току процеса припреме буџета локална самоуправа позива све грађане да узму активно учешће у буџетском процесу кроз давање сугестија, мишљења, коментара и предлога у вези са конкретним буџетским ставкама. Приходе и примања буџета општине Власотинце чине: текући приходи (буџетска средства, сопствени приходи и донације), примања остварена по основу продаје нефинансијске имовине. Расходе буџета општине Власотинце чине текући расходи (текући буџетски расходи, расходи из сопствених прихода и донације), издаци за набавку нефинансијске имовине (текући буџетски издаци, издаци из сопствених прихода и донације).

Буџет општине у периоду 2010-2019.г., показује тенденцију раста. У 2019.г. у односу на 2010.г. забележен је раст укупног буџета износи 55,29%, као и повећање буџетског прихода по становнику за 60,09%.

Графикон 26. Општина Власотинце –приходи и расходи у буџету локалне самоуправе, 2010-2019. (хиљада РСД)

Извор: Министарство финансија - Управа за трезор

Према структури издатака буџета општине уочљива је социјална компонента буџета. Општина значајна средства издваја за опште услуге локалне самоуправе, предшколско васпитање и основно образовање, социјалну и дечију заштиту, развој спорта и омладине, развој културе и информисања и комуналне делатности. У периоду од 2010-2019.г. просечно учешће расхода за здравствену заштиту, образовање и социјалну заштиту у укупним расходима корисника буџетских средстава износи 66,51%. Уочљив је значајан тренд раста издатака за капиталне издатке, односно капиталне инвестиције у општини.

Графикон 27. Општина Власотинце – Структура програмског буџета локалне самоуправе за 2021.г.

Извор: Одлука о измени и допуни одлуке о буџету општине Власотинце за 2021. годину

Новчана средства буџета општине, директних и индиректних корисника средстава буџета, као и других корисника јавних средстава који су укључени у консолидовани рачун трезора општине, воде се и депонују на консолидованом рачуну трезора. Коришћење средстава врши се по финансијским плановима и програмима у оквиру раздела, чији су носиоци директни корисници буџетских средстава.

Интернет презентација: Општина Власотинце има своју званичну интернет презентацију на адреси <https://vlasotince.rs/>. На њој се могу наћи основни подаци о самој општини, локалној самоуправи, образовању, јавним предузећима и установама као и о култури и привреди. Постављањем сервиса из домена е - управе на свом интернет порталу, општина Власотинце је приближила своје услуге грађанима и привреди. На овај начин административни поступци и остали услови за пословање (сви потребни подаци, формулари, документација и остале информације неопходне за спровођење конкретног поступка) постали су доступни на једном месту. Најзначајни е-сервиса општине су:

- **Сервис 48 сати** представља јединствен информациони систем који служи за боље управљање градом и квалитетнијом контролом јавних предузећа. Он обједињује рад свих јавних предузећа и омогућава решавање проблема и захтева грађана и привреде. За решавање проблема довољан је један једини телефонски позив, СМС порука или приступ интернет порталу Сервис 48 сати (<http://48sati.vlasotince.rs/>). Цео систем је осмишљен како би грађанима и привреди био на услузи и располагању 24 сата дневно и 365 дана годишње. По пријави, у најкраћем року дежурне службе јавних предузећа излазе на терен. У року од 48 стиже одговор о статусу решавања конкретног проблема.
- **Регистар административних поступака у надлежности општине Власотинце** је савремени онлине сервис који садржи све административне поступке који се спроводе на нивоу локалне самоуправе. Он омогућава привредницима и грађанима да брже и једноставније дођу до информација о процедурама за прибављање дозвола, одобрења, сагласности или решења. Употребом овог сервиса, привредници и грађани се на транспарентан и брз начин информишу о свим процедурама за подношење захтева, потребној документацији, роковима и трошковима. Прецизирањем ових детаља на јавно доступан начин као и електронским попуњавањем образаца, општина обезбеђује предвидљивост окружења које је неопходно за успешно пословање привредних субјеката.
- **Географски информациони систем (ГИС)** представља систем за прикупљање, обраду и приказивање просторних података. Он садржи податке везане за урбанизам, уређење простора, грађевинско земљиште, инфраструктуру, комуналне мреже и друге информација релевантне за сагледавање ресурса општине. Уједно то је ефикасан алат за свеобухватно управљање подацима, израду специјализованих анализа и доношење инвестиционих одлука. Преко овог система, путем интернета, пружа се могућност приступа просторно планској документацији општине (Генерални план општине Власотинце 2020; Просторни план општине Власотинце 2009-2024; Планови детаљне регулације за поједина насеља). Такође, ту се могу добити основне информације о могућностима градње на одређеној локацији, као што су намена површина, дозвољене спратности по блоковима, инфраструктурна опремљеност и сл.
- **Обједињена процедура** – "једношалтерски систем" за инвеститоре представља најбржи пут до електронског издавања грађевинских дозвола уз минималне трошкове и максималну поузданост. То је скуп поступака из области изградње које спроводи општинска управа по службеној дужности, у име и за рачун странке, прибављањем потребних услова и других докумената од републичких и локалних јавних предузећа, службе за катастар непокретности и других организација којима су поверена јавна овлашћења. Тиме је за привреду и грађане значајно поједностављен компликован процес прибављања докумената, потребних у различитим фазама изградње објеката.

3.3.7 SWOT анализа - Друштвени развој и инфраструктура

Квалитет живота на територији општине поред материјалних економских одредница животног стандарда, подразумева и очувану животну средину, али и нематеријалне аспекте који чине живот, као што су слободно време, безбедност, културни ресурси, друштвени живот, физичко здравље, образовање, социјална и дечија заштита. Већина развојних потреба у овој области односи се на побољшање инфраструктуре за друштвени развој, као предуслова за побољшање услова рада и опремљености образовних, културних и спортских установа и институција, као и побољшање квалитета услуга у области здравства, социјалне и дечије заштите. Развијена инфраструктура је предуслов за стални напредак привреде, али и друштва у целини. Постојање адекватне инфраструктуре је основ друштвеног и одрживог развоја сваке јединице локалне самоуправе. Како би се општина Власотинце правилно развијала неопходно је ефикасно инфраструктурно повезивање Власотинца са околним насељима и селима у општини, као и његово повезивање са другим градовима и насељима Републике Србије. Правилна и избалансирана изградња инфраструктуре обезбеђује добре комуналне услуге грађанима и стално подизање нивоа уређености насеља. Осим тога, утиче и на повећање вредности грађевинског земљишта и ствара нове атрактивне локације за потенцијалне инвеститоре, а улагања у инфраструктуру воде до бољих економских резултата општине. На основу анализе друштвеног развоја општине, чланови радне групе за израду Плана Развоја идентификовали су снаге, слабости, могућности и претњи за наведену област, односно урадили су SWOT анализу.

Табела 19. SWOT анализа - Друштвени развој и инфраструктура

СНАГЕ

- Постојање јавних предузећа и установа од друштвеног значаја за локалну заједницу;
- Мрежа образовно-васпитних установа (1 предшколска установа са 17 објеката; 9 основних школа са 15 подручна одељења и 2 средње школе);
- Тренинг центар у Техничкој школи и програм дуалног образовања;
- Развијен непрофитни сектор (130 активних субјеката непрофитног сектора);
- Удружења и клубови у области омладине, спорта и културе: спортски савез за 14 различитих спортова; 31 активна спортска клуба (10 фудбалска клуба, 3 кошаркашка клуба, 2 стонотениска, 2 карате клуба, 2 кик бокс клуба, 2 планинарска удружења, 2 рукометна клуба, по један клуб за атлетику, гимнастику, шах боди билдинг, бокс, дизању тегова и одбојку).
- Објекти културе (библиотека и дом културе, музеј);
- Богато културно наслеђе;
- Брига локалне самоуправе за образовање, здравствену и социјалну заштиту;
- Основна путна и електрична инфраструктура;

СЛАБОСТИ

- Неповољна демографска кретања и миграција младих и стручног кадра;
- Недостатак прихватилишта за старија лица (недостатак социјалних услуга и сервиса за одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом);
- Недовољна укљученост младих и маргинализованих група у друштвени и јавни живот;
- Недовољна опремљеност школа савременим образовним средствима и спортским реквизитима;
- Недовољан број културних и спортско-рекреативних манифестација;
- Нерегулисано грејање спортске хале.
- Недостатак организованог јавног школског превоза;
- Недовољно развијена саобраћајна и енергетска инфраструктура; Непостојање валидних база података (старе катастарске подлоге, катастар подземних инсталација итд.);
- Недостатак образовне и спортске инфраструктуре.
- Недовољно опремљен спортско-рекреативни центар урбаним мобилијаром и другом пратећом опремом;
- Непостојање адекватне инфраструктуре за културна дешавања;
- Недовољан општински буџет за спровођење развојних активности и реализацију капиталних инвестиција.

МОГУЋНОСТИ

- Израда пројектно техничке документације за развој физичке и економске инфраструктуре;
- Реконструкција и изградња саобраћајне инфраструктуре (локални путеви, улице, мостови, уређење паркинг простора...) и енергетске инфраструктуре;
- Географско информационо систем (ГИС) општине Власотинце;
- Електронско пословање и комуникација са клијентима (Е управа);
- Програми подршке од стране различитих донатора и министарстава;
- Унапређење ефикасности локалне администрације (обуке и додатно опремање ИТ опремом);
- Програм стручног усавшавања запослених у јавном сектору;
- Опремање спортско-рекреативног центра;
- Интензивирање и проширивање сарадње са општинама у региону и иностранству;
- Увођење међународних стандарда квалитета у локалну самоуправу;
- Сертификација и добијање статуса општине са повољним пословним окружењем (НАЛЕД);
- Програм предузетништва младих у школама;
- Подстицање свих облика предузетништва, пре свега жена, припадника мањина и младих.

ПРЕТЊЕ

- Наставак неповољних демографских кретања;
- Одлазак стручног кадра у иностранство;
- Недовољна примена нових технологија;
- Недостатак стручне радне снаге;
- Недовршен процес децентрализације;
- Недовољна реализација републичких планова, без уважавања потреба на локалу;
- Недостатак капацитета за обуке и рекреацију (сала за семинаре, такмичења, школа у природи);
- Ограничене надлежности за финансирање и опремање установа друштвеног развоја;
- Недовољна средства за пренете надлежности (здравство, образовање, социјална заштита);
- Недовољна средстава у буџету за развој инфраструктуре;
- Нерешени имовинско правни односи у јавној својини;
- Негативне друштвене тенденције (пораст болести зависности, криминала, насиља);

3.4 Животна средина и урбани развој

3.4.1 Животна средина

Подручје општине карактеришу предели препознатљивог изгледа са значајним природним, биолошко-еколошким, естетским и културно-историјским вредностима, као резултат интеракције природе и традиционалног начина живота локалног становништва. У карактеристичне природне пределе на подручју Власотинца се издвајају: 1) Равничарски предео уз реке Јужна Морава и Власина, са уским фрагментима високог дрвећа и шикара уз водоток; 2) Равничарски предео власотиначког поља, између Јужне Мораве и Власине; 3) Брдски предели Крушевице и Јастребца, испресеци долиналима, са разноврсним биљним заједницама и честим фрагментима листопадних изданачких шума; 4) Брдски предели у Запаљу, местимично обрасли, заталасаног терена са широким видицима према Сувој планини; 5) Планински предели Крушевице, изразите конфигурације терена са шумовитим и купастим врховима и чукама; 6) Планински предели Острозуба са ридовима, гребенима и превојима, испресеци стрмим долиналима река и потока, прошарани крупним појасима листопадних и мешовитих шума; 7) Долински предели средњег тока Власине, живописни и изразите лепоте, кривудаваог речног тока и релативно уских обала и алувијалних заравни у највећем делу обрасли изданачком листопадном шумом, а местимично и мањим фрагментима четинара. Просторну целину општине карактерише шумски комплекс, прошараним пашњацима и ливадама, велике разноврсности флоре и фауне. Шумска вегетација је богата али добро очуваних шума има веома мало. Знатно веће површине захватају деградирани и ерозивним процесима угрожене шуме.

Ваздух: Квалитет ваздуха зависи од нивоа заступљености загађивача за које се зна да су штетни по здравље људи. Квалитет ваздуха у општини је на задовољавајућем нивоу с обзиром да је у општини заступљена лака индустрија која у процесима производње не производи издувне гасове опасне по животну околину. Загађености ваздуха доприносе и индивидуална ложишта домаћинства и пољопривредни отпад, комунални и индустријски отпад (где услед самозапаљења долази до ослобађања метана и честица чађи) и функционисање саобраћаја (присуство повећане концентрације сумпор диоксида, угљен-моноксида, дима, чађи и олова као последица издувних гасова из моторних возила). У наредном периоду треба едуковати становништво о коришћењу горива које мање загађују животну средину и инсистирати на енергетској ефикасности објеката како код становништва тако и код привреде и јавних установа.

Бука: У досадашњем периоду на територији општине није вршено систематско мерење буке. У урбаним зонама становања главни узроци буке саобраћај (аутобуси, тешки камиони и лака возила), привредна постројења, угоститељске и занатске радње. Повећана бука може негативно утицати на здравље људи, квалитет живота грађана, умањивање вредности имовине у стамбеним зонама угроженим буком и вибрацијама.

Земљиште: Територија општине располаже значајним земљишним ресурсима који су због неадекватног начина управљања (коришћења) изложени деградацији, а то се директно одражава на њихову продуктивност. У брежуљкасто-брдском делу територије, као значајан фактор деградације земљишта јавља се веома интензиван развој падинских процеса, док се у делу где преовлађује равничарски терен као фактори деградације јављају развој индустрије, енергетике и пољопривреде. Деградација земљишног фонда најчешће је условљена деловањем различитих природних процеса и антропогеним активностима. Природни фактор деградације земљишних ресурса су процеси механичке водне ерозије (ерозија земљишта). Антропогени утицаји се огледају у повећању енергетских, индустријских, пољопривредних и саобраћајних активности, интензивној промена намене земљишта, неправилном управљању отпадом и хемикалијама итд. Неадекватно одлагање отпада на подручју општине свакако је један од кључних разлога загађења земљишта. Велики број дивљих сметлишта (око 134) у сеоским насељима, на ободима града, па и у самом градском подручју, узрок су загађивања земљишта. Неадекватна употреба ђубрива и средстава за заштиту биља на пољопривредним земљиштима као и низак ниво еколошке свести пољопривредних произвођача додатно утичу на загађење земљишта.

Воде: Слив реке Власине је изузетно важно подручје са аспекта биодиверзитета, водоснабдевања, риболова, рекреације и туризма. укупна површина слива износи око 830 km² док је дужина тока 71 km.

Све хемијске анализе показују да су воде реке Власине и њених притока изузетно високог квалитета, са варијацијама у саставу природних конституената и са минималним назнакама антропогеног загађења, које за сада још увек не нарушава њихов квалитет. Изузимајући вредности садржаја нитрата у узорцима речних вода Љуберађа - средњи ток (2,181 mgN/L), Власина ислод Пусте реке (1,953 mgN/L), Власина - пре ушћа Тегошнице (1,586 mgN/L), и садржаја арсена (7,13 ug/L) и нитрата (1,874 mgN/L) у узорку Љуберађа - извор, који одговарају квалитету река класе II (добар еколошки статус), вредности свих измерених параметара у осталим узорцима испитиваних речних вода су у опсезима карактеристичним за речне воде одличног еколошког статуса (класа I). У води реке Власине на водозахвату идентификовано је обиље честица деградираног земљишног материјала које указује на постојање активних центара ерозија узводно од водозахвата, из који се непрестано обрушава земљишни материјал и уноси у водо токове, пристижући на водозахват. Количина и природа ерозивног земљишног материјала у води реке Власине на водозахвату је толиких размера (на граници блата) да постојеће постројење фабрике воде није у стању да такву воду доведе до степена пијаће воде. Ове суспендоване честице у води, фабрика воде није у стању да уклони. Овај проблем је изражен нарочито након обилних падавина, због чега општина и град Власотинце остају без воде. Резултати испитивања токсичних и потенцијално токсичних елемената у речним седиментима реке Власине и њених притока и околном земљишту, показују да су измерене вредности ниже од максимално дозвољених концентрација. Треба истаћи да су вредности за садржај бакра, ванадијума и живе незнатно веће од граничних максималних вредности прописаних Уредбом о земљишту. Такође, испитивани елементи су доминантно чврсто везани у резидуалној, имобилној, четвртој (кристалној структури алумосиликата) и трећој фракцији (органиски везаног), што указује да ови елементи реално не представљају опасност по животну средину јер нису мигративног карактера. Антропогени утицај на животну средину углавном потиче од саобраћајница дуж реке Власине и њених притока, од дивљих депонија али и од еутрофикације у малим акумулацијама које су већ изграђене дуж река неопходним за мале хидроелектране, у којим из чисте планинске воде обogaћене кисеоником услед његовог испаравања долази до бујању барских биљака и алги и последичне појаве барских животиња, након чијег изумирања долази до повећања садржаја нитрата. Антропогени утицаји показују слабо загађење и земљишта и седимената. То се пре свега односи на растварање садржаја са дивљих депонија смећа са којих се ови елементи спирају и уносе у речне токове. Каменолом на реци Тегошници је извор тешких метала у реку Тегошницу одакле они могу доспети и у Власину. Због великог удела пољоприведе, где се користе хемијска заштитна средства (пестициди, хербициди) очекивано је да се водо токови и подземне воде загађују спирањем њихових остатака са пространих пољопривредних површина¹⁷. Слив Власине је веома подложен ерозији, тако да реке транспортују велику количину шљунка, песка и суспендованих честица засипајући корито Власине, при чему спречавају нормално отицање воде и повећавају висину поплавених таласа. Бујице причињавају велике штете, нарочито на сектору између Црне Траве и Свођа и између Свођа и Бабушнице. Сама река Власина је бујичног карактера. У току једне године она пронесе 100.000-500.000 тона лебдећег наноса. У поплавном таласу од 26 до 27. јуна 1988. г, на сектору Бољаре-Власотинце, процењена је појава 230.000 тона лебдећег наноса. Присуство овако велике количине наноса у водотоку допринело је томе да је ова поплава Власине имала незапамћене последице. Поплава је настала је као резултат интензивних трочасовних падавина, када је на слив пала трећина просечне годишње суме падавина. То је условило формирање бујице катастрофалних размера, који је носио велике масе површинског наноса. Овај нанос је изазвао загушења на свим профилима мостова. Поплавини талас је порушио око 500 кућа, 80 km регионалних путева, 32 моста, брану, тржни центар и аутобуску станицу у Власотинцу. Највеће штете претрпели су: саобраћај и везе (31,1%), стамбено-комунална делатност (25,5%) и водопривреда (24,1%)¹⁸. Због тога је на Власини код Власотинца, формирана је локална заштита у градским зонама. Поплавни догађаји и забележена плављења насеља, посебно 2010. и 2014. године, указали су на потребу доградње и реконструкције постојећих заштитних система.

¹⁷ Извор: Студија о екохемијском ризику по водоснабдевање општине Власотинце и утицају малих хидроелектрана на слив реке Власине. Институт за Хемију, Технологију и Металургију 2019.

¹⁸ Извор: Министарство унутрашњих послова Републике Србије. Процена ризика од катастрофа у Републици Србији (2019). Институт за шумарство, Београд универзитет у Београду - Географски факултет. Студија угрожености путева I и II реда од појаве поплава у сливу Јужне Мораве.

Енергетска ефикасност: У целом свету се тренутно одвија процес енергетске транзиције, која подразумева прелазак из система коришћења необновљивих извора енергије у систем заснован на коришћењу обновљивих енергената. Енергетска транзиција, поред промене извора енергије, обухвата и увођење мера за уштеду енергије и њено ефикасно коришћење. Јединице локалне самоуправе имају значајну улогу у процесу енергетске транзиције пре свега због својих надлежности, и то у области топлотне енергије, енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије. Претходних година је доста урађено на унапређењу енергетске ефикасности у општини. Канцеларија за локални и економски развој редовно учествује на обукама за израду енергетских биланса на локалном нивоу и припреми пројеката из области енергетске ефикасности. Од 2016. г. општина почиње са активностима на прикупљању података и праћењу потрошње у свим јавним објектима у надлежности локалне самоуправе. У току 2018. г. општина званично именује енергетског менаџера и креће у формирање система енергетског менаџмента и завршава израду Програма енергетске ефикасности и енергетског биланса општине Власотинце. Енергетски биланс општине Власотинце је обухватио потрошњу енергије и воде у јавним зградама на територији општине за које локална самоуправа у потпуности сноси трошкове енергије и воде или у којима се налазе институције/предузећа за чије пословање се издвајају субвенције из градског буџета (јавне зграде), потрошњу електричне енергије за потребе јавног осветљења, потрошњу енергије за систем водоснабдевања, одвођења и прераде отпадних вода. Анализа потрошње енергије на подручју општине Власотинце показују да је најзаступљенији вид енергената у билансу потрошње чине фосилна горива (нафта и њени деривати, угаљ и огревно дрво). Због релативно ниске цене и недостатка промотивних и едукативних активности које промовишу коришћење обновљивих извора енергије, корисници, како мали тако и велики потрошачи, који су најчешће и објекти у надлежности локалне самоуправе одлучују се за коришћење ових енергената за потребе грејања. Применом мера енергетске ефикасности очекују се уштеде у емисији CO₂ од 561,6 т/годишње, односно очекује се смањење емисије CO₂ са 991 т/годишње на 429,4 т/годишње услед редукције губитака топлоте на јавним зградама које су надлежности локалне самоуправе. Такође се очекује побољшања енергетске ефикасности и смањења трошкова за одржавање јавних зграда.

Табела 20. Општина Власотинце- Потрошња и трошкови енергије у јавним зградама (2017.)

Енергент	Јединица мере	Количина	Количина (kWh)	Емисија (kg CO ₂)	Трошкови (РСД)	Примарна енергија (тен)	Цена финалне енергије (РСД/kWh)
Електрична енергија	kWh	573349	573349	630110,6	7319477	148,63	12,77
Огревно дрво- буква	прм	592,18	625046	6125,44	2468664	93,69	3,95
Лигнит сирови	kg	3000	6270	2257,2	46440	0,54	7,41
Мрки угаљ	kg	124450	552682,5	193438,9	1990726	47,52	3,6
Лож уље	l	51518	566534,2	158629,6	5969577	45,94	10,54

Извор: Програм енергетске ефикасности општине Власотинце 2019-2021.

Територија општине Власотинце представља сложену структуру природних морфолошких, хидрографских, хидро-геолошких, педолошких и антропогенних утицаја у изграђеним урбаним и руралним целинама и зонама, инфраструктурним зонама и појасевима. Главни узроци и извори загађења животне средине, су комуналне и технолошке отпадне воде, појаве директног и индиректног пуштања отпадних вода у водотокове, инфилтрационе воде са пољопривредних површина, недовољна развијеност канализационе мреже, непокривеност територије атмосферском канализацијом, недостатак уређаја и постројења за пред третман технолошких отпадних вода, недостатак модерног централног постројења за пречишћавање отпадних вода, постојање неадекватних септичких јама, појава дивљих сметлишта, недовољна комунална опремљеност општинског центра и осталих насеља и опасност од поплава, ерозије и активирања клизишта.

3.4.2 Урбанизам и комунална инфраструктура

Планска документација: Доношењем просторних и урбанистичких планова створен је основ за планирање и изградњу на читавој територији општине Власотинце. Међу документима развојног

планирања ЈЛС, поред планова развоја, најзначајније место заузима просторни план који даје смернице за даљи развој производних делатности и намену површина на нивоу локалне самоуправе. Просторни план дефинише услове за одрживи и равномерни развој, промовише и активира потенцијале које поседује јединица локалне самоуправе. Управо рефлексивна ових сегмената се одражава на становништво и квалитет живота грађана. Урбанистичко планирање у Власотинцу има дугу традицију (први урбанистички план је усвојен 1893.г.) и представља једну од изворних надлежности јединице локалне самоуправе. Генерални план Власотинце 2020 је усвојен од стране СО Власотинце и дефинисан је описом границе у Одлуци о изради ГП СО Власотинце број 06-21/2002. од 23.08. 2002. године. Овим Генералним планом потврђен је један део решења ГУП-а из 1996. године али је истовремено извршена рационализација коришћења простора и саобраћајне мреже, као и усклађивање са започетим тенденцијама трансформације простора. Општина је створила основ за планирање и изградњу, доношењем следећих урбанистичких планова: План генералне регулације Власотинца, Просторни план општине Власотинце 2009-2024, План детаљне регулације Индустриска зона Слатина, План детаљне регулације Стајковце – Гложане и План детаљне регулације ХСВ-Батуловце. Просторни план општине Власотинце је основни документ којим се утврђена начела организације, уређења, коришћења и заштите простора општине Власотинце у циљу дугорочног социјалног и економског развоја локалне заједнице, усклађеног са природним и културним вредностима подручја и као такав представља основ за дефинисање општинских развојних стратегија у мери у којој имају утицај на просторни развој општине. Доношењем просторних и урбанистичких планова циклус планирања није окончан, јер општи развој и промене у простору изискују континуално праћење и ажурирање, као и преиспитивање циљева развоја који обезбеђују стратешки оквир. Планска документа треба да представљају део ширег процеса у коме је план само један од инструмената управљања простором и унапређења квалитета живота свих грађана општине.

Управљање отпадом: На територији општине Власотинце генерише се отпад готово свих врста које су обухваћене законским прописима. У граду и сеоским насељима најзаступљенији је комунални отпад, а детектоване су и одређене количине индустријског отпада. Пољопривредна структура сеоских насеља генерише одговарајуће врсте отпада који настаје у процесу делатности везаних за пољопривреду. Изношење и депоновање комуналног отпада врши ЈКП "Комуналац" Власотинце. Организованим прикупљањем отпада обухваћено је градско насеље док се у осталим деловима општине одлагање комуналног отпада врши неконтролисано на дивљим сметлиштима. Годишње се на територији општине генерише 9.600 t комуналног отпада. Отпадни материјали се транспортује на регионалну депонију Жељковац у Лесковцу. Сакупљање и одвожење комуналног отпада је контејнерског типа, с тим да се из општинског центра смеће одвози свакодневно, а из осталих насеља једанпут седмично. За ту намену је ангажована следећа опрема за сакупљање: 3 контејнера запремине 5 m³; 125 контејнера запремине 1,1 m³; 4.142 канти запремине 140 l. Систем сакупљања отпада у општини Власотинце се до сада заснивао на неселективном (мешаном) одлагању, транспорту и депоновању комуналног отпада. Будући концепт сакупљања мора бити заснован на успостављању система раздвајања отпада по врстама на месту настанка (примарне сепарације), односно на бази успостављања сакупљачких станица. Зато је неопходно набавити нове контејнере и возила за њихово пражњење и манипулацију. Индустриски отпад настаје у производним процесима и састоји се од разноврсних стабилних и нестабилних елемената органског и неорганског порекла. Са становништва опасности по здравље људи и загађења животне средине, индустријски отпади могу бити неопасни и опасни. Неопасни (инертни) индустријски отпади се могу одлагати заједно са комуналним отпацима, док је опасне врсте индустријског отпада не могу одлагати заједно са комуналним отпадом, већ захтевају посебне процедуре за збрињавање и третмане. Највеће количине индустријског отпада се генеришу у индустријској зони где је највећа концентрација привредних субјеката. Најзаступљеније врсте индустријског отпада су амбалажни отпад (РЕ фолија, 5 t/месечно; картон и папир 20 t/месечно и метална амбалажа, 810 kg/месечно) и отпад из производње (калај, 1,7 t/месечно; бакар 2,9 t/месечно и текстилни исечци око 200 kg/месечно). Поред наведеног генерише се отпад и у ауто сервисима (гуме од моторних возила 1260 kg/месечно; моторна отпадна уља 820 l/месечно; метални отпад 791 kg/месечно). Пројекција количина не опасног индустријског отпада зависи од рада индустрије и очекује да ће до расти по стопи од око 4% годишње. Недостатак модерне инфраструктуре за третман и одлагање отпада (трансфер станица и постројења за рециклажу) представља главно ограничење

развоја одрживог управљања чврстим отпадом. Трансфер станица је осмишљена као објекат у коме се чврсти комунални отпад из домаћинства пребацује из комуналних возила у контејнере велике запремине (32 m³) у којима се пресује и као такав специјалним камионима се одвози до регионалне депоније. Овакав начин транспорта вишеструко смањује трошкове. Трансфер станица је лоцирана у индустријској зони, непосредно поред сточне пијаце. Укупно коришћена површина за те намене износи 4.476 m². Трансфер станица подразумева садржаје, односно објекте и опрему који су функцији правилног и сигурног рада.

Водоснабдевање: Насеље Власотинце се снабдева водом из водозахвата у кориту реке Власине, у селу Бољаре, на око 3 km узводно од насеља Власотинце. Организовано снабдевање водом на подручју општине Власотинце се везује искључиво за општински центар - насеље Власотинце и неколико околних насеља. Ради се о градском систему за снабдевање водом, који је проширен на неколико периферних насеља. У општини има 12 насеља и села у којима постоји организовано снабдевање водом из јавног водоводног система и 36 насеља и села у којима не постоји организовано снабдевање водом. Рад овог система се заснива на захватању воде из реке Власине, на профилу непосредно уз ушће реке Раставнице у Власину, источно од насеља Власотинце. Низводно од захвата, реализовано је постројење за прераду "Нерезине", чији капацитет прераде од 120 l/s, превазилази постојеће потребе града и околних прикључених насеља, у дану максималне потрошње (око 100 l/s). У руралним насељима, која обухватају територијално највећи део општине, снабдевање водом се заснива на активирању каптажа или црпљењу воде из бушених бунара, које користе појединачна домаћинства, или групе блиско лоцираних домаћинства. Овај начин снабдевања водом, који је везан за територијално највећи део општине, се одвија изван санитарне контроле и, као такав, представља изнуђено решење снабдевања водом, на подручју општине. Постојећи систем за снабдевање водом састоји се од следећих водопривредних и комуналних објеката: Извориште надземних вода - водозахват "Бољаре" капацитета 200 l/s, на коме се захвата количина сирове воде од око 120 l/s; Постројење за припрему питке воде "Нерезине" са технолошким поступком за одстрањивање мутноће, капацитета 120 l/s, на коме се губи у просеку око 20 % захваћене сирове воде. Пумпна станица "Бољаре" инсталираног капацитета 95 l/s; Магистрални цевоводи дужине по око 10 km; Главни резервоар "Ровине" 1500 m³, помоћни резервоар "Ровине" 100 m³, помоћни резервоар "Орашје" 100 m³, помоћни резервоар "Ломница" 30 m³, помоћни резервоари "Шисава" 100 m³ и помоћни резервоари "Стајковце" 200 m³. Просечно захваћена количина воде у периоду 2012 до 2017. године износила је око 2,000.000 m³. Карактеристично је да се од воде захваћене за прераду добијало просечно око 93,31% пијаће воде, од чега је просечно 6,70% био губитак при преради, просечно 3,85% се трошило за производни процес, а 89,46% је пуштано у примарни цевовод за потрошаче. Према статистичким подацима 6.887 домаћинства је прикључено на водоводну мрежу. У насељима и селима општине Власотинце има 12 насеља и села у којима постоји организовано снабдевање водом из јавног водоводног система и 36 насеља и села у којима не постоји организовано снабдевање водом. Дистрибутивна мрежа обухвата Власотинце и околна приградска насеља: Бољаре, Манастириште, Шисава, Доња Ломница, Орашје и Кукавица. Сама дистрибутивна мрежа је прстенасто - разграната и веома разнолика, у погледу уграђене врсте цевног материјала, пречника и старости цеви. Стање система за снабдевање водом је тешко до мере која захтева хитне интервенције, усмерене ка његовом побољшању. Тек након консолидације постојећег система, моћи ће да се приступи реализацији општинских планова, везаних за проширење постојећег система на околна насеља. Подаци о производњи и потрошњи воде у општинским насељима, указују на висок степен губитака у мрежи и ниске вредности специфичне потрошње. Под губицима се овде подразумева сва разлика између испоручене и фактурисане количине воде, што значи да у структури губитака, поред физичких процуривања, учествују и нефактурисана и илегална потрошња. Добијени подаци о оствареној производњи/потрошњи у току последње године, указују на степен губитака од око 50 %, у постојећим околностима.

ЈКП "Водовод" Власотинце улаже напоре да смањи губитке воде у систему јер је постојећа водоводна мрежа је стара преко 50 година и предузима следеће мере: редовна поправка кварова на водоводној мрежи, реконструкција водовodne мреже у складу са финансијским могућностима предузећа и оснивача, откривање нелегалних потрошача на мрежи и њихово превођење у евиденцију легалних корисника, замена водомера и информисање корисника да савесно одржавају своје унутрашње

инсталације. Данас, након 25 година функционисања водоводног система, услед застарелости опреме и повећања потреба за пијаћом водом неопходно је приступити реконструкцији и иновирању постојећег технолошког процеса прераде воде, уз увођење нових и савременијих технологија и опреме, како би квалитет воде на излазу из постројења у потпуности задовољавао законске прописе и за услове најнеповољнијег квалитета улазне сирове воде.

Управљање отпадним водама: ЈКП "Водовод" Власотинце управља и постројењем за прераду отпадних вода у Власотинцу које је изграђено је 1973 г. У овом постројењу се годишње пречисти 798.000m³ воде и након пречишћавања се врати у реку Власину. Постојећи капацитет и техничка опремљеност постројења за прераду отпадних нису задовољавајући. Стање канализационе инфраструктуре у општини Власотинце је незадовољавајуће. Само у градском насељу и делу насеља Бољаре постоји изграђена канализациона мрежа за прикупљање и одвођење употребљених санитарних вода до локације постојећег постројења за пречишћавање отпадних вода. У градском насељу Власотинце, систем прикупљања и одвођења употребљених санитарних вода је конципиран као сепаратни, али због непостојања одговарајуће мреже кишне канализације, већи број потрошача је на фекалне колекторе прикључио већи број одвода кишнице са кровова. У општини је изграђено 45 km канализационе мреже. Цеви су од различитог материјала, од азбестно цементних, керамичких до ПВЦ цеви. Стање канализационе мреже је алармантно у појединим деловима, због високих наслага песка и крупних предмета. Нарочити проблем се јавља након обимнијих падавина, јер је добар део атмосферских вода са кровова, дворишта и јавних површина усмерен у фекалну канализацију. Ово за последицу има хаваријска изливања хекланих вода на јавним површинама, у двориштима корисника и објектима који су нестручно прикључени испод нивоа уличних шахтова. У местима где канализациона мрежа не постоји, проблем отпадних вода се решава индивидуално, изградњом углавном непрописних септичких јама, директним испуштањем у оближње потоке, канале и јаркове који у неким случајевима пролазе дуж главног пута у насељима и представљају сталну опасност од заразе. Отпадне воде одлазе директно у реку, а пре свега је угрожен горњи ток реке Власине, где се отпадне воде из општина Црна Трава и Бабушница директно изливају у водоток непречишћене. Укупно је 4876 домаћинства прикључено на постојећу канализациону мрежу. Повећање капацитета и модернизација постројења за прераду отпадних вода као и изградња комуналне инфраструктуре је изазов за општину у наредном периоду.

Табела 21. Општина Власотинце- Водоснабдевање и испуштање отпадних вода (2019)

Укупне захваћене воде, хиљ. m ³	Испоручене воде за пиће, хиљ.m ³	Укупне захваћене воде, хиљ. m ³	Испоручене воде за пиће, хиљ.m ³	Укупне захваћене воде, хиљ. m ³	Испоручене воде за пиће, хиљ.m ³	Укупне захваћене воде, хиљ. m ³
3918	1288	3918	1288	3918	1288	3918

Извор: РЗС. Општине и региони у Републици Србији, 2020.

Збрињавање напуштених животиња: Општина Власотинце, у складу са законом којим је уређена добробит животиња, обезбедила је прихватилиште за изгубљене и напуштене животиње и прописала процедуре за обављање послова хватања, збрињавања, ветеринарску негу и смештај напуштених и изгубљених животиња (паса и мачака) у прихватилиште¹⁹. Прихватилиште има површину од 400 m², и може да прими 100 животиња. Просечно се третира око 20-ак напуштених паса у току месеца. Евидентно је да већина паса ухваћених на улици нису пси луталице, већ су то напуштени пси (пси који су имали власнике али су их исти одбацили). Законска регулатива налаже да се после третмана у прихватилишту који траје две до три недеље ухваћени пси враћају на исту локацију на којој су и ухваћени. Изградња азила за напуштене животиње ће трајно решити збрињавање напуштених паса.

¹⁹ Одлука о начину обављања комуналне делатности зоохигијене на територији општине Власотинце ("Службени гласник града Лесковца" број 17/2017)

3.4.3 SWOT анализа - Урбани развој и заштита животне средине

Заштита животне средине подразумева скуп различитих поступака и мера који спречавају угрожавање животне средине с циљем очувања биолошке равнотеже. Ова област захтева посебну пажњу како на глобалном тако и на локалном нивоу с обзиром на озбиљне климатске промене које су захватиле планету, а одражавају се кроз глобално загревање које утиче како на становништво тако и на остале сфере живота. Приоритети у заштити животне средине су дугорочно управљање природним ресурсима, земљиштем, водом, пределима, са интегралним приступом у борби против загађивања и превенцији стварања отпада, редукцији потрошње енергије нарочито из необновљивих извора, унапређење управљања и развој ефикасних и чистих начина транспорта и производње. На основу анализе урбаног развоја и заштите животне средине општине, чланови радне групе за израду Плана Развоја идентификовали су снаге, слабости, могућности и претњи за наведену област, односно урадили су SWOT анализу.

Табела 22. SWOT анализа - Урбани развој и заштита животне средине

СНАГЕ

- Добро очувана природна средина са богатим биљним и животињским светом ;
- Богат шумски фонд (19046,43 ха, односно 61,84% територије општине је под шумом);
- Основна покривеност канализационом мрежом градског и руралног подручја;
- Постојање ресурса обновљивих извора енергије на територији општине;
- Постојање одређене планске документације и секторских локалних акционих планова;
- Програм енергетске ефикасности општине Власотинце;
- Потенцијали за коришћење обновљивих извора енергије (биомаса, велики број сунчаних дана, хидро-потенцијал);
- Речне воде I и II категорије
- Чиста пијаћа вода;

СЛАБОСТИ

- Нерационално коришћење свих видова енергије и зависност од фосилних горива;
- Нерационална потрошња огрева и скромна примена изолационих материјала током изградње објеката;
- Непостојање система за централизовану производњу и дистрибуцију топлотне енергије (топлана);
- Нерешено трајно водоснабдевање општине;
- Дотрајала и застарела постојећа водоводна мрежа;
- Недовољно развијена водоводна мрежа на целој територији општине;
- Недостатак пројектно техничке документације за развој комуналне инфраструктуре;
- Недовољни капацитет фабрике воде;
- Низак ниво еколошке свести;
- Постојање дивљих сметлишта;
- Енергетски не ефикасни објекти образовно-васпитних установа;
- Прекомерна експлоатација природних ресурса, поготову шума;
- Недовољан надзор над спровођењем прописа;
- Непостојање ефикасног система финансирања заштите животне средине;
- Непостојање претходне студије оправданости као и студије изводљивости и исплативости за реализацију пројеката заштите животне средине;
- Недостатак планских докумената;
- Изостанак централне трансфер станице на територији општине
- Недовољно испитан квалитет ваздуха;
- Непрописно спаљивање корова и отпада;
- Непостојање азила за прихват паса и мачака луталица;
- Опасност од појава поплава и клизишта и недовољно развијен и опремљен систем управљања ризицима у ванредним ситуацијама;

МОГУЋНОСТИ

- Израда планских докумената;
- Реконструкција водозавхвата на реци Власини и проширење капацитета фабрике воде;
- Изградња постројења за прераду отпадних вода;
- Изградња општинске депоније/трансфер станице;
- Елиминисање и санација дивљих депонија;
- Изградња топлане;
- Коришћење обновљивих извора енергије за јавно грејање (био маса, пелет);
- Увођење енергетске ефикасности на јавним зградама;
- Подстицање свести о значају обновљивих извора енергије;
- Рециклажа и едукација становништва о сакупљању и сортирању отпада;
- Заштита подручја изузетних одлика;
- Управљање отпадом;
- Доступност и употреба републичких и страних фондова за реализацију инфраструктурних инвестиција у области заштите животне средине;
- Сарадња између националних, регионалних и локалних актера у области управљања ризицима катастрофама;
- Изградња комуналне руралне инфраструктуре;
- Јавно приватно партнерство;

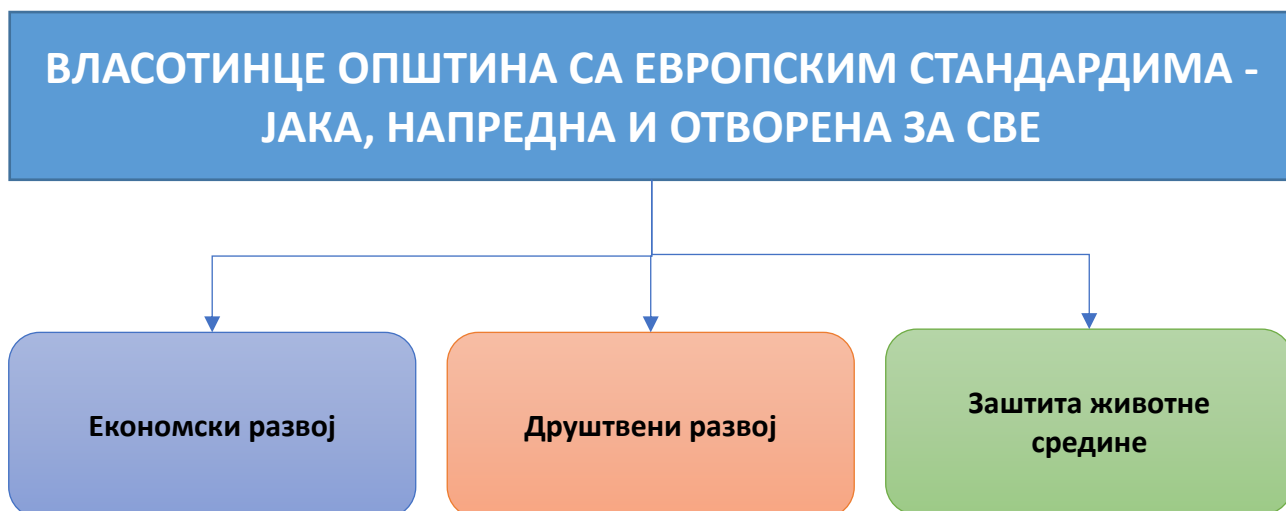
ПРЕТЊЕ

- Климатске промене и глобално загревање;
- Загађење воде, ваздуха и земљишта;
- Непланска сеча шума која отвара пут ерозији.
- Нерационално коришћење и претерана експлоатација природних ресурса;
- Непоштовање еколошких стандарда;
- Уништавање животне средине комуналним отпадом;
- Поплаве и клизишта;

4. ВИЗИЈА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

Развој као вишедимензионална категорија подразумева, повољно пословно окружење, изграђену инфраструктуру у складу са потребама, ефикасну и одговорну локалну администрацију, бригу о свим категоријама становништва, али и толерантно, стабилно друштво које негује и промовише различитост, сарадњу и разумевање. Територија Власотинца располаже потенцијалима који се могу одрживо користити и преточити у квалитетнији живот становништва, демографску обнову и већи степен економске развијености. Друштвено-економски развој општине Власотинце заснива се на смањењу економских и друштвених разлика које постоје у односу на национални ниво, а кроз територијално оријентисане интервенције које карактерише одржив и интегрисани приступ. Ове интервенције произилазе из потреба које су идентификоване у SWOT анализама и приказа тренутног стања за 3 основна елемента одрживог развоја 1.) економски развој, 2.) друштвени развој и 3.) заштита животне средине. Визија представља полазну тачку у дефинисању позитивне промене која се жели постићи у периоду спровођења Плана развоја. Визија представља полазну тачку у дефинисању позитивне промене која се жели постићи. Визија обезбеђује шири оквир за чије остваривање је потребан дужи временски период и она гласи: "Власотинце општина са европским стандардима - јака, напредна и отворена за све".

Илустрација 4. Визија општине Власотинце

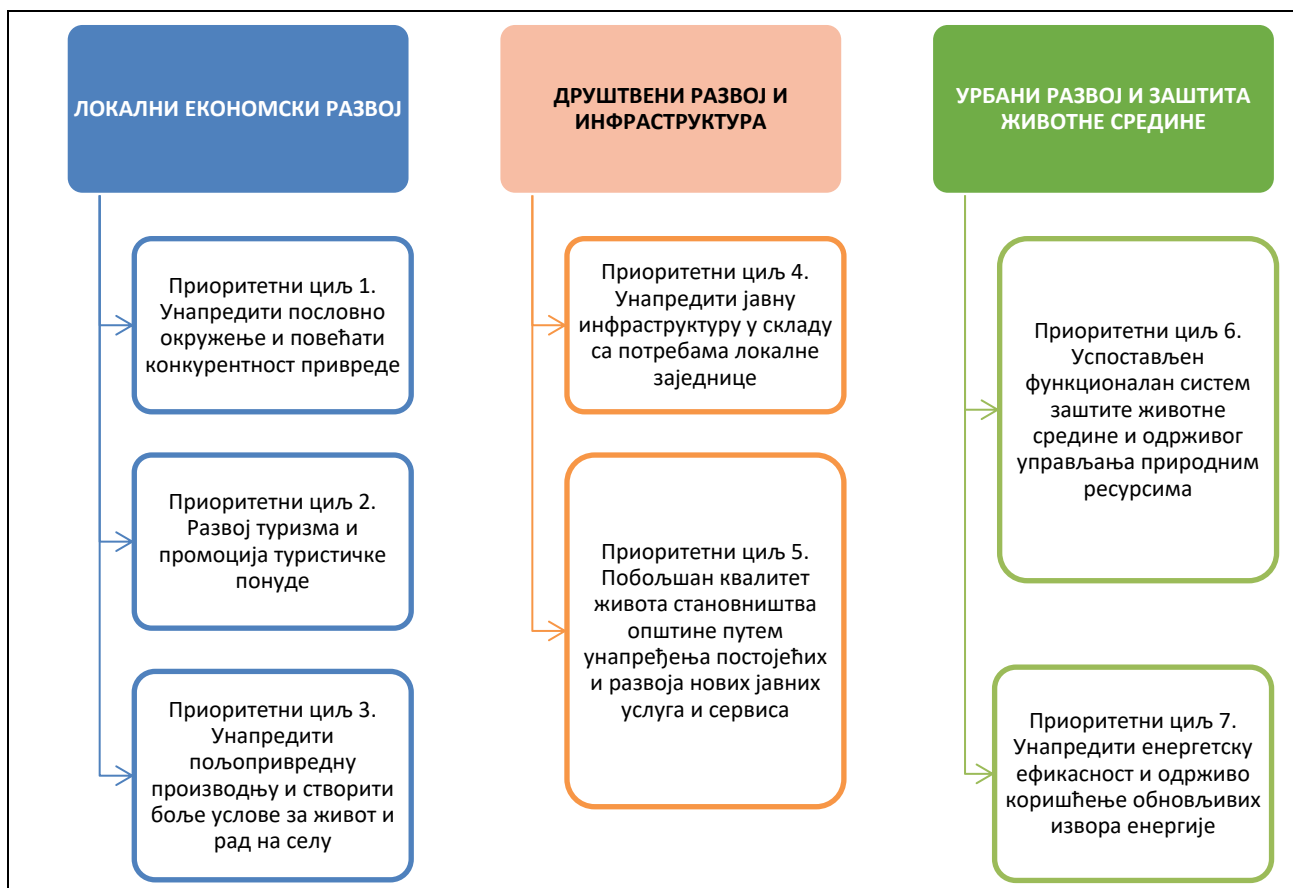

Визија је усмерена у правцу развоја вишег степена друштвене интеграције кроз обнову постојећих и изградњу нових капацитета, кроз институционално јачање и стварање услова за снажан привредни развој који ће довести до бољег друштвеног положаја свих грађана општине. Унапређење привреде кроз нове технологије и инвестиције, очување и унапређење пољопривредне производње и очување здраве животне средине су важни правци развоја којима општина тежи. Намера општине Власотинце је да у току реализације визије постане економски одржива, еколошки чиста, привредно и туристички развијена и инфраструктурно опремљена. Практично то значи да је општина Власотинце инфраструктурно и комунално опремљена заједница, богата зеленим, чистим и уређеним површинама, са очуваном и еколошки здравом животном средином и одговорним понашањем својих грађана према њој. Уједно то је модерна општина са добром здравственом и социјалном заштитом, која кроз едукацију и богате спортске и културне садржаје подједнако пружа подршку млађим и старијим генерацијама у развијању њихових духовних и материјалних вредности. Локална самоуправа на овом путу поштује принцип доброг менаџмента и ефикасне општинске администрације како би унапредила квалитет услуга и допринела побољшању квалитета живота заједнице. Дефинисана визија испуњава основне критеријуме, односно она је амбициозна и инспиративна, са једне стране, и мерљива и достижна са друге стране. Овако постављена визија се у великој мери разликује од визија других локалних самоуправа, чиме креира идентитет и диференцира заједницу у односу на окружење, а локалном становништву отвара могућност идентификације нових могућности за унапређење квалитета живота и повећања локални прихода.

5. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА

Планирање одрживог развоја је одраз систематског, координисаног, ефикасног и одговорног приступа развоју заједнице, који омогућује оптималну мобилизацију и валоризацију свих ресурса, уз пуно поштовање правног оквира, друштвено-економских кретања на локалном, националном и међународном нивоу, као и примену принципа доброг управљања. Приоритетни циљеви развоја засновани су на унапређењу квалитета живота грађана, подстицању убрзаног економског развоја, убрзавању и олакшавању системских промена кроз социјалне иновације, планском и рационалном коришћењу природних ресурса и простора, уз очување природног и културног наслеђа, обезбеђењу социјалног напретка и смањењу сиромаштва, пружању квалитетног образовања, здравствене заштите, социјалној и територијалној кохезији, сигурном друштву где се поштују права различитости и омогућују једнаке могућности за све. Општина Власотинце се профилише као одговоран и проактиван носилац одрживог развоја, и у складу са законским надлежностима, планира и реализује развојну политику, која кореспондира са националним активностима у процесу европских интеграција, и која притом уважава Циљеве Уједињених нација – Агенда 2030. У контексту одрживог развоја, општина Власотинце је дефинисала три развојна правца (локални економски развој, друштвени развој и инфраструктура и урбани развој и заштита животне средине) и седам (7) приоритетних циљева.

Илустрација 5. Општина Власотинце - Стабло циљева

Локални економски развој: Стварање повољног пословног амбијента који је погодан за инвеститоре генерисаће нова радна места и допринети бољем искоришћењу локалних ресурса у све три области економског развоја – индустрији, пољопривреди и туризму. У њему се усклађују два често међусобно супротстављена интереса, раст запослености и повећање конкурентности на новом концепту квалитетних радних места и веће додате вредности, као збира добити, интереса послодаваца и инвеститора, на једној страни и зарада запослених као важног интереса запослених са друге стране. Изазови локалног економског развоја су вишеструки и они се могу сажети у три приоритетна циља који су наставку елаборирани.

Приоритетни циљ 1. Унапредити пословно окружење и повећати конкурентност привреде

Основ привредне конкурентности су прилагођавање привредног развоја тржишним условима привређивања, повећање ефикасности и већа подршка предузетништву. Стварање атрактивне средине за домаћа и страна привредна улагања, представља основни изазов и интерес за општину Власотинце. Остварење овог циља допринеће промоцији развојно оријентисане политике која подржава продуктивне активности, стварање достојанствених послова, боље зараде, предузетништво, диверзификацију, технолошку надоградњу и иновативност и раст предузетничког сектора. Реализација овог циља пратиће се кроз следеће показатеље: Укупни национални подстицаји регионалног развоја за општину Власотинце повећани за 30% у односу на 2020.г. Просечна нето зарада на подручју општине Власотинце повећана за 12,5% у односу на 2020.г и достигла је ниво од 80% републичког просека. Повећан број привредних субјеката (активна привредна друштва и активни предузетници) на подручју општине Власотинце за 20% у односу на 2020.г. Укупна регистрована запосленост у општини Власотинце повећана за 20% у односу на 2020.г. Повећање раста извоза роба и услуга за 8% у односу на 2019.г.

Табела 23. Показатељи за приоритетни циљ 1.

Индикатор/Показатељи	Јединица мере	Полазна година	Полазна вредност	Циљна вредност (2029.г.)
Укупни подстицаји регионалног развоја	хиљада РСД	2020	202726	263544
Просечна нето зарада по запосленом у односу на републички просек (%)	%	2020	70	80
Број активних привредних субјеката	број	2020	1377	1652
Укупна регистрована запосленост	број	2020	8099	9719
Годишња стопа раста извоза	%	2019	22,1	24

Веза приоритетног циља са преговарачким поглављима ЕУ и циљевима одрживог развоја

Преговарачка поглавља ЕУ: Поглавље 20. Предузетништво и индустријска политика

Циљеви одрживог развоја:

Циљ 8 - Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све; Под циљ 8.2 Постизање виших нивоа економске продуктивности кроз диверсификацију, технолошку надоградњу и иновације, укључујући фокусирање на радно интензивне и високо профитабилне секторе; Под циљ 8.3 Промовисати развојно-орјентисане политике које подржавају развојне активности, креирање радних места, предузетништво, креативност и иновације и охрабрују формализацију и раст микро, малих и средњих предузећа, укључујући приступ финансијским услугама; Под циљ 8.5 До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности.

Приоритетни циљ 2. Развој туризма и промоција туристичке понуде

Развој туризма се базира на валоризацији природних и антропогених ресурса општине. Намера је да се општина позиционира као атрактивна туристичке дестинације, било да је реч о транзитном, културном, рекреативном, сеоском и осталим облицима туризма, уз стално унапређење туристичких садржаја и јачање капацитета за одржив развој туризма. Развој туризма је није могућ без постојања адекватне инфраструктуре и планско-урбанистичко дефинисаних и разрађених туристичких целина, како у урбаном тако и руралном подручју. Посебно је важно планско-урбанистичко дефинисање и инфраструктурно заокруживање посебних туристичких локалитета. Колико је са једне стране важно имати адекватну инфраструктуру и промовисати туристичке потенцијале, толико је важно и стално унапређивати туристичке капацитете и креирати разноврсне садржаје који се прилагођавају променљивим и захтевним потребама туристичког тржишта.

Локална самоуправа, у складу са законским надлежностима, реализује различите активности усмерене на побољшање амбијента за развој туризма кроз стратешко планирање, изградњу инфраструктуре, организацију манифестација и остале промотивне активности, али и спровођење једног дела административних поступака у вези рада туристичких и угоститељских објеката. Реализација овог циља пратиће се кроз следеће показатеље: Укупан годишњи број туриста у 2029. повећан за 40% у односу на 2019. Просечан број ноћења по туристи повећан за 40% у односу на 2019. Број категорисаних индивидуалних лежајева повећан за 14% у односу на 2019.

Табела 24. Показатељи за приоритетни циљ 2.

Индикатор/Показатељи	Јединица мере	Полазна година	Полазна вредност	Циљна вредност (2029.г.)
Укупан годишњи број туриста	број	2019	1461	2045
Просечан број ноћења туриста	број	2019	1,8	2,52
Број категорисаних индивидуалних лежајева	број	2021	86	100

Веза приоритетног циља са преговарачким поглављима ЕУ и циљевима одрживог развоја

Преговарачка поглавља ЕУ: Поглавље 11. Пољопривреда и рурални развој

Поглавље 26. Образовање и култура

Циљеви одрживог развоја: Циљ 8. Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све. Циљ 8.9. До 2030. године развити и имплементирати политике које промовишу одрживи туризам који креира послове и промовише локалну културу и производе.

Приоритетни циљ 3. Унапредити пољопривредну производњу и створити боље услове за живот и рад на селу

Општина Власотинце поседује природне ресурсе за развој пољопривреде обзиром да располаже релативно великим површинама земљишта које се могу обрађивати и користити за пољопривредну производњу. Пољопривреда, пре свега производња раног поврћа, традиционално виноградарство, воћарство и сточарство са пратећом агроиндустријом (млекара, кланице и пекаре) представља актуелну економску снагу општине. Укупни привредни изазови су утицали и на стање у пољопривредној производњи.

Табела 25. Показатељи за приоритетни циљ 3.

Индикатор/Показатељи	Јединица мере	Полазна година	Полазна вредност	Циљна вредност (2029.г.)
Учешће коришћеног пољопривредног земљишта у укупној површини расположивог пољопривредног земљишта	%	2018	72,91	75
Процент површина наводњаваног пољопривредног земљишта у односу на укупно коришћено пољопривредно земљиште	%	2012	1,8	2,5
Број регистрованих категорисаних смештајних јединица у руралним подручјима	број	2021		

Недостатак потребних финансијских средстава за покретање или унапређење пољопривредне производње, као и изражени процеси депопулације становништва руралних подручја негативно утичу и на укупни рурални развој. Постојећи пољопривредни произвођачи су поред недостатака потребних финансијских средстава, недовољне модернизације, примене нових знања, пракси, непостојања стандардизације, суочени и са изазовима пласмана пољопривредних производа. Неопходно је јачање процеса удруживања пољопривредника као и унапређење капацитета који ће обезбедити пласман произведених производа на тржиште под условима који подразумевају рентабилну пољопривредну производњу.

Посебно је важно креирање и примена мера подршке младима који желе да остану на селу и баве се пољопривредом, сеоским туризмом или неком другом привредном делатношћу. Посебно је важно унапредити инфраструктуру руралних подручја, имајући у виду трендове депопулације руралних средина, односно миграцију становништва. У руралним подручјима потребна је изградња недостајућих путева, недостајућих електроенергетских капацитета, комуналне инфраструктуре, као и објеката друштвене инфраструктуре. Инфраструктура је посебно важна у светлу смањивања развојних диспаратитета не само између региона, већ и између урбаног и руралног подручја. Развијена инфраструктура омогућава смањење депопулације села, ублажава негативне демографске трендове. Пуна валоризација потенцијала руралних средина ће значајно допринети социо-економском развоју општине, имајући у виду националне напоре на смањивању евидентних развојних диспаратитета и програме Европске уније за подстицање социјалне инклузије и руралног развоја. Реализација овог циља пратиће се кроз следеће показатеље: Учешће коришћеног пољопривредног земљишта у укупној површини расположивог пољопривредног земљишта повећано на 75% у 2029.г. Површине наводњаваног пољопривредног земљишта повећане за 40% . Повећан за 20% број регистрованих категорисаних смештајних јединица у приватним кућама и сеоским домаћинствима у руралном подручју општине.

Веза приоритетног циља са преговарачким поглављима ЕУ и циљевима одрживог развоја

Преговарачка поглавља ЕУ: Поглавље 11. Пољопривреда и рурални развој

Поглавље 12. Сигурност хране, ветеринарска и фитосанитарна политика

Циљеви одрживог развоја:

Циљ 2. Окончати глад, постићи безбедност хране и одрживост пољопривреде; Циљ 2.а. Повећати обим инвестиција у руралну инфраструктуру, пољопривредна истраживања и саветодавне услуге и развој технологије, са циљем побољшања продуктивности пољопривреде; Циљ 2.3. Удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране; Циљ 2.4. Осигурати одрживе системе производње хране и имплементирати флексибилне пољопривредне праксе које повећавају продуктивност и производњу, које помажу одржавање екосистема, јачају капацитете за прилагођавање климатским променама, екстремним временским условима, суши, поплавама и другим природним катастрофама, те које прогресивно унапређују квалитет земљишта.

Друштвени развој и инфраструктура: Брига о заједници обухвата, обезбеђивање квалитетне и ефикасне здравствене и социјалне заштите, модеран васпитно-образовни систем који прати промене и захтеве тржишта. Модерно друштво негује мултикултуралност, промовише толеранцију, недискриминацију, суживот различитих етничких, верских заједница, гарантује личне слободе и права, као и безбедност за све. У оваквом друштву, посебно место заузимају деца и млади, као ресурс и потенцијал боље будућности. Постојање адекватне инфраструктуре представља основ одрживог развоја сваке локалне заједнице. Основни правци деловања, обзиром на тренутно стање, биће плански и систематски приступ развоју инфраструктуре уз координисано деловање свих актера на локалу и пуну валоризацију постојећих ресурса, посебно коришћење предности које проистичу из географског положаја. На овај начин биће обезбеђени услови за стварање конкурентног амбијента и реализацију циљева развоја. У наредном периоду неопходно је унапредити инфраструктуру, у складу са прописима из области планирања и изградње, која, задовољава потребе грађана и у функцији је актуелних иницијатива за развој општине.

Приоритетни циљ 4. Унапредити јавну инфраструктуру у складу са потребама локалне заједнице

Друштвени и економски развој су међусобно условљене категорије јер нема друштвеног без економског развоја и то се посебно рефлектује кроз трендове у области социјалне политике, имајући у виду узрочно-последичне везе незапослености, ниских примања становништва са различитим социјалним давањима, односно бројем и структуром корисника различитих социјалних услуга. Развој квалитетне, поуздане, одрживе и отпорне инфраструктуре треба да прати и подржи економски развој и благостање локалне заједнице.

Постојање адекватне инфраструктуре представља основ одрживог развоја сваке локалне заједнице. Истовремено, приоритетни циљ 4. се односи и на јачање капацитета за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање и ефикасно коришћење природних и других ресурса. Интервенције у области јавне инфраструктуре имају за циљ изградњу, реконструкцију, адаптацију и модернизацију капацитета како у урбаном тако и у руралном подручју. Реализација овог циља пратиће се кроз следеће показатеље: Од укупне дужине путева у општини Власотинце (283,26 km), 50% путева су са савременим коловозом. Повећан за 5 % број домаћинстава која су покривена електро мрежом високе сигурности снабдевања. Капитални издаци за изградњу нових, или инвестиционо одржававање постојећих објеката, набавку опреме, машина земљишта достигли 20% у буџету општине

Табела 26. Показатељи за приоритетни циљ 4.

Индикатор/Показатељи	Јединица мере	Полазна година	Полазна вредност	Циљна вредност (2029.г.)
Дужина путева са савременим коловозом	km	2019	102,32	141,63
Покривеност насеља (% броја домаћинстава) електро мрежом високе сигурности снабдевања	%	2016	65	70
Капитални расходи, као % укупних расхода	%	2019	16,3	20

Веза приоритетног циља са преговарачким поглављима ЕУ и циљевима одрживог развоја

Преговарачка поглавља ЕУ: Поглавље 14. Транспорт
Поглавље 15. Енергетика

Циљеви одрживог развоја: Циљ 7: Осигурати приступ доступној, поуздан, одрживој и модерној енергији за све; Под циљ 7.1. До 2030. Обезбедити универзални приступ економски прихватљивим, поузданим и модерним енергетским услугама; Циљ 9.Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације; Под циљ 9.1.Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на економски прихватљивом и једнаком приступу за све; Циљ 11: Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим;

Приоритетни циљ 5 Побољшан квалитет живота становништва општине путем унапређења постојећих и развоја нових јавних услуга и сервиса

Друштвена инфраструктура је важна компонента друштвеног стандарда заједнице, а задовољавање јавних потреба у друштвеним делатностима једна је од основних надлежности локалне самоуправе. Општина Власотинце је препознала потребу развоја и улагања у област друштвених делатности како би унапредила квалитет живота свих својих грађана. Квалитет живота на територији општине поред материјалних економских одредница животног стандарда, подразумева и очувану животну средину, али и нематеријалне аспекте који чине живот, као што су слободно време, безбедност, културни ресурси, друштвени живот, физичко здравље, образовање, социјална и дечија заштита. Већина развојних потреба у овој области односи се на побољшање инфраструктуре за друштвени развој, као предуслова за побољшање услова рада и опремљености образовних, културних и спортских установа и институција, као и побољшање квалитета услуга у области здравства, социјалне и дечије заштите. Општина Власотинце годинама у континуитету улаже значајна средства у предшколско васпитање и основно образовање, социјалну и дечју заштиту, развој спорта и културе. Реализацијом овог циља кроз мере и пројекте додатно ће се унапредити ови аспекти живота у локалној заједници, али и уклонити кључне слабости које умањују квалитет живота у општини, како би се створили услови за живот који ће спречити одлазак младих и ојачати социјалну бригу усмерену на оне којима је помоћ најпотребнија, укључујући и рањиве групе становништва.

Реализација овог циља пратиће се кроз следеће показатеље: Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији задржан на ниво из 2020.г. Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији задржан на ниво из 2020.г. Број корисника услуге помоћ у кући за одрасла и старија лица повећан за 15,5% у односу на базну годину. Број доступних услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС повећан за 33.3% у односу на базну годину. Расходи за здравствену и социјалну заштиту корисника буџетских средстава по становнику увећани за 30% у односу на базну годину. Расходи из буџета ЈЛС за услуге социјалне заштите, као % укупних расхода ЈЛС увећани за 30% у односу на базну годину. Инвестиције у здравствену и социјалну заштиту повећане за 30% у односу на базну годину. Број деце у предшколском образовању која нису примљена због попуњености капацитета сведен на нулу. Остварена нето стопа обухвата основним образовањем изнад републичког просека (93,5%). Повећана стопа завршавања основне школе у односу на базну годину. Редукована стопа одустајања од школовања у средњем образовању у односу на базну годину. Инвестиције у образовање повећане за 30% у односу на базну годину.

Табела 27. Показатељи за приоритетни циљ 5.

Индикатор/Показатељи	Јединица мере	Полазна година	Полазна вредност	Циљна вредност (2029.г.)
Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији	%	2020	11,1	11,1
Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији	%	2020	5,9	6,0
Број корисника услуге помоћ у кући за одрасла и старија лица	Број	2018	93	110
Број доступних услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС	Број	2018	4	6
Расходи за здравствену и социјалну заштиту корисника буџетских средстава по становнику	РСД	2019	15395	20014
Расходи из буџета ЈЛС за услуге социјалне заштите, као % укупних расхода ЈЛС	%	2018	1,7	2
Остварене инвестиције у здравствену и социјалну заштиту	хиљада РСД	2019	4599	5979
Број деце у предшколском образовању која нису примљена због попуњености капацитета	Број	2020	96	0,0
Нето стопа обухвата основним образовањем	%	2020	92,8	94,0
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	%	2019	0,5	0,3
Расходи за образовање корисника буџетских средстава по становнику	РСД	2019	18645	22374
Остварене инвестиције у образовање	хиљадама РСД	2019	10179	13233

Веза приоритетног циља са преговарачким поглављима ЕУ и циљевима одрживог развоја

Преговарачка поглавља ЕУ: Поглавље 19. Социјална политика и запошљавање
Поглавље 26. образовање и култура

Циљеви одрживог развоја: Циљ 3. Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација; Циљ 4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све; Под циљ 4.а Изградити и побољшати образовне установе које су прилагођене деци, особама са инвалидитетом и припадницима различитог пола, као и обезбедити безбедно, ненасилно и делотворно окружење за учење за све; Циљ 5. Постићи родну равноправност и оснаживати све жене и девојчице; Циљ 8: Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Под циљ 8.5. Достићи пуну и продуктивну запосленост и обезбедити достојанствене послове за све жене и мушкарце, обухватајући младе људе и особе са инвалидитетом, као и равноправне зараде за рад једнаке вредности. Под циљ 8.6. Одрживо смањивати учешће младих који нису запослени, нити су у процесу образовања или обука за запослење. Циљ 16. Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи

развој, обезбедити приступ правди за све, и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима.

Урбани развој и заштита животне средине: Ефикасан развој општине Власотинце, заснован на одрживом развоју природних и антропогених ресурса треба да допринесе укупном напретку и стабилности региона. У области животне средине приоритетни циљеви се односе на спречавање и смањење загађења, очување природних ресурса кроз функционални систем заштите животне средине, имајући у виду да је одрживо управљање животном средином основа за квалитетно функционисање и одрживи развој општине. Унапређење ефикасности и ефикасности развојног планирања је континуиран процес, подложен сталним унапређењима, посебно у светлу неопходности доследне примене легислативе која уређује ову област, али и потребе даљег јачања институционалних капацитета на локалном нивоу. У руралним подручјима неопходно је повећавање обухвата сеоских домаћинстава системом водоснабдевања и изградња канализације као и регулисање одношења чврстог отпада. Изградња трансфер станице је регионални и капитални пројекат, који ће омогућити управљање отпадом на одржив и ефикасан начин и омогућити сакупљање, одвођење и третман/рециклажу отпада са територије општине у складу стандардима. Поред поменутих инфраструктурних интервенција, техничке модернизације и јачања капацитета, веома је важно својеврсно мењање перцепције јавности о животној средини, јер се отпад генерише у локалној заједници, а пут одлагања и третмана отпада условно полази од сваког појединца. Како технички основ за инфраструктурне интервенције представља израда планске и техничке документације за ефикасно планирање и реализацију инфраструктурних пројеката, изградња и унапређење система за управљање ризицима и ванредним ситуацијама је у функцији сталне заштите људи и имовине, биљног и животињског света, и као таква подразумева инфраструктурне захвате, модернизацију опреме, јачање људских капацитета, унапређење институционалних модела, доследну примену прописа. Веће коришћење обновљивих извора енергије, енергетска ефикасност нису само у функцији смањивања трошкова већ су неизоставна претпоставка заштите животне средине и одрживог развоја. У светлу ограничености ресурса, али и чињенице да је девастација животне средине директна претња здрављу људи и опстанку друштва у целини, неопходно је унапређење система одрживог управљања животном средином.

Приоритетни циљ 6. Успостављен функционалан систем заштите животне средине и одрживог управљања природним ресурсима

Заштита природе и животне средине је постала интегрална делатност којом се коришћење природних добара усклађује са одрживим развојем. Заштита животне средине и управљање енергијом заснивају се на потреби очувања свих елемената животне средине (вода, ваздух, земљиште, природа, биљни и животињски свет) који представљају основни ресурс одрживог развоја. Одрживо управљање животном средином је основа за квалитетно функционисање и одрживи развој општине Власотинце. Како би остварила овај циљ, општина Власотинце настоји да унапреди квалитет свих елемената животне средине кроз подстицање заштите и очувања природних ресурса, изградњу адекватне техничке инфраструктуре, рационално коришћење енергије и бриге за климатске промене. Због тога намерава да примени одрживо урбанистичко планирање и развој савремене комуналне инфраструктуре. Комунална инфраструктура представља један од кључних сегмената развоја. Неопходност су активности на изградњи, унапређењу и проширењу комуналне инфраструктуре, која се пре свега односи на унапређен квалитет водоснабдевања, канализационе мреже, одвођења отпадних вода, одбране од поплава и јавне хигијене. Обзиром да се општина између осталог усмерава ка туризму и развоју пољопривреде, заштита животне средине је један од важнијих елемената стратешког фокусирања. Функционални систем заштите животне средине и одрживог управљања природним ресурсима биће усмерен на одговорно управљање ризицима по животну средину у циљу систематске заштите становништва и животне средине. У области животне средине дефинисан је приоритетни циљ који се односи на спречавање и смањење загађења, очување природних ресурса кроз функционални систем заштите животне средине, имајући у виду да је одрживо управљање животном средином основа за квалитетно функционисање и одрживи развој општине. Паралелно са инфраструктурним интервенцијама веома је значајно наставити са активностима на јачању свести

локалне заједнице о заштити животне средине и уштеди енергије. У планском периоду треба усмерити подстицаје ка оним иницијативама и инвестицијама које за резултат имају уштеду енергије и унапређење енергетске ефикасности.

Реализација овог циља пратиће се кроз следеће показатеље: Повећан број донетих планских докумената. Повећан број усвојених планских докумената из области заштите животне средине. Повећана годишња издвајања у буџету ЈЛС за заштиту животне средине, енергетску ефикасност, обновљиве извори енергије и комуналне делатности за 22% у односу на базну годину. Број прикључака повећан за 10% у односу на базну годину. Дужина водоводне мреже повећана за 10% у односу на базну годину. Дужина канализационе мреже повећана за 10% у односу на базну годину. 80% укупног броја домаћинстава прикључени на водоводну мрежу. 60% укупног броја домаћинстава прикључени на канализациону мрежу. Процент пречишћених отпадних вода повећан за 20% у односу на базну годину. Повећан проценат становништва покривеног услугом прикупљања комуналног отпада за 10%. Број дивљих сметлишта трајно смањен за 20%.

Табела 28. Показатељи за приоритетни циљ 6.

Индикатор/Показатељи	Јединица мере	Полазна година	Полазна вредност	Циљна вредност (2029.г.)
Покривеност ЈЛС планском документацијом	број	2021	5	10
Број усвојених докумената у области заштите животне средине	број	2021	4	6
Годишња издвајања у буџету ЈЛС за заштиту животне средине, енергетску ефикасност, обновљиве извори енергије и комуналне делатности у односу на укупан буџет	%	2020	19,52	25
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу	Број	2020	7022	7724
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу	Број	2020	4876	5364
Дужина водоводне мреже	km	2020	116	128
Дужина канализационе мреже	km	2020	88	97
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу, као % укупног броја домаћинстава	%	2019	75,7	80
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу, као % укупног броја домаћинстава	%	2019	53,6	60
Процент пречишћених отпадних вода од укупне количине испуштених отпадних вода	%	2018	64,41	77
Процент становништва покривеног услугом прикупљања комуналног отпада	%	2021	50	60
Број дивљих сметлишта	број	2021	134	110

Веза приоритетног циља са преговарачким поглављима ЕУ и циљевима одрживог развоја

Преговарачка поглавља ЕУ:
Циљеви одрживог развоја:

Поглавље 27. Животна средина и климатске промене
Циљ 6. Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитацијама за све; Под циљ 6.2 До 2030. постићи адекватан и једнак приступ санитарним и хигијенским условима за све, као и окончање праксе обављања дефекације на отвореном, уз обраћање посебне пажње на потребе жена и девојчица, односно оних у стањима рањивости; Под циљ 6.3 До 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати одлагање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материја, преполовити удео непречишћених отпадних вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу; Под циљ 6.6 До краја 2030. заштитити и обновити екосистеме повезане са водом, укључујући планине, шуме, плавна земљишта, реке, издане и језера. Циљ 15. Заштитити, обнављати и промовисати одрживо коришћење копнених екосистема, одрживо управљати шумама, борити се против дезертификације, зауставити и преокренути процес деградације земљишта и зауставити губитак биодиверзитета.

Приоритетни циљ 7. Унапредити енергетску ефикасност и одрживо коришћење обновљивих извора енергије

Постојање адекватног система енергетског менаџмента, као и система за одрживо управљање животном средином представља основ одрживог развоја сваке локалне заједнице. У планским актима донетим од стране општине, а који су везани за енергетску ефикасност, као приоритети наводе се стимулисање пројеката везаних за коришћење обновљивих извора енергије и пројеката везаних за побољшање енергетске ефикасности. Као континуална активност наводи се унапређење енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије у објектима јавне намене (изолација простора који се греје, замена дотрајале столарије, уградња мерних и регулационих уређаја за потрошњу енергије, коришћење соларних панела и топлотних пумпи и др.). Поред тога, неопходно је у наредном периоду радити на јачању свести становништва о значају унапређења енергетске ефикасности, користима од енергетске ефикасности за све и значају очувања животне средине кроз рационално коришћење енергије. Реализација овог циља пратиће се кроз следеће показатеље: Применом мера енергетске ефикасности постигнуте уштеде у емисији CO₂ од 561,6 т/годишње. Постигнуто смањење емисије CO₂ са 991 т/годишње на 429,4 т/годишње услед редукције губитака топлоте на јавним зградама које су надлежности локалне самоуправе.

Табела 29. Показатељи за приоритетни циљ 7.

Индикатор/Показатељи	Јединица мере	Полазна година	Полазна вредност	Циљна вредност (2029.г.)
Емисија угљен-диоксида (CO ₂) као последица загревања и одржавања топлоте у јавним зградама	CO ₂ [t]	2019	991	429,4

Веза приоритетног циља са преговарачким поглављима ЕУ и циљевима одрживог развоја

Преговарачка поглавља ЕУ: Поглавље 27. Животна средина и климатске промене
 Циљеви одрживог развоја: Циљ 7. Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све; Под циљ 7.2. До 2030. значајно повећати удео обновљиве енергије у глобалном енергетском миксу; Под циљ 7.2. До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.

6. ПРЕГЛЕД И ОПИС МЕРА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА РАЗВОЈА

Постизање приоритетних циљева подразумева партнерство јавног и приватног сектора, цивилног друштва и свих рађана општине Власотинце како би се садашњим али и будућим генерацијама обезбедило боље животно окружење. За сваки приоритетни циљ дефинисане су и мере кроз које ће бити реализовани.

Илустрација 6. Општина Власотинце -Приоритетни циљеви и мере развоја

Мере за остварење приоритетног циља: 1.

Мера: 1.1. Унапређење привредног и инвестиционог амбијента и развој економске инфраструктуре

Образложење: Економски развој је један од приоритета развоја општине Власотинце. Креирање здравог привредног и инвестиционог амбијента је неопходно за привлачење инвестиција. Овом мером се жели унапредити пословно окружење за развој малог и средњег предузетништва и привлачење инвестиција кроз развој и унапређење пословне инфраструктуре у складу са потребама привреде али и очување имиџа општине као сигурног места за инвестиције и пословање. Реализацијом ове мере обезбеђује се повољнији амбијент за повећавање броја предузећа у локалној привреди. Развојем економске инфраструктуре подстиче унапређује се њена конкурентност и стварају се могућности за отварање додатних, допунских и пратећих делатности и чиме се подиже укупна вредност рада. Стварање повољног пословног амбијента који је погодан за инвеститоре генерисаће нова радна места и допринети бољем искоришћењу локалних ресурса.

Активности за спровођење мере:

- **Израда пројектно-техничке документације за изградњу пословне инфраструктуре.**
- Изградња пословне инфраструктуре и инфраструктурно опремање индустријске зоне "Слатина" (II фаза).

Веза са програмом буџета: Становање, урбанизам и просторно планирање
Локални економски развој
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 1.2. Подршка развоју и промоцији иновација и предузетништва

Образложење: За подстицање даљег развоја локалне привреде, а тиме и раста запослености, важно је створити услове за развој предузетништва, промовисати предузетничку културу, указати на могућности покретања предузетништва младих, подстаћи коришћење нових технологија, иновација и знања, као и осигурати већу информисаност и стручну подршку у сврху интензивнијег коришћења фондова за финансирање предузетника. Развој предузетништва утемељених на знању, иновацијама и примени нових технологија је будућност МСПП сектора. Путем ове мере жели допринети развоју предузетничке културе и отварању предузећа заснованих на знању, иновацијама и новим технологијама. Мера се односи на односи на оснаживање жена и младих за одрживо и иновативно покретање предузетничких иницијатива. Мера подразумева подршку, потенцијалним и актуелним МСПП у виду пружању потребних информација о могућностима унапређења пословања и приступу финансирања.

Активности за спровођење мере:

- Формирање база података МСПП и подршка изради сајтова и интернет продаји МСПП.
- Економско оснаживање жена и њихових удружења и задруга.
- Подршка само запошљавању и отварању нових радних места (едукације, обуке, израде бизнис планова).
- Подршка постојећим и новооснованим удружењима привредника и предузетника.

Веза са програмом буџета: Локални економски развој
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 1.3. Континуирана промоција развојних потенцијала

Образложење: Мера се односи на промоцију развојних потенцијала у циљу привлачења нових инвестиција уз стално унапређење потенцијала и континуирано представљање заинтересованим инвеститорима како би се ојачало привредно окружење, оснажила економија и смањио број незапослених чиме би се смањило иселјавање становништва и депопулација.

Активности за спровођење мере:

- Израда мултимедијалних промотивних садржаја за промоцију општине и општинских инвестиционих потенцијала.
- Израда промотивног материјала за промоцију општине.
- Наступ општине, привредника и предузетника на домаћим и међународним сајмовима, упознавање са домаћим и страним примерима добре праксе.

Веза са програмом буџета: Локални економски развој
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 1.4. Јачање институционалних капацитета, примена принципа доброг управљања, унапређење међу секторске и међународне сарадње

Образложење: Мера се односи на јачање институционалне способности за преузимање обавеза у процесима доброг управљања локалном самоуправом уз рад на успостављању и јачању међу секторске и међународне сарадње. Ова мера подразумева јачање капацитета локалне самоуправе, њених институција и јавних предузећа да одговоре захтевима за стварање бољег пословног амбијента, да одговоре захтевима заједнице у оквиру својих надлежности али и јачање капацитета за унапређење међусобних односа као и међународне сарадње.

Активности за спровођење мере:

- Сертификација општине за повољно пословно окружење.
- Јачање капацитета и развој нових услуга КЛЕР-а за подршку развоју МСП и инвеститорима.
- Припрема и организација тренинга и обука за запослене у општинској управи и јавним предузећима и установама о припреми и спровођењу ЕУ програма и пројеката.
- Прекогранична сарадња.

Веза са програмом буџета: Локални економски развој
Опште услуге локалне самоуправе
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мере за остварење приоритетног циља 2.

Мера: 2.1. Развој постојеће и изградња нове туристичке инфра/супраструктуре и уређење и опремање туристичких објеката и локација

Образложење: Туризам је једно од развојних опредељења општине Власотинце а како би постао и развојни ресурс неопходна су улагања у туристичку инфраструктуру. Развој туризма захтева да се постојећи туристички производи унапреде и прилагоде савременим трендовима и потражњи у туризму. Мера се односи на изградњу туристичке инфраструктуре као предуслова за развој туризма и подстицај развоја предузетништва у области туризма.

Општина је дефинисала туристичке потенцијале и у наредном периоду треба радити на њиховом развоју и стварању предуслова за развој а један од њих је развој приступних путева и туристичке сигнализације.

Активности за спровођење мере:

- Израда планова детаљне регулације за туристичке локалитете.
- Израда пројектно техничке документације за изградњу туристичке инфраструктуре и супраструктуре.
- Постављање туристичке сигнализације општине Власотинце.
- Изградња путева и туристичке инфраструктуре до туристичких локација/атракција.

Веза са програмом буџета: Развој туризма

Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.

Одговорна страна: Општина Власотинце и Туристичка организација општине Власотинце

Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 2.2. Унапређење туристичке понуде и увођење нових туристичких производа у туристичку понуду

Образложење: Мера има за циљ развијање већ постојећих али и дефинисање нових туристичких производа. Туристички производ представља пакета услуга, активности, и догађаја које задовољавају очекивања посетиоца. Као такав захтева синергију различитих актера у туризму и њихову координацију како би производ био прихватљив за већи број конзумента. Дефинисани туристички потенцијали кроз ову меру могу се трансформисати у туристички производ и као такав бити део нове туристичке понуде општине. Власотинце је дестинација погодна за кратке посете, тако да акценат треба ставити на развој програма и тура погодних за викенд туризам, засноване на аутентичном природно, културно и историјском наслеђу и вину. Развој људских ресурса и капацитета за ефикасно управљање, контролу и промоцију, важна су компонента развоја туристичког производа. Потребно је усмерити снаге на стварање услова за категоризацију смештајних објеката.

Активности за спровођење мере:

- Подршка организацији традиционалних и нових манифестација у циљу унапређења туристичке понуде општине.
- Развој туристичког производа "Власотиначки викенд".
- Развој ланаца вредности у туризму.

Веза са програмом буџета: Развој туризма

Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.

Одговорна страна: Туристичка организација општине Власотинце

Период реализације: 2022-2029.г.

Мера: 2.3. Промоција туристичке понуде и едукација актера у туризму

Образложење: Путовања и туризам су један од највећих светских сектора који покрећу друштвено-економски развој и отварање нових радних места. Туризам генерише 9,5% БДП-а и остварује 11,20% укупне запослености у Европској унији. Путем директних, индиректних и индуктованих ефеката у економији, туризам ствара радна места, посебно за младе и жене. Промоција туристичке дестинације представља један од веома битних инструмената маркетинга у туризму. Како би се унапредила туристичка понуда неопходна је едукација туристичких актера у циљу прихватања и усвајања потребних знања за што бољи приступ посетиоцима који би дестинацију препоручили и уврстили је у свој план путовања.

Активности за спровођење мере:

- Промоција туристичких потенцијала општине.
- Припрема и штампање туристичких публикација о туристичким потенцијалима општине .
- Едукација предузетника и носиоца пољопривредних газдинстава о могућностима диверсификације руралне економије кроз развој сеоског туризма.
- Организовање специјалистичких обука и тренинга за носиоце развоја туризма (управљање пројектима, пројектно финансирање, категоризација, стандардизација услуга, енергетска ефикасност...).

Веза са програмом буџета: Развој туризма
 Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
 Екстерни: Буџет РС и донатори.
 Одговорна страна: Туристичка организација општине Власотинце
 Период реализације: 2022-2029.г.

Мере за остварење приоритетног циља 3.

Мера 3.1: Подршка унапређење конкурентности пољопривредних газдинстава путем развоја организованог система пласмана пољопривредних производа.

Образложење: Постојање плодног земљишта, близине водо токова и традиција у повртарској и виноградарској производњи су добри предуслови за развој пољопривреде. Овом мером се жели подстаћи развој пољопривреде кроз, подршку пласману пољопривредних производа. Реализацијом ове мере омогућила би се продаја пољопривредних производа на савремен начин уз поштовање санитарних прописа и омогућавање пољопривредним произвођачима сигурног места за продају на локалном нивоу. С друге стране систематизовао би се откуп воћа и шумских плодова изградњом откупне станице. Намера је да се на овај начин повећа производња повртарских производа омогућавањем сигурне продаје а с друге стране пласман воћа формирањем откупне станице.

Активности за спровођење мере:

- Израда пројектно-техничке документације за модернизацију пијаце и изградњу откупне станице.
- Модернизација пијаце у Власотинцу.
- Подстицај за формирање откупне станице за воће.

Веза са програмом буџета: Пољопривреда и рурални развој
 Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
 Екстерни: Буџет РС и донатори.
 Одговорна страна: Општина Власотинце и ЈКП Комуналац Власотинце
 Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 3.2: Информисање и едукација пољопривредних произвођача

Образложење: Пољопривредна газдинства у општини су веома уситњена, недовољно опремљена и пољопривредом се баве на традиционалан начин. Иако је хидролошки положај општине изузетно повољан наводњава се само 1,8% коришћеног пољопривредног земљишта. Пољопривреда је сектор који зависи од знања и нових технологија. Ова мера је усмерена на повећање нивоа стручног знања и вештина сеоског становништва. У оквиру ње ће се континуирано радити на информисању пољопривредних газдинстава о доступним финансијским средствима и условима и начинима конкурисања за њих и актуелним уредбама Владе РС из области пољопривреде. Поред едукације, спроводиће се и друге информативне активности као што су учешће/посете сајмовима, изложбама, манифестацијама, организовање студијских путовања и др. Предвиђена мера ће бити финансирана из општинског буџета, али и из донација од стране републичких органа и кроз програме и пројекте међународне, регионалне и прекограничне сарадње (ЕУ, билатерални донатори, међународне организације, итд.).

Активности за спровођење мере:

- Развој и промоција руралних производа Власотинца укључујући анимацију и едукацију носилаца (пилот пројекат у једној месној заједници).
- Информисање и едукација пољопривредних произвођача.
- Развој мреже демонстративних пољопривредних газдинстава (мрежа примера добре праксе).
- Израда web и мобилне апликације за редовно информисање пољопривредних произвођача путем е-маил, СМС, итд.
- Израда Програма развоја пољопривреде.
- Посете пољопривредним сајмовима и манифестацијама.
- Израда пројектно-техничке документације за наводњавање пољопривредног земљишта.
- Јачање капацитета локалне администрације у делу преузетих надлежности у области пољопривреде.

Веза са програмом буџета: Пољопривреда и рурални развој

Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.

Одговорна страна: Општина Власотинце

Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 3.3: Унапређење и развој руралне инфраструктуре

Образложење: Основни инфраструктурни изазови са којима се свакодневно суочавају пољопривредни произвођачи и становници руралног подручја, између осталог обухватају недостатак или лош квалитет путева, водоводне и канализационе мреже као и телекомуникационих система. Мера је усмерена је на побољшање услова живота и рада у руралним подручјима. Обухвата инвестиције у израду, унапређење или проширење свих типова инфраструктуре.

Активности за спровођење мере:

- Израда пројектно-техничке документације за развој реконструкцију, модернизацију инфраструктуре у сеоским насељима.
- Израда Програма развоја пољопривреде.
- Уређење атарских путева у месним заједницама.
- Унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга.

Веза са програмом буџета: Пољопривреда и рурални развој
Комуналне делатности
Заштита животне средине

Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.

Одговорна страна: Општина Власотинце

Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 3.4: Подршка удруживању пољопривредника и диверсификација руралне економије

Образложење: Постојећи пољопривредни произвођачи су поред недостатака потребних финансијских средстава, недовољне модернизације, примене нових знања, пракси, непостојања стандардизације, суочени и са изазовима пласмана пољопривредних производа. Неопходно је јачање процеса удруживања пољопривредника као и унапређење капацитета који ће обезбедити пласман произведених производа на тржиште под условима који подразумевају рентабилну пољопривредну производњу. Овом мером подржава се удруживање пољопривредних произвођача, како би имали већу снагу да утичу на укупне услове пословања (нпр. откупне цене и како би могли заједнички да наступају на тржиштима и пред већим пословним системима. Мера обухвата подршку процесима развоја различитих модела удруживања (удружења, пољопривредне задруге, кластери). Мера

укључује и активности усмерене на диверсификацију руралне економије кроз подршку развоју и унапређењу руралне привредне структуре у корист индустријских и услужних делатности као пољопривреде тако и целокупне привреде.

Активности за спровођење мере:

- Програм за подизање конкурентности пољопривреде – подизање капацитета, специјализацију пољопривредних произвођача, бољи пласман производа и удруживање у општини Власотинце.
- Подршка диверсификације руралне економије путем едукације и примене различитих модела удруживања.

Веза са програмом буџета: Пољопривреда и рурални развој

Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.

Одговорна страна: Општина Власотинце

Период реализације: 2022-2029.г.

Мере за остварење приоритетног циља 4.

Мера 4.1. Реконструкција, модернизација и изградња савремене саобраћане инфраструктуре

Образложење: Инфраструктура је једна од основних претпоставки одрживог развоја. Стање путева на појединим деоницама није задовољавајуће, како у погледу стања коловозне површине, тако и у погледу осталих елемената пута који угрожавају безбедно одвијање саобраћаја прописаним брзинама. Неопходна је реконструкција, модернизација и изградња савремене саобраћане инфраструктуре у градском насељу али и у руралним насељима општине Власотинце. Обезбеђењем савремене саобраћајне инфраструктуре повећава се безбедност учесника у саобраћају, одрживост и доступност транспорта кроз одржавање квалитетне путне мреже и адекватне саобраћајне сигнализације. За све планиране активности на реконструкцији и изградњи неопходан је израда пројектно-техничке документације.

Активности за спровођење мере:

- Израда пројектно-техничке документације за реконструкцију, модернизацију и изградњу савремене саобраћане инфраструктуре у градском насељу и руралним насељима општине Власотинце.
- Активирање, реконструкција и изградња локалних путева
- Реконструкција и изградња улица у сеоским месним заједницама
- Реконструкција и изградња улица у градском насељу Власотинцу
- Изградња саобраћајнице око Власотинца, са мостом преко Власине, северна варијанта – студије: припремна фаза (документација)
- Изградња и реконструкција мостова у месним заједницама
- Изградња паркинг простора у улици Николе Тесле поред Власине
- Асфалтирање вашарског платоа

Веза са програмом буџета: Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура

Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.

Одговорна страна: Општина Власотинце и ЈКП Комуналац Власотинце

Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 4.2. Модернизација и јачање енергетске инфраструктуре

Образложење: Постојећи електроенергетски објекти задовољавају садашње потребе потрошача уз недовољну сигурност напајања потрошача и незадовољавајући квалитет испоручене електричне енергије.

Иако је читава површина општине покривена електро-енергетском мрежом, акутни проблем представља нисконапонска мрежа, због велике дужине и недовољног броја трафо станица, пре свега у сеоским насељима општине. Изградњом нових далековаода, повећањем броја трафо станица и затварањем енергетских прстенова, обезбедило би се безбедно и стабилно напајање електричном енергијом свих потрошача.

Активности за спровођење мере:

- Изградња нових трафо станица
- Изградња и реконструкција ниско-напонске мреже у Власотинцу

Веза са програмом буџета: Комуналне делатности
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце и ЕПС
Период реализације: 2022-2029.г.

Мере за остварење приоритетног циља 5

Мера 5.1. Инклузивно и квалитетно образовање и целоживотно учење

Образложење: Овом мером се жели повећати улагање и унапредити инфраструктура и механизми за образовање и стручно оспособљавање, стицање вештина и цело-животно учење ради веће запошљивости локалног становништва и креирања радне снаге у складу са потребама тржишта рада и у циљу развоја предузетништва и иновација. Овом мером обухваћено је основно и средње образовање, а њеним спровођењем се жели остварити потпун обухват деце основним образовањем и повећање обухвата средњошколског образовања. Реализацијом активности у оквиру ове мере треба остварити унапређење квалитета основног и средњег образовања, обезбеђење прописаних услова за васпитно-образовни рад са децом, као и прилагођавање образовања потребама привреде.

Активности за спровођење мере:

- Подршка инклузији осетљивих група.
- Подршка иновацијама и омладинском предузетништву.

Веза са програмом буџета: Предшколско образовање и васпитање; Основно образовање и васпитање; Средње образовање и васпитање
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце, Центар за социјални рад, Техничка школа Власотинце.
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 5.2. Проширење капацитета за предшколско васпитање и образовање и унапређење услуге дневног боравка за децу

Образложење: Развој инфраструктуре је полазна основа развоја свих области друштвеног деловања било да се односи на развој привреде или развој образовања и спорта. Мера подразумева пре свега инфраструктурно опремање и модернизацију предшколских објеката на нивоу целе општине. У наведеном периоду предвиђена је реконструкција и доградња вртића и предшколских објеката као и додатно опремање објеката наставним средствима, намештајем и другом потребном опремом. Унапређење ових објеката има за циљ побољшање пружања услуге образовања. Уз обезбеђење адекватних услова за реализацију васпитно-образовног рада са децом, унапређење квалитета предшколског образовања и васпитања и унапређења доступности за сву децу, створиће се боља основа за даљи развој детета што у крајњој инстанци унапређује квалитет живота становништва општине.

Активности за спровођење мере:

- Реконструкција и доградња вртића "Колибри";
- Унапређење услуге дневног боравка за децу (проширење капацитета, сала за напредне програме услуга...).

Веза са програмом буџета: Предшколско образовање и васпитање
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце и ПУ "Милка Диманић"
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 5.3. Подршка програмима неформалног образовања и другим облицима ваннаставних активности

Образложење: Промена привредне структуре је дуготрајан процес, неодвојив од модернизације, унапређења формалног и неформалног образовања као и неопходног профилисања кадрова за рад у областима заснованим на знању и новим технологијама. Посебан сегмент представљају програми неформалног образовања, са акцентом на образовање одраслих и укупни развој радне снаге. У последње време интерес за разне процесе учења који се одвијају ван формалних образовних установа је значајно порастао. Мера подразумева формалну подршку оваквим видовима образовања јер су се показали као неопходни за подршку приведи као услови за ново запошљавање и сами запошљавање.

Активности за спровођење мере:

- Подршка програмима преквалификације и доквалификације радника у складу са захтевима инвеститора.

Веза са програмом буџета: Социјална и дечја заштита
Развој спорта и омладине
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце и Национална служба за запошљавање
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 5.4. Изградња и опремање нових терена и физкултурних сала у школама

Образложење: Школски спорт представља незаобилазну карику у промоцији активног начина живота, развоју спорта и врхунских спортских резултата. У оквиру школског спорта, школе имају централну улогу. Потребно је обезбедити да се настава физичког васпитања у потпуности реализује по усвојеним плановима и програмима. Мера подразумева активности на изградњи, реконструкцији и опремању спортских терена у оквиру школских објеката у циљу стварања услова за омогућавање деци школског узраста да се баве школским и ван школским спортским активностима.

Активности за спровођење мере:

- Реконструкција физкултурне сале "Партизан"
- Школа у природи са пратећом инфраструктуром за специјално физичко вежбање деце и омладине са специјалним потребама – ОШ "25.мај" Доња Лопушња – рехабилитација деце ометене у развоју

Веза са програмом буџета: Основно образовање и васпитање; Средње образовање и васпитање;
Социјална и дечја заштита; Развој спорта и омладине
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 5.5. Реконструкција објеката основних и средњих школа у граду и у сеоским насељима општине

Образложење: У циљу стварања бољих услова за образовање и напредовање деце неопходно је инфраструктурно опремање и доградња школа. Поједини школски објекти саграђени су средином прошлог века тако да захтевају доградњу и реконструкцију. Мера подразумева инфраструктурно опремање школских објеката уз примену енергетске ефикасности објекта и набавку савремених средстава за учење уз поштовање инклузивног приступа и омогућавања доступности школовања за све.

Активности за спровођење мере:

- Реконструкција и доградња радионица у Техничкој школи

Веза са програмом буџета: Основно образовање и васпитање
Средње образовање и васпитање

Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.

Одговорна страна: Општина Власотинце

Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 5.6. Унапређење социјалне и здравствене заштите и развој инфраструктуре, модернизација и опремање установа социјалне и здравствене заштите.

Образложење: Ефикасан систем социјалне и здравствене заштите треба да одговори на промењене потребе грађана у новим социјално – економским околностима и да подржи рањиве и маргинализоване појединце и групе којима је неопходна организована помоћ заједнице, као и грађане који нису у стању да учешћем у економској активности обезбеде своју егзистенцију. Вођење одговорне политике социјалне и здравствене заштите на локалном нивоу није могуће без постојања адекватне инфраструктуре, која ће омогућити приступачност свим релевантним институцијама, особама са инвалидитетом и других рањивих група. Већина развојних потреба односи се на развој инфраструктуре, модернизацију и опремање установа социјалне и здравствене заштите. Овом мером се жели повећати улагање у здравствену и социјалну инфраструктуру која доприноси локалном развоју, смањује социјалне неједнакости, промовише социјалну укљученост бољим приступом социјалним, здравственим и другим друштвеним услугама и садржајима уз унапређење механизма за побољшање јавног здравља становништва.

Активности за спровођење мере:

- Доградња и реконструкција објеката Дома здравља и болнице
- Кућа на пола пута – оснивање и успостављање становања уз подршку за младе који излазе из система социјалне заштите (програми школе животних вештина...)

Веза са програмом буџета: Социјална и дечја заштита
Здравствена заштита

Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.

Одговорна страна: Општина Власотинце

Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 5.7. Развој и модернизација спортске инфраструктуре, инфраструктуре за ван наставне активности, културу и подршку националним мањинама.

Образложење: Спорт је област од вишеструког позитивног утицаја на друштво у целини, са посебним освртом на физичко и психичко здравље људи, а посебно деце и младих. Брига о деци и младима је један од постулата савременог друштва. Спорт је од изузетног значаја за правилан развој деце и омладине, али и за друштвено-политичку заједницу.

Улагање у спорт подразумева и унапређење спортске инфраструктуре, развој школског спорта, подршку раду различитим организацијама, развој врхунског спорта, континуирано промовисање значаја спорта и здравих стилова живота. У наредном периоду неопходно је наставити са инфраструктурним унапређењем и опремањем објеката спортске инфраструктуре имајући у виду значај подизања квалитета живота. Мера подразумева инфраструктурно опремање постојећих и изградњу нових спортских објеката како за школску децу и омладину тако и за целокупно становништво града.

Активности за спровођење мере:

- Завршетак летње позорнице – бине са покривачем
- Изградња и уређење спортско рекреативног центра (спортски терени, пешачке стазе...)
- Мултиетнички центар за Роме – успостављање дома за подршку националним мањинама

Веза са програмом буџета: Развој културе и информисања
Развој спорта и омладине
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце, Културни Центар, СРЦ Власина и ОЦД
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 5.8. Подршка реализацији културно-спортских садржаја и промоција здравих стилова живота

Образложење: Ова мера је у корелацији са мерама очувања животне средине а има за циљ афирмацију здравих стилова живота кроз институционалне акције и подршку локалне самоуправе. Одређене навике које се пре свега односе на здравље и проверу здравља треба подстакнути континуираним организовањем акција које ће подићи свест становништва о болестима модерног друштва. Стварање инфраструктурних предуслова за активности у природи и промоцијом здравих стилова живота има за циљ афирмацију деце и младих за другачијим коришћењем слободног времена а прожима се и кроз меру заштите животне средине тако да је корист свеобухватна како за становништво тако и за локалну заједницу у целини.

Активности за спровођење мере:

- Анимирање становништва за здраве стилове живота (промоција женског здравља, превенција кардио-васкуларних болести, дијабетеса...)

Веза са програмом буџета: Развој културе и информисања
Развој спорта и омладине
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце и Дом здравља
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 5.9. Унапређење социјалне и здравствене заштите и унапређење услова за економску и социјалну инклузију угрожених категорија становништва

Образложење: Подршка за инклузијом захтева институционални приступ кроз активно учешће локалне самоуправе. Ова мера се односи на развој нових и унапређење постојећих услуга у заједници које су усмерене према младима, старим и немоћним особама, као и свим социјално угроженим групама. Путем ове мере жели се унапредити систем социјалних услуга за сваког корисника и друштва у целини, смањити социјална неједнакост, промовисати социјална укљученост бољим приступом социјалним, здравственим и другим друштвеним услугама и садржајима. Мера се односи на формирање центара за различите групе друштва, националне мањине и маргинализоване групе где би се на једном месту приступило решавању проблема.

Посебна категорија која спада у рањиве групе су деца која немају родитељско старање, особе са инвалидитетом и особе након одслужења затворских казни посебно малолетници.

Активности за спровођење мере:

- Оснивање центра са програмима школе родитељства и саветовалишта за брачне и породичне односе
- Смањење родних стереотипа и промоција родне равноправности у јавности
- Пружање услуге помоћи у кући за старија и одрасла лица

Веза са програмом буџета: Социјална и дечја заштита
Здравствена заштита
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце, Дом здравља, Центар за социјални рад и ОЦД
Период реализације: 2022-2029.г.

Мере за остварење приоритетног циља 6.

Мера 6.1. Урбанистичко планирање у функцији одрживог развоја

Образложење: Одрживи развој је процес промена у којима су, коришћење ресурса, управљање инвестицијама, оријентација технолошког развоја и институционалне промене у хармонији. Претпоставке одрживог развоја су одговорно и ефикасно урбанистичко планирање. Просторно и урбанистичко планирање је напредно средство за примену концепта одрживог развоја (урбаног и руралног подручја) као и његових делова/посебних целина (било да је, примера ради реч о пословно-производним зонама или амбијенталним целинама). Ажурност планске документације и ефикасност у њеном спровођењу представљају предуслов за ефикасну изградњу, квалитетну и поуздану понуду инвеститорима који желе да улажу и лакши приступ општинским услугама за све грађане. Урбанистичко планирање у Власотинцу има дугу традицију и представља једну од изворних надлежности јединице локалне самоуправе. Постојање адекватне планске документације представља основ одрживог развоја сваке локалне заједнице. Мера се односи на изради урбанистичких планова и планова заштите животне средине.

Активности за спровођење мере:

- Израда планске документације – ПДР, ПГР, Просторни план, и урбанистички пројекти за општину Власотинце
- План за заштиту животне средине

Веза са програмом буџета: Становање, урбанизам и просторно планирање
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 6.2. Одрживо управљање системима водоснабдевања, одвођења и третмана отпадних вода

Образложење: Постојећи капацитет и техничка опремљеност система водоснабдевања и третмана отпадних вода нису задовољавајући. Услед застарелости опреме и повећања потреба за пијаћом водом неопходно је приступити реконструкцији и иновирању постојећег технолошког процеса прераде воде, уз увођење нових и савременијих технологија и опреме. У наредном периоду неопходно је реконструисати систем водоснабдевања и водозахвата, уклонити недостатке и омогућити већем броју становништва прикључак на систем за водоснабдевање здравом и чистом водом за пиће.

Паралелно се мора радити на стварању одрживог система одвођења и третмана отпадних вода што укључује реконструкцију, модернизацију и изградњу канализације у градском и сеоским насељима.

Активности за спровођење мере:

- Реконструкција водозавода на реци Власини и реконструкција и проширење капацитета фабрике воде према потребама (по фазама)
- Реконструкција система за водоснабдевање градског насеља Власотинце са заменом азбестних цеви и надградњом водоводне мреже
- Изградња дистрибутивног система водоснабдевања у сеоским насељима.
- Израда фекалне канализације у граду Власотинцу
- Изградња постројења за прераду отпадних вода

Веза са програмом буџета: Комуналне делатности
Заштита животне средине
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце и ЈКП Водовод Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 6.3. Одрживо управљање комуналним отпадом

Образложење: Циљ спровођења ове мере јесте адекватно управљање комуналним отпадом, како би што већи број становника био покривен организованим прикупљањем отпада, како би се смањило број дивљих депонија и сметлишта и промовисала потреба за рециклирањем отпада. Основне карактеристике ефикасног система управљања отпадом обухватају активности за смањење настанка отпада на извору, одвојено сакупљање и рециклажу и поуздано и еколошки одрживо коначно одлагање отпада.

Активности за спровођење мере:

- Изградња претоварне трансфер станице 2. фаза
- Зелена острва у сеоским насељима
- Зелена капа – елиминисање и санација дивљих депонија са сеоских подручја и едукација становника о сакупљању и сортирању отпада

Веза са програмом буџета: Комуналне делатности
Заштита животне средине
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце и ЈКП Комуналац Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 6.4. Развој инфраструктуре и унапређење система за превенцију и ублажавање последица непогода изазваних природним или људским деловањем

Образложење: Значај и неопходност изградње ефикасног система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама између осталог проистиче из непредвидљивости, интензитета, обима и разноврсности ванредних ситуација које могу да погоде одређену територију што чини ову област једном од претпоставки одрживог и безбедног функционисања локалне заједнице. Изградња заштитне инфраструктуре, мапирање и дефинисање постојећих и потенцијалних ризика, представља важан услов стварања ефикасног и ефективног система управљања ризицима и ванредним ситуацијама. Развој система за ефикасно и ефективно смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама је приоритет како развојних политика Европске уније.

Активности за спровођење мере:

- Одбрана Власотинца од поплава, израда техничке документације и изградња

Веза са програмом буџета: Комуналне делатности
Заштита животне средине
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце и Штаб за ванредне ситуације
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 6.5. Развој инфраструктуре и успостављање система за бригу о напуштеним животињама

Образложење: Питање напуштених животиња прераста у озбиљан јавни проблем који се може решити само планском организованом, континуираном акцијом свих заинтересованих страна у друштву. Циљ мере је смањење популације напуштених животиња и отклањање негативних последица њиховог присуства на улици. Реализација мере омогућује успостављање минималног броја напуштених животиња на улицама чиме се избегавају теже последице по грађане и напуштене животиње. Изградња система за бригу о напуштеним животињама обезбеђује трајну контролу и праћење смањења броја напуштених паса и мачака. У циљу реализације ове обавезе мером се предвиђа изградња пансиона за напуштене животиње.

Активности за спровођење мере:

- Пансион за напуштене животиње (регионални пројекат)

Веза са програмом буџета: Комуналне делатности
Заштита животне средине
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце и ЈКП Комуналац Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 6.6. Изградња капацитета и промовисање иницијатива за одрживо управљање природним ресурсима

Образложење: Заштита животне средине подразумева скуп различитих поступака и мера које спречавају угрожавање животне средине и доприносе очувању биолошке разноврсности. Ова област захтева посебну пажњу како на глобалном тако и на локалном нивоу с обзиром на озбиљне климатске промене које су захватиле планету. Мера подразумева креирање и имплементацију програма заснованог на теоријским и практичним концептима, којим би се подигла свест становништва о неопходности заједничког деловања на заштити и унапређењу стања животне средине

Активности за спровођење мере:

- Припрема и имплементација програма подизања свести становништва о потреби заштите животне средине

Веза са програмом буџета: Комуналне делатности
Заштита животне средине
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце и ОЦД
Период реализације: 2022-2029.г.

Мере за остварење приоритетног циља 7.

Мера 7.1. Промоција енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије

Образложење: Последњих година у Србији је у порасту свест јавности за промоцију и коришћење чистијих и енергетски ефикаснијих технологија, као и обновљивих извора енергије (ОИЕ), што свакако иде у прилог активнијој адаптацији на климатске промене. Свака уштеда енергије и сваки киловат произведен из обновљивих извора је значајан у борби против климатских промена. Поред еколошког значаја, употреба обновљивих извора енергије је јер доприноси смањењу увоза фосилних горива повећавајући одрживост државних енергетских система, доприноси развоју локалне индустрије и отварању нових радних места. Овом мером се жели промовисати енергетска ефикасност и коришћење обновљивих извора енергије у складу са еколошки одговорним опредељењем општине.

Активности за спровођење мере:

- ОИЕ – Анализа потенцијала и промоција увођења обновљивих извора енергије

Веза са програмом буџета: Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије

Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

Мера 7.2. Унапређење енергетске ефикасности

Образложење: Према подацима Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, процењује се да преко 90% домаћинстава и стамбених зграда у Србији није изграђено у складу са важећим стандардима у области енергетске ефикасности. Просечна стамбена зграда у Србији потроши до четири пута више енергије него оне у ЕУ. Мера се односи на унапређење енергетске ефикасности у објектима од јавног значаја као на пројекте енергетске санације стамбених зграда, породичних кућа и станова, а у циљу остваривања уштеде енергије и њеног рационалног коришћења и смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште. Мера обухвата унапређење термичког омотача објекта, унапређење термо техничких система у објектима, унапређење, односно модернизацију система унутрашњег осветљења у објектима, уградњу соларних колектора и панела.

Активности за спровођење мере:

- Енергетска ефикасност школа
- Увођење енергетске ефикасности у јавне зграде
- Енергетска санација стамбених зграда, породичних кућа и станова

Веза са програмом буџета: Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије
Извор финансирања: Интерни: Буџет општине
Екстерни: Буџет РС и донатори.
Одговорна страна: Општина Власотинце
Период реализације: 2022-2029.г.

7. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ И ПРАЋЕЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА

План развоја се израђује и доноси као развојни, плански документ највишег реда, са планираном даљом разрадом и спровођењем кроз средњорочне планове општине Власотинце. Даља његова операционализација иде у правцу израде и доношења средњорочног плана општине у складу са Законом о планском систему Републике Србије и Уредбом о методологији за израду средњорочних планова ("Службени гласник РС", број 8 /2019). Носиоци реализације План развоја, су општинска управа, јавно комунална предузећа, јавне установе, васпитно-образовне установе и организације као и представници јавног, приватног и цивилног сектора. Највећи део одговорности за спровођење Плана је на општинској управи, али ће за нека питања она имати подршку у спровођењу од стране других институција, предузећа, установа, чији су представници чланови формираних радних група. Имајући у виду постојећи легислативни оквир у Републици Србији, као и дефинисану институционалну структуру на нивоу локалне самоуправе, улогу координационог тела које управља процесом спровођења Плана ће имати координациони тим за израду плана. Координациони тим управља процесом спровођења, прати напредак на основу достављених извештаја, одлучује о предлозима за решавање установљених проблема у спровођењу плана, доноси по предлогу корективне мере у случају да је остваривање мера или циљева угрожено или предлаже евентуалне ревизије плана и установљавање нових циљева и мера. Појединци у оквиру Координационог тима добиће задужења и одговорности за имплементацију и праћење појединачних праваца развоја и тако давати подршку локалној администрацији која ће конкретно бити одговорна за спровођење на нивоу циљева и мера. Они ће имати посебно важну улогу у подршци појединим носиоцима мера када је у питању процес буџетирања а поготово аплицирања за екстерне изворе финансирања од којих зависи спровођење најважнијих мера. Координационо тело би требало да се састаје најмање два пута годишње, а по потреби и чешће како би дискутовали о напредовању у спровођењу Плана развоја на основу прикупљених података и припремљених извештаја. Одељење за буџет, финансије, привреду и друштвене делатности као организациона јединица у оквиру Општинске управе имаће улогу координатора. Координато је задужен за одржавање сталне комуникације са осталим јединицама општине управе и организацијама које су носиоци мера и активности, да од њих прибавља извештаје и информације о спровођењу мера и активности, да са њима дискутује о оствареним резултатима и идентификованим проблемима, да израђује препоруке за решавање установљених проблема у спровођењу мера, да проверава да ли су средњорочни планови институција усаглашени са мерама и циљевима у плану развоја, да извештава о напретку, и да припрема материјале и обавља административно-техничке послове за Координациони тим. За оперативну/техничку праћење спровођења Плана развоја и припрему нацрта извештаја за праћење реализације Плана задужена је Канцеларија за локални економски развој (КЛЕР). Праћење (мониторинг) реализације мера дефинисаних планом развоја представља систем прикупљања и обраде података у вези са реализацијом мера. Сврха прикупљања и обраде података јесте упоређивање постигнутих резултата у оквиру сваке од мера у односу на иницијално планиране мере. Праћење ће се вршити континуирано, а за то ће се користити дефинисани обрасци и базе података које је потребно ажурирати у складу са доступним подацима званичне статистике. Поред података из званичне статистике, прикупљаће се и други потребни подаци, а одговорност за наведену активност имају руководиоци одељења, у складу са надлежностима за конкретне податке. Посебно ће се водити рачуна о јасном дефинисању улога и одговорности у делу прикупљања података јер овај посао представља системску активност. Вредновање учинка плана развоја спроводиће се периодично, тако што ће се анализирати и упоређивати прикупљени подаци и информације добијени током спровођења плана. Податке и информације за потребе вредновања достављаће органи и организације одговорни за спровођење мера из плана развоја, Одељењу за буџет, финансије, привреду и друштвене делатности као координатору спровођења, праћења и вредновања учинака плана развоја. Приликом анализирања биће по потреби коришћени и други подаци и информације прибављени из осталих извора, који могу бити од користи за бољу процену учинака плана развоја. У складу са Законом о планском систему Републике Србије, општина има обавезу израде следећих извештаја у вези са планом развоја: 1) Извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено и извештај о спровођењу плана развоја јединице локалне самоуправе – на годишњем нивоу; 2) Извештај о учинцима спровођења плана развоја јединице локалне самоуправе – на трогодишњем нивоу. Извештај о спровођењу плана развоја општине представља реални приказ спровођења плана

развоја у претходној календарској години, док извештај о учинцима спровођења плана развоја представља реални приказ учинака плана који су постигнути током спровођења предвиђених мера у протеклом трогодишњем периоду. За прикупљање информација о реализацији плана на годишњем нивоу и припрему нацрта годишњег извештаја о спровођењу плана биће задужен КЛЕР. Нацрт годишњег извештаја о спровођењу плана развоја општине упућује се Општинском већу на даљу надлежност. Истеком сваке треће календарске године од доношења плана развоја, Општинско веће утврђује предлог извештаја о учинцима спровођења плана развоја, који затим подноси на усвајање Скупштини општине, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока. Извештаји о спровођењу плана развоја и извештаји о учинцима спровођења плана развоја биће објављивани на званичној интернет страници општине Власотинце, најкасније 15 дана од дана усвајања. Уколико се након усвајања извештаја о учинцима утврди потреба за спровођењем ревизије плана, истој ће се приступити у складу са поступком који прописује Закон о планском систему Републике Србије. Према наведеном Закону, Општинско веће иницира ревизију постојећег плана развоја, уз детаљно образложење разлога за ревизију. Одлуку којом се покреће ревизија постојећег плана, доноси Скупштина општине, а ток поступка за ревизију реализује се по процедури која је прописана и за усвајање плана развоја општине.

Прилози

Профил заједнице

Извештај о спроведеној јавној расправи

Република Србија
ОПШТИНА ВЛАСОТИНЦЕ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
01 бр.06-107-3/2021
20.12.2021.године
В Л А С О Т И Н Ц Е

На основу чл.32. ст.1. тачке 4. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ број 129/07, 83-14-др.закон, 101/16-др.закон и 47/18), чл.40.ст.1.тачка 4. Статута општине Власотинце („Сл. гласник града Лесковца“ број 6/2019) и чл.149.ст.4. Пословника Скупштине општине Власотинце („Сл.гласник града Лесковца“, број 12/19), Скупштина општине Власотинце на седници од 20.12.2021.године донела је

ЗАКЉУЧАК

О УСВАЈАЊУ ПЛАНА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ 2022-2029

I

УСВАЈА СЕ План развоја општине Власотинце 2022-2029, који је израдило Одељење за урбанизам, привреду, заштиту животне средине и имовинско правне послове Општинске управе општине Власотинце 01 бр.02-407/21 од 13.12.2021.године

II

План развоја општине Власотинце 2022-2029, који је израдило Одељење за урбанизам, привреду, заштиту животне средине и имовинско правне послове Општинске управе општине Власотинце 01 бр.02-407/21 од 13.12.2021.године, је саставни део овог закључка.

III

Закључак ступа на снагу даном доношења а објавиће се у „Службеном гласнику града Лесковца“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ, 01 број 06-107-3/2021, на седници од 20.12.2021.године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Милан Јовић, с.р.

Тачност преписа оверава

СЕКРЕТАР СКУПШТИНЕ
Ивана Станојевић

